

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

20'nci Birleşim
29 Mart 1994, Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	1800
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	1801-1802
A. BİLGİYE SUNULANLAR	
1. Önbir UBP Milletvekilinin Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılmasına ilişkin İstem ve Dosyaları İnceleyecek Özel Komitenin Başkan ve Başkan Vekili Seçimine ilişkin Tezkeresi.	1802-1836
III. ÖZEL GÜNDEM	1802-1836
- Program 03: Başbakanlık Bütçesi	1837-1862
- Program 04: Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesi	1862-1891
- Program 05: Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi	1891-1948
- Program 07: İçişleri Bakanlığı Bütçesi	
- Program 08: Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesi	1949-1959
- Program 09: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesi	1959-1992

I. GELEN EVRAK

RAPORLAR

1. Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:27/1/94) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu. (Başkanlığa Geliş Tarihi:29.3.1994)
2. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin, Ticaret Markaları (Geçici Kurallar) Yasa Önerisinin (Y.Ö.No:3/1/94) Reddedilmesine ilişkin Raporu. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 29.3.1994)

YAZILI SORU YANITLARI

3. Ulusal Birlik Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Bayram'ın, 1994 Mali Yılı Turizm Geliştirme ve Tanıtma Fonu Bütçesinden Yapılan Harcamalar ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:4/1/94) ve bu Soruya Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığının yanıtı. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 29.3.1994) (Soru Sahibine)

TEZKERELER

4. Başbakanlığın, Kamu Görevlileri (Değişiklik) Yasa Önerisine (Y.Ö.No: 4/1/94) ilişkin Hükümet Görüşünü içeren Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 29.3.1994) (İdari ve Sosyal İşler Komitesine)
5. Onbir Ulusal Birlik Partisi Milletvekilinin Yasama Dokümanlıklarının Kaldırılmasına İlişkin İstem ve Dosyaları İnceleyecek Özel Komitenin Başkan ve Başkan Vekili Seçimine İlişkin Tezkere. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 29.3.1994)

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış Saati: 11.18

BAŞKAN - En Yaşlı Üye Sıfatıyla Mustafa Adaoğlu

KÂTİP - Mehmet Emin Karagil

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 3'üncü Dönem, 1'inci Yasama Yılı'nın 20'nci Birleşimini en yaşlı üye sıfatıyla açıyorum. Burda bir parantez açmak gereğini duyuyorum, Sayın Meclis Başkanımız rahatsız olmuştur, öğleden sonraki oturuma ancak gelecektir. Meclis Başkan Yardımcısı da görev başında olmadığı için içtüzük gereği en yaşlı üye olarak bu oturumu yönetme görevi bana düşmüştür.

Evet ad okunarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Evet, toplantı yeter sayısı vardır.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Sayın milletvekilleri; gündem gereği görüşmelere geçiyoruz. Önce Başkanlığın Genel Kurula bir sunuşu olacaktır. Yasama Dokunulmazlıkları Komitesinin Başkan ve Başkan Vekili seçimine ilişkin Tezkereyi okutup bilginize sunacağım.

Okuyunuz lütfen.

KÂTİP -

Cumhuriyet Meclisi Genel Kuruluna,

Onbir Ulusal Birlik Partisi Milletvekilinin Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılmasına ilişkin istem ve Dosyaları inceleyecek Özel Komite, içtüzüğün 25'inci maddesi kuraları çerçevesinde yapmış olduğu toplantıda, Komite Başkanlığına DP Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mustafa Adaoğlu oybirliği ile; Komite Başkan Vekilliğine CTP Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Hüseyin Celâl oybirliği ile seçilmiştir.

Genel Kurulun Bilgisine sunulur.

Ayhan H. ACARKAN

Cumhuriyet Meclisi Başkanı

III. ÖZEL GÜNDEM

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; şimdi özel gündeme, 1994 Mali Yılı Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz.

Program gereği, bugün ilk olarak Program 03 Başbakanlık Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz.

Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 03: KKTC Başbakanlığı. Alt Program 01: Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri; 4 milyar 511 milyon 978 bin. Cari giderler; 9 milyar 654 milyon. Yatırımlar 2 milyar. Alt Program Toplamı 16 milyar 165 milyon 978 bin.

Alt Program 02: Bakanlar Kurulu Genel Sekreterliği. Personel Giderleri; 1 milyar 177 milyon 810 bin. Cari Giderler 128 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı; 1 milyar 306 milyon 310 bin.

Alt Program: 03-04, Personel Dairesi. Personel Giderleri; 23 milyar 146 milyon 548 bin. Cari Giderler 1 milyar 606 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı; 24 milyar 753 milyon 48 bin.

Alt Program 05: Kooperatif İşleri Dairesi. Personel Giderleri; 10 milyar 946 milyon 945 bin. Cari Giderler; 326 milyon 500 bin. Yatırımlar 450 milyon. Alt Program Toplamı; 11 milyar 723 milyon 445 bin.

Alt Program 06: Tanıtma Dairesi. Personel Giderleri 4 milyar 143 milyon 955 bin. Cari Giderler; 940 milyon. Yatırımlar 2 milyar. Alt Program Toplamı; 7 milyar 83 milyon 955 bin.

Alt Program 07: Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi. Personel Giderleri 1 milyar 396 milyon 554 bin. Cari Giderler: 173 milyon. Yatırımlar; 1 milyar 300 milyon. Alt Program Toplamı; 2 milyar 869 milyon 554 bin. Program Toplamı; 63 milyar 902 milyon 290 bin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Başbakanlık Bütçesi üzerinde konuşmak isteyenler?... Söz, istem ve kayıt sırasına göre verilecektir. Sayın Mustafa Akıncı.

Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Adaoğlu'nun en yaşlı üye olarak bizi yönettiği bu toplantıda Meclisimizin ne kadar genç bir yapı içerisinde olduğunu da görmüş olmaktadır. Tabii ki görüşmekte olduğumuz Bütçe Tasarısı hakkında genç meclise yakışan büyük bir canlılık içerisinde, çok ciddi tartışmaları yapmayı da gönül arzu eder. Ancak şöyle bir dezavantajımız var. Dün de bunu ifade etmeye çalıştım. Ortadaki bütçe UBP'nin bütçesi ve belki bir tek maddelik şekilsel bir değişiklikle de içte programlar arasında şöyle bir değişiklik yapmak yetkisi talep ediyoruz diye getirilebilecek ve hemen geçirilebilecek bir konumdaydı bu durum. Ancak işte kalın kalın bütçe taslakları ile gelindi. Ondan sonra da bunun yanlışlığı bir bakıma görüldü. Daha dar bir çerçevede bilgimize getirildi. Onun için UBP'ye ait bir tasarı hakkında ve bir de hükümetin henüz 3 ayını doldurmak üzere olan bir hükümet olduğunu da dikkate aldığımızda gerçekten bütçe hakkında eleştiri yaparken arzuladığımız gibi icraatlara dayalı bir eleştiriyi getirmek mümkün olamıyor. O nedenle ki kısa birkaç söz söyleyerek Başbakanlık hakkındaki eleştirilerimi yapmak istiyorum. Her ne kadar da henüz 3 ayını doldurmak üzere olan bir hükümet iş başındaysa da belirgin bazı hususlar ortaya çıkmış sayılabilir. Bunlardan bir tanesi maalesef bu üç ay içerisinde yaşanmakta olan korkunç pahalılıktır. Ve bu pahalılık karşısında tedbirlerde gecikilmekte oluşudur. Hükümet Programında ve İşbirliği Protokolunda ve yıllarca dile getirilen hususlar itibarı ile çözüm önlemleri alabileceği varsayılsa bile tedbirlerde ciddi bir gecikme söz konusu olmaktadır. Dün de bu kürsüden ifade etmeye çalıştım. Çalışanların hayat pahalılığı karşısındaki gelirleri eriyip gitmektedir. Asgari ücretliye 3 milyon öngörülürken, bu 3 milyonun o günün koşullarında şimdiye kadar verilmemiş oranda bir artışla gerçekleştirildiği söylenmiş olmasına karşın bugün bu rakam belki de tarihte görülmemiş oranda kısa sürede erozyona uğramış bulunmaktadır.

Aynı şekilde diğer çalışanların maaşları da eriyip gitmektedir. Piyasada hemen herşey döviz fazında, dövize endekslenerek işlem gördüğü halde çalışanların, emeklilerin, sigortalıların maaşları TL üzerinden işlem gördüğü için arada büyük bir uçurum doğmaktadır. Alım gücü sürekli erozyona uğramaktadır. Birinci, bence bu 3 ayın temel özelliklerinden bir tanesi ortaya çıkan bu anormal boyutlardaki manzaradır. Şimdi bu hükümet bunun yegane sorumlusudur diye bir iddiada elbette bulunamayız bu gerçekçili olmaz. Türkiye'den kaynaklanıyor olması, TL'nin kullanılıyor olması elbette bir önemli faktördür. Ancak burada önemli olan nokta bu üç ay içerisinde bu gidişatı görerek ve zaten bunun böyle olabileceği de düşünülerek Hükümet Programında, İşbirliği Protokolunda çalışanların, sendikalar ile de varılan bazı mutabakatların gecikmeksizin devreye sokulması noktası önemlidir. Burada sanıyorum daha hızlı hareket edilmesinde büyük yarar olacaktır. Hükümet bakımından da halkımız bakımından da.

İkinci gözümüze çarpan olumsuzluk, ilgili yasalar Meclise geldiğinde ifade ettiğimiz gibi kadrolardaki birtakım danışmanlıklar, özel kalem müdürlükleri, çifte müsteşarlıklar, genel koordinatörlükler diye diye devlet katında kadro şişkinliğine yönelme operasyonu idi. Bu yasalar şimdi Meclise iade edildi Sayın Cumhurbaşkanı tarafından. Umarım bunca sorun içerisinde, devletin kamburu bu kadar kötü bir durumda iken yeni yeni kamburların da bu devletin sırtına yüklenmemesi konusunda Meclis çoğunluğu daha bir hassasiyet gösterebilsin.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık Bütçesinin rakamsal eleştirisine girmek niyetinde değilim. Sadece olanlar bakımından, mevcut durum bakımından olumsuzlukların iki tanesine, iki temel hususa işaret ettim. Olmayanlar bakımından da, eksik gördüğüm ve yapılmayanlar bakımından da bir-iki hususa değinip sözlerimi noktalamak isterim.

Bu Hükümetin önemli hedeflerinden, önemli vaadlerinden bir tanesi demokratikleşme meselesi idi. Eğer demokratikleşme Sayın Maliye Bakanımızın dün bu kürsüden ifade ettikleri gibi işte sadece herkes rahat rahat konuşuyor meselesi ise, bunun son derece dar anlamlı bir demokratikleşme hedefi olduğunu ifade etmek zorundayım. Sayın Maliye Bakanımız dün ekonomik konular içerisinde bu konuya da değindiler ve işte herkes artık rahat rahat konuşmaktadır, herkes fikrini söylemektedir. UBP döneminde de söylenirdi. Önemli olan söylenenlerin bir anlam ifade edip etmediğidir. Yani o söylenenlerin yarattığı bir etki var mıdır, yok mudur ve bu söylenenlerin söylendiği yerde kalıp kalmadığı meselesidir. Bu son derece önemlidir. Demokratikleşme iddiası ile işbaşına gelen bir hükümetin üç aylık dönemde daha Bayrak Radyo televizyonunda partilerin davetli olduğu bir tek açık oturum bile yapılmamıştır. Bir tek. Bu nasıl demokratikleşmedir? Bu nasıl fikirlerin özgürce tartışıldığı bir platformdur? Bir tek açık oturum, siyasi partilerin çağrı aldığı ve bu memleket meselelerinin, ki konuşulacak mesele mi yoktur? İşte pahalılık, işte döviz meselesi. İşte dövize endeksleme sorunu. KKTC'nin parasına sahip olup olmaması meselesi. İşte Güven Artırıcı Önlemler.

Güven Artırıcı Önlemler konusunda kritik bir noktaya gelindi. Bu kritik noktada son derece önem taşıyan bir husus vardır ki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye suçlu sandalyesine yavaş yavaş itelenmekte, oraya oturtulmaya çalışılmaktadır. Bugün Sayın Fiessel'in basına yansıyan demecinde işte hayal kırıklığına uğradım diyor. Son Sayın Denктаş'la, Sayın Cumhurbaşkanımızla yaptığı görüşmeden sonra hayal kırıklığına uğradım diyor ve yavaş yavaş gidilecek köyün minareleri görülmeye başlamış durumda. E, peki, bunları biz kapalı bir oturumda tartıştık Mecliste. Onun dışında halka açık daha konuşamıyoruz. BRT ekranlarından bu konuları daha tartışamıyoruz. Şimdi suçlu sandalyesine oturtulup Güvenlik Konseyi Kararı da ilan edildikten sonra mı başlayacağız bunları tartışmaya? Bunun böyle olmaması halkımızın yararına olacaktır inancındayım. Demokratikleşme konusunda Seçim Yasasının arz ettiği önem hemen herkesce kabul edildiği halde bugün elle tutulur, gözle görülür bir gelişme o konuda da mevcut değil.

Yerel seçimlere ise çok az bir süre kaldı. Üç aylık bir süre kaldı. Demokratikleşmenin ve demokrasinin beşiği dediğimiz yerel yönetim olgusunda da henüz daha somut bir gelişme göremedik Onların yasaları bakımından söylüyorum. Seçim öncesinde yerel yönetimlerin yasalarının geçmesinin büyük önemi olduğuna inanıyorum. Bu inancımı daha önce de ifade ettim. Yani seçim sonuçlarından kim çıkacak , kim çıkmayacak daha belli olmadan. Onların demokratik bir yasaya kavuşmaları mali ve idari özerkliğe sahip olabilecekleri, yeterli gelir kaynakları ile, yeterli yetkilerle donatılacakları bir yasanın çıkmış olması bence büyük önem taşıyor seçimden önce. Bu konuda da tabii ki söylenen sözler var. Ancak henüz daha olumlu bir hareket yok. Demokratikleşmenin diğer bir önemli yeri kooperatiflerdir. Kooperatiflerde de bugün olan maalesef bazı üzücü gelişmeler vardır. Bunları bir başka konuşmada dile getirmek düşüncesindeyim. Daha ayrıntılı olarak. Ancak şu anlayış maalesef hakim olmaya başladı. İşte onların adamları gitti, benim adamlarım geldi. Veya onların adamları gitsin benim adamlarım gelsin zihniyeti yer etmeye başladı. Bu son derece tehlikeli bir gelişmedir. Astolan demokratik kooperatificilik hareketinin bu ülkede kök salmasıdır. Astolan kooperatiflerin demokratik bir yasal çerçeveye kavuşturulmaları da yasal bir zemine oturtulmalıdır. Ve tabii sizler de herhalde artık gına getireceksiniz. Her vesile ile dile getirmekteyiz. Ama ben bunları dile getirmekten usanç duymadan devam edeceğim ta ki bu ülkede bu noktaya gelelim. Ve bunu bir Başbakanlık Bütçesi görüşülürken herhalde dile getirmekte yarar var. Belki İçişleri Bakanlığı Bütçesinde de dile getirilebilirdi. Ama düplikasyon olmasın diye bunu Başbakanlık Bütçesi görüşülürken ifade ediyorum. Seçim listeleridir, vatandaşlık meseleleridir. 108 bin seçmenin şeffaflaştırılması meselesidir. Bu konuda tabiri caizse hükümet "sin de gulle geçiyor" anlayışı sergilemektedir. Bu yanıltır ve bu konuda gizlenecek, saklanacak en ufak birşeyin bile olmaması gerekir. Artık uluslararası kuruluşlarda rezil olmaktadır sayın milletvekilleri. Kimisi 17 der, kimisi 27 der,

kimisi 35 der. Değişik, değişik rakamlar verilir. Kimisi birkaç kişi der. Yani buranın nüfus yapısı ve seçmen karakteri bakımından bir sıkıntı vardır. Bunun bilinmemesinden doğan bir sıkıntı vardır. Tekrar ediyorum. Gerçeği yanlış anlamaya, meydan vermeye gerek yoktur. Bunları söyleyen Toplumcu Kurtuluş Partisinin Başkanı yıllar önce bu topraklara gelmiş, yerleşmiş insanımıza karşı değildir. Ama 108 bin seçmenin içerisinde vatandaş olan da seçmen yapıldı, vatandaş olmadan da seçmen yapıldı. Bunu bizzat ben tesbit ettim. İzzet Efendi Sokağında Lefkoşa'da bizzat ben karşılaştım. Vatandaş olmadan seçmen yazılan ve seçmen kartı olan yurttaşlara ... yurttaş demek doğru olurmu? Bilmiyorum. Ama kişilere ben rastladım. E, peki bu 108 bin seçmenin içerisinde bunların durumu nedir? Bunun bir araştırmasını acaba Başbakanımız düşünüyor mu? Acaba Sayın Hükümetimiz bu konuda 3 ay sonra girilecek olan bir seçimde yine bu 108 bin seçmenin bugünkü durumu ile girilmesi konusunda rahat mıdırlar? Vicdanen rahat mıdırlar?

AHMET DERYA-(Lefkoşa) (Yerinden) -İçişleri Bakanı temisleyecek o işleri, getirecek Meclise.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - E, çok memnun olacağız. Eğer bu konuda Sayın Derya'nın dedikleri gibi İçişleri Bakanından doyurucu bir açıklama gelecekse ve bu konuda olumlu gelişmeler olacaksa bunu ancak alkışlarız. Çünkü bunun yapılması şarttır. 108 bin seçmenin yapısının aydınlığa kavuşturulması yalnız benim meselem değil sizin de meselenizdir, herkesin meselesidir.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Yerinden)(Devamla) - Yani Limasollu şu kadar, Baf'lı şu kadar diye bir ayırım mı diyorsunuz?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hayır konu o değildir ve bu kadar da basite alınacak bir konu da değildir Sayın Altınışik. Bu ülkede, ne anlatmaya çalıştığımı gayet iyi anlıyorsunuz ve eğer demek istiyorsanız ki Limasol'dan gelen de yazıldı seçmen, bir yıl evvel Gazi Antep'ten gelen de vatandaş olmasa da yazıldı seçmen ve bunların arasında hiçbir fark yoktur diyorsanız size katılmam. Fark vardır.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Yerinden)(Devamla) - Yok. Vatandaşları eğer şu şu kadart, bu bu kadar diye...

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bilmek hakkımızdır, bilmek hakkımızdır. Evet, Limasol'dan geleni de bileceğiz, Baf'tan geleni de bileceğiz, Anadolu'dan geleni de bileceğiz. Bir devletin nüfus yapısını bilmesi kadar doğal bir hak olamaz ve siyasi partiler olarak bu konuyu geçiştirmeye, hafife almaya hiçbir hakkımız yoktur. Demokratikleşmenin D'si budur. Demokratikleşmenin D'si bundan başlar. Eğer bir ülkede seçim sonuçları 3-5 bin oyla değişebiliyorsa hatta bir kaç yüz oyla bile bir kaç milletvekilliği fark edebiliyorsa ve üstelik o toplumun sayısı 156-157 bin civarında ise, seçmeni 100 bin civarında ise, bu seçmen iradesinin vatandaş dahi olmadan belli yönlendirmelerle bu topraklarda yaşamadığı halde seçim günü gelip oy kullandırılanlarla belirleneceği bir demokrasiye siz demokrasi diyebilir misiniz? Sizler değil misiniz yakınan Sayın Orhan Kilercioğlu geldi bu ülkeye oy verdi diye sizler de yakındınız. Olabilir mi böyle birşey? 108 bin seçmenin içerisinde Sayın Kilercioğlu da olacak, gelecek seçim günü ve oy kullanacak. Nasıl iştir bu iş ve nasıl demokrasidir? Demek ki bu konuları bütün açıklığı ile tartışmamız ve bu konularda çözüm yollarını bulmamız şarttır. Bundan başka çıkış yolumuz yoktur. Eğer demokratikleşmeyi gerçekleştireceksek bu memlekette.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapılması gereken çok iş vardır. Bu Hükümetin yapacağını söylediği de bizim olumlu gördüğümüz ve beklentisi içerisinde olduğumuz işler de vardır. Ancak 100'üncü güne yaklaşırken daha bu 100 gün içerisinde dişe dokunur icraatların sığdırıldığını, sığdırılabildiğini iddia etmek güçtür. Bu bakımdan menfi olarak gördüklerime işaret ettim. Olması gerektiği halde henüz olamamış olanlara veyahut da olması yönünde adım atılmamış olan önemli noktalara da işaret ettim. Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Akıncı. Sayın Angolemliler buyurun.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın başkan, sayın milletvekilleri; ben de bir kaç konuya değinmek isterim. Dün de söylediğim gibi yeni yönetimi bazı konularda, yeni yönetimin dikkatini çekmek isterim. Şimdi ülkemizde Vakıflar konusu vardır.

Sayın arkadaşlar; Vakıfların emlağında, emlağı olan birçok binalar ve dükkanlar bizim insanımız tarafından kiralanmıştır. Bundan yıllar önce bu kiralar çok düşük olduğu için Vakıfların o günün şartlarına göre kiralarını alıp ayakta durmalarını sağlamak için Yasada bir değişiklik yapılarak Vakıfların bugün geçerli olan Kira Yasası dışında tutulmaları sağlanmıştı.

Bu nedenle bugün vakıflarda kiracı olan herhangi bir yurttaşımız Vakıflar İdaresinin biçtiği, tesbit ettiği kirayı vermek durumundadır. Vermediği takdirde işgalci durumuna düşmektedir. Şimdi gerçekten bu konudan rahatsız olan 100'lerce yurttaşımız vardır. Bunlar her dönemde, gerek zamanın hükümetlerine gerek milletvekillerine gerekse bizlere gelmekteydiler. Ama maalesef bugüne kadar bu insanların sesine kulak verilmemiştir.

Şimdi değerli arkadaşlar; o kiralar bugünün şartlarına uydurulmuştur. Ve bundan böyle bu kiracılar da diğer kiracılar gibi muamele görmeleri gereğine inanmaktayız. Ve şimdi herhangi bir kiracı her an Vakıflar İdaresinin iki dudağı arasında kalmıştır. Kira bedeli değerli arkadaşlar yıl oldu ben takip ettim ülkede enflasyon %70 civarında seyrederken bunların biçtiği kira bedelleri değerli arkadaşlar %90'ları-100'leri aşmakta idi. Onun için bu kürsüden, ben bu kiracılar adına çağrıda bulunuyorum Başbakan'a ve Hükümete Evkaf Dairesinden kiralanan emlaklar günün şartlarına getirilmiştir. Bundan sonra hiç olmazsa normal Kira Yasasına alınsın ve prosüdüğü ne ise o uygulansın. Yani Vakıflar İdaresi istediği kadar kirayı bugün koymasın değerli arkadaşlar. Bir kıstasa bir ölçüğe bağlanması gerekmektedir. Bir örnek verelim. Mesela geçen sene 500 bin Türk Lirası ise bir binanın kirası bu sene iki buçuk milyon isteyebilirler. Eğer kiracı kabul etmezse işgalci durumuna düşer. Ve onu o binadan çıkarabilirler değerli arkadaşlar. Bunun önüne geçmek gerekir ve kiracıları, evkaf kiracılarını korumak gerekmektedir.

Diğer bir konu. Kooperatif işleri, kooperatif konularıdır. Birçok kooperatifin hala daha aradan seneler geçmesine karşın kongreleri yapılmamıştır. Bu nedenle. Demokratik özellikleri zaten azıdık giderek yok olmuştur. Bir an önce bu kooperatiflerin kongreleri gündeme getirilmeli ve kooperatiflerimiz sizin de programınızda yer aldığı gibi demokratikleştirilmelidirler.

Yine kooperatif denince değerli arkadaşlar;
çok önemli bir konu akla gelmektedir. Sık sık halkın,
özellikle üreticilerin şikayetleri gündeme gelmektedir.
O da nedir? Şimdi bir üretici kooperatiften borçlanmaktadır
Aynı olarak, mal olarak borçlanmaktadır. Gerek sunu gübre
gerek zirai faaliyetlerinde kullanacağı maddeler.
Orada uygulanan şudur.

İlk altı ay düşük bir faiz. Bir zamanlar %48 idi. Herhalde şimdi %58'e çıkmıştır. Ama aradan altı ay geçtikten sonra faizler piyasa faizi nisbetinde muamele görmektedir. Ama öte yandan üretici malını, ürününü teslim ettiğinde üç ay sonra, beş ay sonra, altı ay sonra ödense bile bir faiz, bir gecikme zammı almamaktadır. Bu nedenle üreticilerimiz kendilerini bu konuda mağdur olmuş durumda görmektedirler ve bu tespitleri de doğrudur. Zaten özellikle bugünkü Koalisyon Hükümetini oluşturan partilerin seçim vaatlerine de baktığımızda bu konuya değinilmektedir ve üreticinin yararına önlemlerden de bahsedilmektedir. Bu nedenle ben bu kürsüden bunu Koalisyonu kuran partilere tekrar hatırlatır ve üreticilerin bu yönde beklentilerini burdan dile getiririm.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine Güvenlik Kuvvetleri Başbakana bağlı bir kuruluştur. Geçenlerde gerçekten toplumumuzda bir memnuniyet hissettim. Ben de o memnun olanlardan biriyim. Yıllardır gerek bu kürsülerden, gerek basında, gerek birçok toplantılarda biz de Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak bedelli askerlik konusunu dile getirdik ve bugün onu görmekteyiz ki, gerçekten bu yönde bir adım atılıyor ve dış ülkelerde bulunan gençlerimizin bu ülkeye gelip kendi öz vatanlarını bir turist gibi ziyaret etme olanağına kavuşuyorlar. Bu konudaki çalışmalarını destekliyoruz ve çok kısa bir zamanmda sonuçlarını da görmek istiyoruz değerli arkadaşlar. Biz, toplum olarak vatani görevden kaçan bir toplum değiliz. Bizim toplumumuz bu konularda yıllardır sınavını da başarı ile vermişlerdir ve bu bahsi geçen gençler de bizim kardeşlerimizdir. Onlara kapıları açalım, gelsinler kendi öz yurtlarını ziyaret etsinler değerli arkadaşlar. Bir de sadece Koalisyonu kuran partileri değil, bizim de üzerinde ısrarla durduğumuz bir konu vardır. O da geçenlerde dile getirilmiştir. Askerde olan gençlerimizin cep harçlığı konusudur. O konuda da beklentimiz vardır, gençlerin beklentisi vardır. O konuda da erken bir zamanda sonuç alabilmeniz için gerekli desteği size Toplumcu

Kurtuluş Partisi olarak vereceğiz. Ancak bizim bir beklentimiz daha vardır. O da gençlerimizin ve ailelerin beklentisidir. Askerliğin kısaltılması konusu.

Şimdi değerli arkadaşlar; bugün bir gencimizin gerçekten 24 ay gibi askerlik yapması eskiden olumlu karşılanabilirdi. Çünkü bütün dünyada böyle idi. Türkiye'de de böyle idi. Ama bugün bütün dünyada ve Türkiye'de askerlik yaşı kısaltılırken, askerlik süresi kısaltılırken bizim hâlâ daha eski yerinde durması anlaşılır gibi değildir.

Dünya değişmiştir, teknik değişmiştir. Düşününüz biraz önce Sayın Akıncı'nın söylediği, ülkemizin nüfus yapısı, vardır Limasol'dan gelen, vardır Baf'tan gelen, vardır Anadolu'dan gelen. Ama bugün Anadolu'dan gelen bir genç isterse gider ve...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kapandı o.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devmla) - Kapandı mı o? Ama bir müddet öncesine kadar.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Bir boşluk vardı o kapandı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Orda gidip daha kısa bir askerlik yapabiliirdi. Bu ne biçim nüfusumuz azdır da biz mecburuz yapalım 24 ay. Büyük bir çelişkiydi değerli arkadaşlar. Çünkü birçok gencimiz buradan gidip, ayrılıp, gidip Türkiye'de yapıyordu.

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Onlardan bazılarına Kıbrıs'ta yeniden yaptırıyorlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Bu Ada içinde kesinlikle olmaz.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa) (Yerinden) - O biraz zor.

HÜSEYİN CELAL (Devamla) - Evet. Ben her şeyin, eğer üzerinde durulursa mutlaka ve mutlaka çözümleri de bulunur, nasıl ki bedelli askerlik konusuna yıllarca dokundurmazlardı, bu kürsülerden konuştuğumuzda olamaz öyle şey derlerdi ve oluyor, bu konuda da Koalisyon Hükümetini kolları sıvamaya çağırıyorum, geliniz bu askerliği süresini Güvenlik konumuz da tehlikeye girmeyecek bir şekilde....

SONAY ADEM (Yerinden) (Devamla) - 18 ay.

HÜSEYİN CELAL (Devamla) - Kabul edilebilir bir süreye indirelim değerli arkadaşlar. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kenan Akın.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Koalisyon Hükümetimizin Bütçesinde yer alan Başbakanlık 1994 Mali Yılı Bütçesinde her ne kadar Ulusal Birlik Partisi koltukları terk etmişse de, muhalefet yapacak yüzü kalmadı içindir veyahutta birkaç tane bu güne kadar yapmış olduğum araştırmalarda Ulusal Birlik Partisinin özellikle 1985-93 yılları iktidarında Sayın Eroğlu Hükümetinin bu devleti, Başbakanlığında, bu devleti ne kadar tahrip ettiğini kısa, öz ifade etmek için ve bu avantaj sisteminin ortadan kalktığından dolayı Meclisi terk ettikleri de bir gerçek noktasını vurgulamak için söz almış bulunuyorum. Her şeyden önce Vakıflar yapısının bu güne kadar Ulusal Birlik Partisinin çiftliği haline getirildiği, Ulusal Birlik Partisinin sırf adamları memnun etsin diye, özellikle Eroğlu klik çetesi bu gün onları savunamayacak durumda oldukları için şu anda Meclisi terk etmiş ve boykot etmişlerdir. Halkın iradesi ile bu devletin varlığını, devletin malını nasıl tahrip ettiklerini ifade edeceğimiz, açıklayacağımız için ve artık Mecliste konuşan arkadaşlarımızın halkın da bilgisine geldiğinden dolayı, Kameranın da artık Mecliste çalışan, Mecliste konuşulanları halkın bilgisine getirdiğinden dolayı söz almış bulunuyorum. Yoksa dokunulmazlık konusu zamanında benim de dokunulmazlık konum gündemdeydi. Bu Meclisin iradesinden oluşan komisyon, muhalefette de olduğum halde, komisyon aşağıda çalışırken, çalıştığı günlerde ben Ulusal Birlik Partisini yine eleştirirken, benim dokunulmazlık olayım kalkmadı. Neden? Çünkü getirilen, istinaf edilen suç pek geçerli olmaldığından dolayı kalkmadı. Peki eğer suçum varsa ki Sayın Emin Uzun da yine bir geçmişte Ulusal Birlik Partisinin milletvekili iken "Allah Rızası için" diyordu, kendi tabiri ile buradan. "lütfen benim dokunulmazlığımı kaldırın." O arkadaşımızın da dokunulmazlığı kalktı. Gitti bağımsız olan mahkemelerimizde

yargılandı, suçsuz bulundu ve bu Mecliste dokunulmazlık hüviyeti ile milletvekilliği de yaptı. Acaba ne oldu 11 tane milletvekiline, Ulusal Birlik Partisi milletvekiline? Geçmişte Ömer Demir'in de dokunulmazlığı kalktı, Emin Uzun'un da kalktı, benim de kalkmak için komisyon kuruldu. Ne oldu? Yine buradayız, anımız açık, yargıdan korkmayarak, bağımsız dediğimiz ve savunduğumuz yargıdan korkmayarak, adaletin önünde hesap vermek mecburiyetinde olduğumuz bir gerçektir. Yolda kaldırırmda giden bir sade vatandaş da böyle bir olaylarda bir Savcılığın iddia ettiği olaylarında halkla aramızda bir ayrımcılık olmaması lâzım, dokunulmazlığımızın kalkması için.

Eğer güveniyorsak adalete, ki güvenmemiz gerekir, gidip yargı önünde suçumuz varsa, o suçumuz nedir, savunmasını da mutlaka yapacaklardır. Yani dokunulmazlık konusu ile şu anda Meclisi boykot etme arasında hiçbir bağlılık görmüyorum. Zaten Eroğlu Hükümeti de, 12 Aralık 1993'e kadar gelen Eroğlu Hükümeti, kendi girdap içerisinde ne yapacağını şaşırılmış vaziyette. Biraz önce noktaladığım Eroğlu'nun, özellikle Eroğlu'nun kendi ailesine çıkarmış olduğu, Başbakan olmasından dolayı sağlamış olduğu çıkarları vurgulamadan geçmek istemiyeceğim. Çünkü bunları vatandaşımız bugüne kadar öğrenmemiştir. Belki seçim kürsülerinde, meydanlarında anlatabildiğimiz kadar anlamışlardır, ama BRT aracılığı ile, özellikle Sayın Eroğlu'nun yapmış olduğu, Başbakanlık döneminde yapmış olduğu birtakım çirkin olayları vurgulamak için söz almış bulunuyorum.

Vakıflar, hepimizin gördüğü gibi Vakıflar bazı vatandaşlara icar yapmış daire. Ne için? Kullanması için. Ama maalesef Sayın Eroğlu'nun kliğinin yönlendirdiği, özellikle Laguna Beach semtindeki apartman daireleri 185.000, 250.000, 300.000, 500.000 lira gibi Vakıflara kira ödenirken, aynı Zat-ı Muhteremler üç buçuk milyon, dört buçuk milyon gibi rakamlarla Türkiye'den gelen öğrencilere kiralamaktadırlar. Yani Vakıflar Dairesi şu anda her daireden Laguna Beach'teki apartman dairelerinin her birinden ayda üç milyon zarar etmektedir. Bu, Ulusal Birlik Partisinin bırakmış olduğu kötü miraslardan bir tanesidir. Zannedersen Sayın Başbakanımız ve Bakanlar Kurulu bu konuya sıcak bir şekilde eğilecek, Vakıfları korumak düşüncesi ile orada bir önlem alınacağı inancı içerisindeyim.

Geçmişte yine Eroğlu Hükümeti döneminde din adamlarımız bu memlekette eğitimciler kadar, avukatlar kadar, mühendisler ve doktorlar kadar din adamlarına da ihtiyacımız var. Din adamları daima devletin kontrolünde ve korumasında olmak mecburiyetindedir. Eğer o insanları başıboş bırakırsak, bizim de kabul etmeyeceğimiz, rahatsız olacağımız birtakım tabloların ortaya çıkacağı kuşkusunu ile din adamlarımızın devletin kontrolüne ve korumasına alınması gerekmektedir.

Yine Vakıflarımızı zarara uğratan bir Cuma imamı diye hiç köyün yolunu bilmeyen, yaşlı, 70 yaşında, 80 yaşındaki dedelerimize Cuma namazını kıldırarak diye boşuna avanta maaş verilmektedir. Bunun bir an önce Vakıfların bünyesinden kambur olan bu avanta maaşları da kaldırmak için zannederseniz Hükümetimiz de bir tedbir alacaktır.

Şimdi bakıyoruz Sayın Eroğlu'nun Başbakanlığı dönemlerine. Arzu ederdim ki burada otursun. Arzu ederdim ki şu anda CTP ve DP Koalisyonundaki Hükümeti nasıl eleştirecek acaba, onu beklerdim. Ama fırsatı bulmuşken kendisi mutlaka basından dinleyecektir veyahutta arzu ederse herhalde BRT'den izleyecektir. Başbakanlık koltuğuna oturduğu zaman, bu ülkede yaşayan herkese, her kesime, her siyasi parti, hangi siyasi parti görüşünde olursa olsun, insanlara hizmet vermesi gerekirken, bugün DP ve CTP Koalisyonunun yapmış olduğu gibi, adil hizmet sistemine oturtulması gerekirken, Sayın Eroğlu sadece ve sadece kendi ailesine çıkar sağlamaktan başka hiçbir şey yapmamıştır. Ne mi yapmıştır? Düşünün beyler. Muhalefette iken birkaç defa söyledim bu kürsüden de, ama maalesef basın pek fazla yansıtmadı. BRT hiç yansıtmadı. Tuvalet kâğıdı ihalesi. Maalesef bir siyasetçinin, bu eleştiriliyorsa, siyasetteki yüzkarası tablodur bu. Sayın Başbakan, Başbakandır diye, tabii ki kızları, ailesi iş yapmayacaktır diye bir olay yoktur.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Eski Başbakan deyin.

KENAN AKIN (Devamla) - Eski Başbakan. Özür dilerim. Eroğlu diyorum zaten. Eski Başbakan ne yaptı? Hiçbir siyasetçinin ailesi ticaret yapmaz diye bir kural yok. Ama devletin imkânlarını, Başbakanlık koltuğunda oturuyor diye hiçbir siyasetçinin ailesine çıkar sağlama yönünde usulsüzlükler de yapmasına da hakkı yoktur. Eroğlu bunu yaparak gitmiştir. Bunları yaptığı için gitmiştir Eroğlu. Turizm İşletmelerince yapılan bir tuvalet kâğıdı ihalesinde ne olaydır ki, ne beceriklidir bilemiyorum, Başbakanın kızı bu ihaleyi alıyor. Hem de ihale alındıktan sonra dökümanlar araştırılsın, bir gün sonra gümrük vergileri aşağı çektiriliyor, Sayın Başbakanın kızı ihaleyle almış olduğu tuvalet kâğıtlarını gümrükten çıkardıktan sonra, bir-iki hafta sonra tekrar o tuvalet kâğıdının gümrüğü geri yükseltiliyor.

Eroğlu bunları yapıp gitmiştir. Daha bitti mi? Hayır. Yine Rum zamanından bir Ruma borç vererek, elindeki arsaya Rumun tarlasını ipotek alma şansına sahip olan, bir vatandaşımız, Mağusalı bir vatandaşımızın elinden alınan arsaya Sayın Eşber Serakıncı çok milliyetçi Sayın Eşber Serakıncı ile birlikte Sayın Başbakanın eşinin bitmeyen, tükenmeyen eşdeğer puanları karşılık maalesef gider ayak 12 Aralık öncesi Sayın Başbakandan özellikle bu konu ve bilgi isteme ihtiyacını hissettim bir milletvekili olarak. 400 milyon civarında haksız gasbettikleri o iki arsaya mağdur olan vatandaşımızın Yüksek Mahkeme Kararı olmasına rağmen yanılmıyorsam şimdiki Sayın Başbakan bilgisi varsa o konuda beni lütfen düzeltsin. Aldığımız bilgiler çerçevesinde 400 milyon civarında Sayın Eşber Serakıncı'nın ve Sayın Başbakanın Hanımının gasbettiği araziye...

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Eski Başbakan Eroğlu.

KENAN AKIN (Devamla) - Eroğlu'nun Sayın Eroğlu'nun hanımının vatandaşın çelinden gasbetmiş oldukları araziyi Yüksek Mahkeme Kararına rağmen Bakanlar Kurulu Kararı, Mahkeme Kararı dinlemeden tazminat ödeme yöntemine gitmiş midir? Bunun rakamını çok merak etmekteyim. İşte Sayın Eroğlu Hükümeti.

Yine şimdi Demokrat Parti, Cumhuriyetçi Türk Partisinin basınıyla Birlik Gazetesi, gazete diye kullandıkları o kağıt parçası ile partizanlık yaptığımızı söyleyen Sayın Eroğlu'un şu koltukta olmasını isterdim ben. Kalkıp bana cevap vermesini beklerdim ama bunları bildikleri için dokunulmazlık konusunu bahane ederek Meclisi terk etme yönüne gitmişlerdir. Bir ikincisi de Sayın Ahmet Kaşif sağolsun Bakanlığa geldikten sonra böyle bir şeye fırsat vermediğini gördüm. Rest Turizm Sayın Başbakanın yine kızının diğer bir kızının. Kıbrıs Türk Hava Yollarının bürosuna gidiyoruz. Londra'ya gitmek için bilet istiyorsunuz, yer yok, rezervasyon yok, dolu diyorlar ama Sayın Başbakanın kızının Rest-Tur ..

MUSTAFA GÖKMEN (Yerinden) (Devamla) - Eroğlu'nun diyeceksin.

KENAN AKIN (Devamla) - Eroğlunun. Onu artık şey yaptık canım. Öyle bir şey yapın, ailesini de öyle bir yapan yok, bunu herkes biliyor. Rest Turizm, Rest-Tur'un Sayın Eroğlu'nun kızının olduğunu biliyorlar. Ben bir politikacının ailesi ile uğraşacak kadar küçük politika yapma düşüncesinde değilim ama bir Başbakanın kızının böyle bir avantaja sahip olması, devletin imkânlarını kendi ailesini kullanmasını son derece yanlış olduğunu vurgulamak için aldım. Oysa ki yapsın, eğer bir vatandaş, sade bir vatandaş Hasan, Hüseyin, Ayşe, Fatma nasıl Kıbrıs Türk Hava Yollarındaki rezervasyon hakkına sahipse, Sayın Başbakanın kızı da aynı hakka sahip olması lâzımdı. Kıbrıs Türk Hava Yollarının kendi satış bürosunda bilet bulamıyorsa ama Sayın Başbakan Eroğlu'nun, eski Başbakan Eroğlu'nun kızı iktidarları döneminde 12 Aralık'a kadar bu haksız kazanç devam etmişlerdir. İşte onların sancısı, onların rahatsızlığı şu koltukları boş bırakmak mecburiyetinde kalmıştır. Çünkü eski avanta kalmadı artık. Sayın Başbakan bir tane bürosunun, yine eski eşerlere ait, yıllarca istenildiği halde verilmeyen Namık Kemal Meydanı civarında bir binanın yine Eski Sayın Başbakanın, Eroğlunun kızına peşkeş çekilmesi siyasi makamların daima aile çıkarları için kullanılması son derece yanlış ve çirkin olay olarak anımsatmak istiyorum.

Merak ettiğim bir şey daha var. Sayın Başbakan şu andaki Sayın Devlet Bakanımıza da soru sormak değil ama merakımdan dolayı bu çirkinliği biz Ulusal Birlik Partisi döneminde gördük, eleştirdik cevap bulamadık. Bir Başbakanın gidip de bir kulüpte Sayın Başbakandan 20 milyon bir kulübe çek yazarken acaba o baloya gidilmeyen kulüplerin günahı nedir? Kulüplerin esasında Başbakanlığın Bütçesinden böyle bol kepçe lokantası tabirini kullanayım, 20 milyon, 30 milyon diyerek sırf siyasi çıkar sağlamak için seçim öncesi böyle bir paranın dağıtılması ne kadar yasaldır veyahutta değildir. İkincisi hangi düğüne gidersem gideyim bakıyorum Sayın Derviş Eroğlu'nun Başbakanın, her köyde, her mahallede bir düğünde, 7-8 düğün varsa haşbel kader ben kendim gidebildiğim kadar gidiyorum. Ama hangi düğüne gidersem dipkarpazdaki düğüne gidersem aynı gün de gelip Mağusa'daki düğüne de gördüm bakıyorum Sayın Başbakan Eroğlu'nun, eski Başbakan Eroğlu'nun çiçeğini görüyordum.

Bu, zannedersen devlet kesesinden. Yani vatandaşlarımızın, çalışan memurlarımızın, bordro mahkûmu memurlarımızın maaşından kesilen vergilerle biriken para ile ödenen para değil midir? Böyle bir suistimal yapmaya acaba Eroğlu'nun ne kadar hakkı vardı, ki suistimaldir. Devlet törenlerinde tabii ki Başbakan çelengini koyacak, tabii ki arabasını alacak, bir saygı olayı vardır. Tabii ki Devlet Bakanı veyahutta Başbakan, makamına yakışır şekilde odasının mefruşatını düzenleyecek. Onun bile lâfını etti. Acaba bunu Sayın Özker Özgür'ü zamanında eleştirirken o Birlik Gazetesi, kâğıt parçaları yazarken, 600 milyon, 1 milyar harcadığını söylerken, Sayın Eroğlu'nun böyle savurganlıklar, çiçeklere ödemiş olduğu paranın rakamı ne kadardır, onu da merak ediyorum ben.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - O bilgiler yanlıştı, yalandı. Değil mi?

KENAN AKIN (Devamla) - ki yanlıştır. Töhmət altında kaldı Sayın Özgür o zaman. Devlet Bakanlığının 600 milyona döşendiğini söylerken, ki eğer döşenecekse döşenecek. Ama bunları yazarken Birlik Gazetesi, Sağlık Bakanlığının banyosundan niye bahsetmiyordu?

ULAŞTIRMA VE BAYINDIRLIK BAKANI AHMET KÂŞIF (Yerinden)- Nereden öğrendin?

KENAN AKIN (Devamla) - Ergin Bey gördü yani? Hasipoğlu'nun yapmış olduğu harcamalar aklına gelmiyor muydu? Şimdi mi yani akıllarına geldi Birlik Gazetesi'nin Devletin parasını harcayıp harcamaması? Ki yeni bir Bakanlık ihdas edilmiştir. Sayın Özker Özgür'ün 600 milyon lira diye yalan haberlerle bu toplumun kafasını karıştırdıkları için ben söz almış ve bu acı gerçekleri maalesef şu anda bu acı gerçekleri de görmüş oluyoruz.

Bir teşekkür etmeden geçemeyeceğim Sayın Başbakana. Askerlik konusunda, özellikle dış ülkelerde yaşayan insanlarımızın çift vatandaş olsa da, olmasa da askerlik mükellefiyetinin altına girilmesi açısından yapmış olduğu çalışmalardan dolayı, dışta yaşayan insanlarımızın çok rahatladığını duymak, böyle bir icraatı da görmek bizi sevindirmiştir. Sayın Angolemler arkadaşımıza katılmıyor değilim. Askerlik onsekiz aya düşsün mü? Düşsün, ama hangi nüfusla? Şu anda altı saat gündüz, altı saat gece nöbet tutan askerlerimiz, onsekiz aya düştüğü zaman, herhalde on saat gece, on saat gündüz tutacaklar, dört saat de uyuma. E, dört saat uyku uyuyan bir kişinin de güvenlik sahası içerisinde ne kadar görev yapar, onu anlamamız mümkün değil. Ama sayın Hükümet mensuplarının askerliğin şu anda 5 Türk Lirası olan aylık maaşlarının iyileştirileceği konusunda....

HAKKI ATUN (Yerinden) (Devamla) - 5000.

KENAN AKIN (Devamla) - 5000 olan maaşlarını iyileştirmek konusunda bir çalışma başlatılmıştır. Ondan dolayı ben sayın kabine üyelerine teşekkür etmeden geçemiyorum.

Özellikle bu otobüs terminalinin karşısındaki 400 milyon konusunu Sayın başbakanın da açıklamasını rica ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mustafa Gökmen.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Birlik Gazetesi
yazacak, kendi kendilerine muhalefet yapıyorlar diyecekler.

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık Bütçesi görüşülürken, her ne kadar Sayın Akıncı'nın belirttiği üzere, bu Bütçe geçmiş iktidar, Ulusal Birlik Partisi tarafından hazırlanmış olsa bile, Başbakanlık Bütçesi görüşülürken, benim bazı kafamı meşgul eden, rahatsız eden birtakım olayları Meclisin kürsüsünden dile getirmeyi bir görev olarak biliyorum.

Değerli milletvekilleri; ülkemiz din hizmetleri konusunda gerçekten eksiktir. Din hizmetleri ülkemizin kanayan bir yarasını teşkil etmektedir.

Tabii Vakıflar idaresinin bünyesindeki bir din hizmetlerinin ne kadar sağlıklı olduğunu söylemekte biraz zordur. Geçmiş yıllarda özellikle geçici statüde çalışan din adamlarımızın geçmiş yıllarda bu ülkede dünyada eşine rastlanmayacak bir durumu ortaya koydular. Nedir sorarsanız, din adamlarımızın grev yaptığına şahit olduk. Evet, ülkemizde dünyada ilk kez oldu. araştırmasını yaptık, daha bir ülkede din adamlarının grev yaptığını hiç duymadım ben.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Eroğlu Hükümetinde duyarsın.

MUSTAFA GÖKEMN (Devamla) - Eğer gerçekten bu konuda bir araştırması olan varsa söylesin. Aksini iddia eden varsa buyursun söylesin. Şimdi eğer bir ülkede ölünüzü gömmek için 3 saat, 4 saat, 5 saat imam arıyor durumda olursak, bu ülkede sıkıntı var demektir. Eğer bir ülkede...

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) , Türkiye'de Refah kazandı.

BAŞKAN - Lütfen arkadaşlar.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Eğer bir ülkede bir din adamına asgari ücretin çok çok altında bir ödenek veriyorsak bu ülkede bir sorun var demektir. Eğer bir ülkede din hizmetlerini başka ülkelere insanları getirterek yaptırıyorsak bu ülkede bir sorun var demektir. Eğer bir ülkenin din adamlarını Rabitanın onun, bunun kucağına atıyorsak bu ülkede bir sorun var demektir.

Sayın milletvekilleri; biliyorsunuz Avrupa'da yoğun miktarda Türk işçileri çalışmaktadır . Türkiye Diyalet Vakfı bu gurbet insanlarına din ihtiyaçlarını karşılamak üzere bildiğiniz üzere yurt dışına yüzlerce, binlerce din adamı göndermektedir. 1980 yılına kadar Avrupa'ya giden din adamlarının maddi problemleri....

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Rabıta çözüyordu.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - O ülkedeki cemaatlerin, derneklerin bütçesinden çıkardı. Dikkatinizi bir yere çekmek istiyorum. Ama ne oluyordu? Türkiye'den gönderilen bir din görevlisi istemeye, istemeye parası ile, şusu ile, busu ile her zaman onun emrine girdiği Derneklerin maalesef derneklerin birtakım kötü emellerine boyun eğiyordu, hatta Türkiye Cumhuriyetimizin vazgeçilmez ilkelerinden, Atatürk ilkelerinden tavizler veriyordu. Şimdi konuyu ben ülkemize getirmek istiyorum. Sayın Kenan Evren ki Sayın Kenan Evren'in Atatürkçülüğü konusunda hiç kimsenin bir dirhem, bir santim lâf söyleme hakkı yoktur. Bu tesbiti çok iyi yapmıştır ki iktidara gelir gelmez Avrupa'ya gönderdiğimiz din adamlarının ve öğretmenlerimizin behemehal Türkiye Cumhuriyeti maliyesi tarafından bu insanların parasının aylıklarının ödenmesi gerektiğini ortaya koymuş ve gerçekleştirmiştir.

Şimdi ben bu konudan saplantı yaparak ÷lkemize dönmek istiyorum. Bugün de durum aynıdır. Geçmişte de durum aynıydı.

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN - Arkadaşlar; konuşmacıyı dinleyelim lütfen.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Parti kuruyorlar efendim.

BAŞKAN - Lütfen.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Dini esaslara dayalı parti kurma hazırlığı...

BAŞKAN - Lütfen.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konu gerçekten ciddidir. Konuyu hafife almak yanlışdır, saygısızlıktır. Şimdi biz ne yapmışız bu zamana değin? Zaten ÷lkemizde yerleşim yerlerinin birçoğunda din adamı yoktur. Camilerimiz kapalıdır, perişandır. Güvercin pislikleri ile doludur. Ben bir cenaze münasebetiyle Nergisli köyüne gitmişim. Sayın Bakanımız Ahmet Kâşif Beyin dayısı vefat etmişti, Allah rahmet eylesin, onun cenazesine katılmak üzere gitmişim. Köyün camisine uğradım. Gerçekten ben açık söyleyeyim, çok dindar oluşumdan değil. Tekrar ifade ediyorum, çok dindar oluşumdan değil, ama bir ÷lkede o caminin kapalı olmasını bir tarafa atınız, delik deşik, bölük pörçük bir görüntü ile karşılaştım ve üzüldüm.

Şimdi sayın milletvekilleri; ben Kaplıca'da Cami Yaptırma Derneğini kurduğum zaman, inanın benim ölçüm şudur: Bu ÷lkede biz Türk olarak damgamızı bu topraklara vurmak mecburiyetimiz var. Türk mimarisini taşıyan, Türk mimarisini yansıtan mabetlere ihtiyacımız var. Bugün bir Lala Mustafa Paşa, bir Selimiye, hatta Anavatan Türkiye'ye gidelim, bir Ayasofya'ya baktığımız zaman, gurur duymamız mümkün değildir. Ben şahsen gurur duyamıyorum. Çünkü o mabetleri yapan, benim atalarım değil. Benim mimarimi taşıyor.

Ben istiyorum ki bu ülkede, Türk mimarisini taşıyan mabetler, hanlar hamamlar yapalım. Çünkü ben özellikle sosyal bilgileri okuturken, ilkokulda...

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Hanlar hamamlar var da viran oldu.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - İlkokulda özellikle öğrencilere böyle yana yana Kıbrıs'ta Türk eserleri diye yana yana caba Baf'ta bir tane daha Türk eseri var mı? Acaba Larnaka'da bir tane daha Türk eseri var mı diye, çünkü o Türk eserleri bizim bu Ada'daki kalıcılığımızı sağlayan yapılardır, mabetlerdir. Şimdi konuyu dağıtmadan...

BAŞKAN - Sayın konuşmacı; Bütçe bir plân, programa bağlanmıştır. Söz özgürlüğünüzü kesmek istemiyorum, ama aynı konunun mahiyeti anlaşıldığına göre, değerlendirmenizi, toparlamanızı rica edeceğim.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Sayın Başkan; toparlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benim şeyim şudur: Din adamlarımız, bu sene din hizmetleri, Din İşleri Başkanlığı adı altında, Müftülük artık bundan böyle geçmiş yasada Din İşleri Başkanlığına dönüştürülmüştür. Yasa gereği 1994 yılı Bütçesi içerisinde 44 kadar kadro açılmıştır. 44 kadro ile benim arzum mevcut Hükümetimizden, bu konuya daha bir hassasiyetle yaklaşılması, din adamlarımızı Rabita'nın, onun bunun elinden kurtarmamız gerektiğini vurguluyorum tekrardan ve Vakıflar İdaresi altında bulunan gayri menkullerin, taşınmaz malların gerçek manâda kiralanması yolu ile elde edilecek olan gelirlerin bir kısmının bu insanlara sunulması gerektiğini ve atıl kalmış camilerimizin tamirinin ve onarımının yapılmasını rica ediyorum sayın Hükümetimizden. Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Milletvekili. Buyurun sayın Başbakan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşan ve eleştiren arkadaşlara muhalefetten olsun, Hükümet gruplarından olsun, teşekkürlerimi sunarım. Çok süratli ve Sayın Başkanın da işaret ettiği gibi zamanı iyi kullanmak için yanıt vererek, Başbakanlık Bütçesinin sonuçlanmasına katkıda bulunmak istiyorum.

Önce şunu söylemek gerekir, Hükümet iki buçuk ayı aşkın süre içerisinde Ulusal Birlik Partisinin ekonomiyi perişan ettiği biçimindeki eleştirisi karşısında ancak üzülme durumundadır. İstese de böyle bir şeyi yapamaz. İşler geçmişten bugüne kadar o kadar hafife alınmış, zamanında kararlar alınamamış, işler sağlama bağlanmamıştır ki gerçekten devalüasyon da bir sarsıntı biçiminde gelince olayı bir ucundan yakalamaya çalışan Hükümet, elbette bunu arzu edilen suratte alabileceği önlemleri yerine getirmede belki bu ana kadar rahatlatıcı bazı sonuçlar ortaya çıkaramamıştır ama, geçen süre içerisinde asgari ücretten tutunuz, sendikalarla yapılan görüşmeler sonucu varılan mutabakatlarla ve artık daha fazla ertelenemez ve zorunlu hale gelen fiyat ayarlamaları ile bir düzen, bir düzenleme getirmek zorundaydı ve bunu yapmıştır. Elbette devam eden devalüasyonlar Sayın Akıncı'nın da haklı olarak dikkatimize getirdiği gibi verilen bir rahatlatma amacıyla ortaya konan bu düzenlemeleri bir noktada yine geriiletme durumunda bırakmıştır. Erozyon sözkonusu olmuştur. Ama sistemimiz gereği daha sendikalarla yapılan anlaşmanın akabinde yine hayat pahalılığı eklenmek suretiyle eşel mobil sisteminin uygulanması ile bu bir noktaya kadar olsun veya önemli bir noktaya kadar, giderilmiştir. Nitekim son gelişmeler ışığında da maaş ve ücret alanlara hayat pahalılığı biçiminde %20'ye varan bir artış getirilecek, böylece bu rahatsızlık veya bu erozyon veya bu erimenin giderilmesine çalışılacaktır. Ama daha sağlıklı, daha kalıcı önlemlerin alınması üzerinde Hükümet, ilk günden beri çalışmaktadır.

Koalisyon Hükümeti stabil bir değere endeksleme sistemini geliştirmektedir. Ama bu hemen yirmi dört saatte olabilecek bir konu olmadığı için belki bu an önünüze somut olarak konmamaktadır. Ama bu konuda gördüğünüz gibi, özellikle son bir aydan beri çeşitli düzeylerde konu ile ilgili bütün birimlerle, konu ile ilgili bütün birimlerle, kurumlarla, uzmanlarla toplantılar yapılmış ve konunun tartışılması sağlanmış. Belki BRT'de bunun yapılması gerçekleştirilememiştir, ama onun tamamı ile Hükümetin isteyerek yapmadığı bir konu olduğunu söyleyeyim. BRT'nin bu konuda daha bilinçli olarak, bu konulara el atmasını bizler de arzu etmekteyiz ve tahmin ediyoruz ki, olanaklarını zorlayarak BRT bu konularda TRT örneğine bakarak, başka örneklere bakarak, gerçekten güncel konuları sağlıklı ve demokratik bir biçimde elbette tartışmalıdır. Siyasal sorun olsun, ekonomik sorun olsun, bütün sağlıklı sonuçlara varmanın yolu bundan geçmektedir. Bunu da haklı ve yerinde bir eleştiri olarak kabul edip, BRT üzerinde bu telkinde biz de bulunacağız ve yapılmasını da sağlayacağız.

Devlet katında şişirtme operasyonu konusunda, burada daha önce yanıt vermeye çalışmıştık. İade edilen yasalar şimdi gruplarda tekrar gözden geçirilmekte ve Savcı ile bu kez daha yakın bir işbirliği içerisinde yeniden Mecliste görüşülme aşamasına çalışılmaktadır.

Burada bu kürsüden yaptığım gibi, Danışmanlık konusundaki fazla gibi görünen ekleme üçe indirilmişti. Esasında içteki Müşavir durumuna gelen arkadaşları da teşvik etmek, onore etmek, daha verimli hale getirebilmek için beş rakamı üzerinde durulmuştu. Kaldı ki, bu, burada da saptandığı gibi, burada da ifade edildiği gibi zaten üçe indirilmişti. Hükümet de kadroların mühim olan verimliliğini artırmak üzerinde durmaktadır, şişirme taraftarı değildir. Ama karar verme mekanizmasının biran önce oluşması, süratle karar verilmesi, yetkilerin aşağıya delege edilerek mekanizmanın çalışması elbette Koalisyon Hükümeti döneminde bir miktar zaman almıştır. Bu Hükümetin kendi yapısından da kaynaklanmıştır. ama bu konuda bir gerçeği de dikkatinize getirmek istiyorum. Bizim bilgimize geldiği kadarı ile, hala daha Ulusal Birlik Partisi, odalarına kadar çağırarak görevde olan veya görevden alınan Müdürlerle ilişki kurmakta ve onları yönlendirmeye çalışmakta ve adeta Hükümetin çalışmalarına müdahalede bulunma, onları adeta karşı harekete geçirmeye çalışmaktadır. Bunu da büyük bir üzüntü ile gördük, görmekteyiz ve bunun hala daha bu zihniyet itibarıyla devam etmesinin de kabul edilebilir bir Devlet anlayışı olmadığını da bu vesile ile söylemiş olayım. Ama, elbette böyle bir yaklaşıma ne geçit verilecektir, ne de buna tevessül eden bir Müdüre veya memura tolerans gösterilecektir. Memurlar ve Müdürler, Devletin memuru ve Müdürüdür ve bu bilinç içinde hareket etmek zorundadır.

Seçim Yasası konusundaki çalışmalar gruplarda sürmektedir. En kısa sürede gruplar, gerek Ombudsman Yasa Tasarısını, gerekse Seçim Yasa Tasarısını söz verdiği biçimde Meclisin Genel Kuruluna sunacaklardır.

Kooperatiflerde üzücü olaylar ceryan ediyor dedi Sayın Akıncı. Kooperatiflere yeniden sahip çıkmak ve Kooperatifleri gerçekten en kısa sürede seçim yaparak, demokratik yasa tasarısını da gündeme getirerek, yeniden yapılandırma gayreti ve kararlılığı içindeyiz.

Hiç bir zaman geçmişteki partizanlığa fırsat verilmeyecektir. Elbette mevcut Hükümet kendinin uygun gördüğü geçici bir yönetim kurulunu oraya atamak durumundaydı. Bu yapılmıştır. Ve üzülererek size beyan etmek isterim ki, iki yıldan beri mevcut yönetim kurulunun da Savcının saptayarak bize ilettiği raporunda, havada kaldığı, yetkisiz olduğu ve son iki yıldan beri yetkisinin bulunmadığını ve Bakanlar Kurulu kararı ile geriye dönük olarak hem onların yaptıkları icraattan sorumlu olmak kaydıyla görevli kıldığımızı ve yeni yönetim kurulunu da ondan sonra atadığımızı belirtmek isterim. Ve tekrar altını vurgulayarak söyleyeyim ki, en kısa sürede bütün kooperatiflerin yeniden seçimlerini yapabilecek duruma gelmelerini ve Kooperatif Merkez Bankası Yönetim Kurulunun seçimle oluşturulacağını belirtmek isterim ve bu konudaki çalışmalar sürmektedir ve yasalar zaten bunu emretmektedir. Bunu yaparken elbette kooperatiflerin günün koşullarına uygun yeniden yapılandırılması, demokratikleşmesi ve seçimle işbaşına gelecek bir yönetim kuruluna bu görevin verilmesi de esas amacımızdır.

Sayın Angolemliler Vakıflara da değinmiştir. Vakıflar, toplumsal yaşamımızda çok önemli bir yer tutmaktadır. Hâlâ bu önemli görevi sürdürmektedir. Uzun yıllar kira konuları çok istismar edilmiştir. İfade ettikleri gibi Sayın Angolemliler'in, son zamanlarda enflasyona bir nevi endeksli bir kira yöntemi getirilmiştir. Eğer o konuda kiracıyı rahatsız edici şikâyetler varsa, elbette bir denge unsuru olarak Vakıfların kira piyasasını daha sağlıklı hareket etmesi konusunda telkinlerde, emirlerde bulunabiliriz. Ama vakıfların da unutmasın ki Müftülüğün masraflarını karşılaması durumunda olduğunu, bunu bile karşılayamaz durumda kalıp, Hükümetten, cari bütçeden katkı talep ettiğini de hiç unutmayınız. Dolayısıyla bu konu iki taraflı kesen bir bıçak olduğuna göre, elbette dikkatli olmak ve Vakıfları da hak ettiği gelirden mahrum etmemek

gerekir düşüncesindeyim. Ama bu eleştirisini, bu uyarısını da ilgililere aktarıp, onların görüşlerini de aldıktan sonra doğru olan ne ise onu yapacağımızdan emin olmasını istiyorum.

Kooperatiflere değindiler, az önce bahsettim, geçiyorum.

Askerlik konusuna değinildi. Bu konuda Güvenlik Kuvvetleri ile Hükümete geldiğimiz günden itibaren sağlıklı ve gerçekçi bir diyalog içinde bulunmaktayız. Ve biz de Güvenlik Kuvvetlerinin konuya verdiği önemi dikkate alarak bu çalışmalarını beraber sürdürdük. En son Londra'da tüm kurum, kuruluş ve halkımızla yapılan görüşmelerden ve sağlıklı bilgilerin derlenmesinden sonra geçen gün bir ön açıklama biçiminde rahatlatıcı gelişmeleri kamuoyunun ve sizlerin dikkatine getirmiş olduk. Daha ayrıntılı yasa tasarısı en kısa sürede Genel Kurula sevk edilecektir. Aynı biçimde erlerin biraz daha en azından gerçekçi bir cep harçlığına kavuşturulması, o da bu çalışmalara paralel olarak ve aynı zamanda sürdürülmektedir ve Genel Kurulun onayına getirilecektir.

Diğer tüm konularda açıklama yapamamış olabiliriz. Ama gerek bedelli askerlik, gerekse hem Türkiye'de, hem burda askerlik yapma durumunda kalanların durumu, bu çerçevede en sağlıklı, en gerçekçi bir biçimde yeniden düzenlenecektir ve çok daha ayrıntılı, ama gerçekçi ve olumlu bir Yasanın yürürlüğe konulmasına çalışılacaktır. Elbette askerliğin süresi konusu son derece duyarlı bir konudur. Sayın Kenan Akın'ın da değindiği gibi, bütün mesele kaynak meselesidir ve görevde bulunan sayının yapmak zorunda kaldığı nöbet süresidir. Bunu sağlamaya çalışmaktadır, bunun rahatlatılmasına çalışılmaktadır. Dolayısıyla, o kaynağın belli bir sayının altına düşmesi, daha büyük sorunlar getirecektir, bunu hepimiz biliyor ve takdir ediyoruz. Ama Komutanlık bu konuda elden gelen çabayı sarfetmekte ve olumlu bir çalışma içinde bulunmaktadır. Hiç unutmayınız ki, güneyde askerlik, kuzeydekinden daha fazladır, koşullar daha ağırdır. Üniversiteye gitmeden lise öğrencileri mezun olur olmaz askerliğe zorlanmaktadır. Halbuki yine de biz bu sınırlı kaynaklara rağmen, gelen eleştirileri ve talepleri dikkate alarak daha, olaya daha anlayışlı ve daha insancıl yaklaşıma çalışmaktayız.

Sayın Kenan Akın ve Sayın Mustafa Gökmen, din konusuna, din görevlilerinin durumuna eğilmişlerdir. Kendilerine elbette teşekkür ederim. En son geçirilen Din İşleri Başkanlığı Yasası tahtında yapılması gereken çalışmaları ve düzenlemeleri yapma kararlılığı içerisindeyiz ve gerek Müftülük makamının oluşturulması, gerekse din görevlilerinin özlük haklarından tutunuz, çalışma koşullarına kadar camilerin kullanımı ve bakımına kadar mutlak surette bugünkü acı durumdan daha iyi bir duruma getirmemiz bu müesseseyi bir görevdir, bir amaçtır ve bundan kaçınacak değiliz. Biz Atatürkçü layık bir Devletin çocuklarıyız. Aydın din adamı yetiştirmek ve bunları

görevlendirmek, o Türkiye'de ortaya çıkan istismarları ve olayı saptırma konusundaki gayretleri buraya taşımamayı sağlayacaktır ve bunu yapmadığımız takdirde, bu istismar ve bu tehlike kendiliğinden varit olur. O fırsatı vermememiz gerekir ve Hükümet olarak, elbette dinimize sahip çıkmak, aydın din adamı yetiştirip camilerimizi daha bakımlı, daha kullanılabilir hale getirmek bizim Hükümet olarak görevlerimizden bir tanesidir. Ve elbette Vakıflar da bu konuda sorumluluk altındadır, bütçe açısından olsun ve tarihi sorumlulukları açısından olsun. Vakıflar da, Başbakanlığa bağlı olan Vakıflar da sağlıklı ve gerçekçi bir işbirliği içerisinde bu sorunları da çözerek din görevlilerinin ücretlerini daha insana yakışır bir biçimde düzenleyerek, bu hizmetlerin en verimli ve en yararlı bir biçimde verilmesine de çalışacağız.

Bu şekilde kısaca yapılan eleştirilere ve görüşlere yanıt vermiş olmalıyım. Hepinize katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Başbakan. Sayın milletvekilleri; Başbakanlık Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 04; Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuduktan sonra, sabahki oturuma ara verip, saat 14.30'a...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 14.00 olsun da...

BAŞKAN - 14.00 uygun mu? Peki. Saat 14.00'da hazır olmak üzere ara vereceğim. Lütfen okuyunuz.

KATİP - Program 04: Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı. Alt Program 01: Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri 660 Milyon. Cari Giderler; 189 Milyon. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 849 Milyon.

Alt Program 02: Devlet Planlama Örgütü. Personel Giderleri; 6 Milyar 532 Milyon 701 Bin. Cari Giderler; 3 Milyar 113 Milyon. Yatırımlar; 94 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 9 Milyar 739 Milyon 701 Bin.

Alt Program 03: Devlet Başmevi. Personel Giderleri 4 Milyar 836 Milyon 402 Bin. Cari Giderler; 452 Milyon 600 Bin. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 5 Milyar 289 Milyon 2 Bin.

Alt Program 04: Turizm, Tanıtma ve Pazarlama Dairesi. Personel Giderleri: 4 Milyar 606 Milyon 13 Bin. Cari Giderler; 166 Milyon 500 Bin. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 4 Milyar 772 Milyon 513 Bin.

Alt Program 05: Turizm Planlama Dairesi. Personel Giderleri: 2 Milyar 432 Milyon 366 Bin. Cari Giderler; 36 Milyon. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 2 Milyar 468 Milyon 366 Bin. Program Toplamı: 23 Milyar 118 Milyon 582 Bin.

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri; az önce vurguladığımız üzere saat 14.00'te daha önceki Genel Kurulumuzun oy doğrultusunda dakik olarak hazır olmak üzere oturuma ara veriyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 13.50

- İKİNCİ OTURUM -
(Açılış saati: 14.18)

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 3'üncü Dönem, 1'inci Yasama Yılı'nın, 20'nci Birleşiminin, 2'inci oturumunu açıyorum.

Ad okunarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesi üzerinde söz isteyen?... Söz istem ve kayıt sırasına göre veriyorum. Şurasının altını çizeyim sayın arkadaşlar, sayın milletvekilleri; konuşmak isteyenler şu anda Başkanlık Divanına, kitabet şeyine isimlerini yazdırsınlar bu istem sırasına göre söz vereceğim.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Gruplara öncelik var.

BAŞKAN - Tabiatıyla, istem sırasına göre. Bu kaydını yaptırmayan milletvekillerime bilâhare söz hakkı vermeyeceğim. Buyurun Sayın Angolemlî.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yeni kurulan bir Bakanlık, yeni bir Bakanlık ama dediğim gibi daha önceki konuşmalarında söylediğim gibi burda eleştirirken hedefimiz eleştirilerimizin olumlu, yapıcı olması ve ülkemize yarar getirmesidir.

Şimdi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde eşel-mobil sistemi uygulanmaktadır. Tabii bu önceleri sadece kamu görevlilerine özellikle uygulanmaktaydı, daha sonra bunun yaygınlaştırılması için çabalar sürdü ama bugün gerçekten bu eşel-mobile tam anlamıyla uydurulmayan alanlar da vardır. Örneğin öğrenci bursları başta olmak üzere, özel sektör çalışanları bir çok alanlarda halâ daha bu uygulanmıyor ve bu kesimler bu hayat pahalılığı altında korumasız bırakılmışlardır. Bunu böyle vurguladıktan sonra Devlet Plânlama Örgütünün bugüne kadar tespit ettiği rakamlar hemen anında toplum katlarında bir çok örgütlerde tepkiyle karşılanmakta ve gerçekçi olmadığı söylenmektedir. Tabii değerli arkadaşlar birden hemen karşılık vermeyin konuşmam dipten başlar bugüne gelir, ortalaması olarak kabul ediniz. Tabii bu olaylar göstermiştir ki...

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ
(Yerinden) - Şu anda UBP'yi eleştiriyorsun tabii bize sıra gelecek.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Şimdi anlayana...

BAŞKAN - Evet Sayın konuşmacı devam ediniz siz devam ediniz karşılıklı konuşmayın lütfen.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Yeni Hükümete uyarılarımı da getireceğim, sözü ona götürmek isterim.

Şimdi değerli arkadaşlar; bu tepkilerin durması gerekmektedir. Bu nedenle hayat pahalılığına ilişkin tesbitler objektif olmalıdır. Bu nedenle bu tesbitlerin daha da yaygınlaştırılması ve kesinlikle sendikaların, birçok kuruluşların fikirleri de alınarak toplumun kabul görebileceği rakamlar, yani gerçekçi rakamlar artık gündeme getirilmelidir, zamanı da gelmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine yıllardır bu ülkede yolsuzlukların olduğu ve bu yolsuzluklara ilişkin dosyaların raflarda tozlandığı söylenegelmiştir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Kapatıldı onlar Bay Angolemli.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Kapatıldı?...?

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Hayır, yolsuzluk dosyaları kapatıldı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Yolsuzluklar herşey içinde. Şimdi...

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)- Dinleyelim efendim, dinleyelim.

BAŞKAN- Lütfen arkadaşlar...

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Şimdi yani UBP'nin şeyini de bize ciro edecekse olmaz.

BAŞKAN- Sayın Civa... Sayın Civa... lütfen konuyu dağıtmayalım efendim. Buyurun Sayın Konuşmacı...

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- UBP'nin şeyini bize ciro ediyor.

BAŞKAN- Lütfen Sayın Civa...

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Hayır, açıklık gelsin.

BAŞKAN- Buyurun Sayın Angolemlî, devam ediniz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Civa rahatsız oluyor anlayamıyorum tabii burdan.

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Rahatsız oluyor, çünkü UBP'nin icratlarını bize ciro ediyorsunuz Sayın Angolemlî.

BAŞKAN- Sayın Konuşmacı lütfen Genel Kurula hitap ediniz efendim. Kurula hitap ediniz.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Dosyalar raflardadır madem soru sorulmalıdır. Sana ciro edilmiyor Sayın Civa.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla), Evet, tabii bu konular yıllardır bu konuları en çok eleştirenlerden biri olan Sayın Hocama verilmiştir. Bu nedenle bir beklenti içerisindeyiz. Çünkü toplum en çok sayın arkadaşlar bu konulardan rahatsız olmuştur. Bu konuların yavaş yavaş gün ışığına çıkarılması gerekmektedir. Sayın Başbakan Yardımcısı Devlet Bakanımız Sayın Özgür, bu konularda bize bilgi verirlerse memnun olacağız.

Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; yine ülkemizin ekonomik gelişmesinde en önemli alanlardan biri olan turizm işleri de bu Bakanlığımıza bağlanmıştır. Turizm alanında yeni örgütlenmeler, yeni çalışmalar başlatılmıştır. Bunların ne aşamada olduğunu da burdan bize Sayın Başbakan Yardımcısı söylerlerse memnun oluruz. Eskiden Ulusal Birlik Partisi Hükümeti turizm işlerini tamamen elden çıkarmaya ve başta Salamis Bay Otel olmak üzere kiraya vermek için birçok faaliyetler içerisindeydi. Hatta bir ara Salamis'i satmış da. 1990'lı yıllarda Salamis Bay Oteli satmışlar. Sorulduğunda asla satmadık dediler ama seçimler bitince bu oteli Asil Nadir'den geri almak için milyonları Londra'lara aktardılar değerli arkadaşlar ve oteli satın aldılar. Şimdi Salamis Bay Oteli gerçekten büyük bir işletmedir. Oradan hem esnafımız, hem de orda çalışan, alın teriyle geçinen insanlarımız ekme parası çıkarmaktadırlar.

Şimdi biz bu Yeni Hükümetten öğrenmek isteriz, bu konudaki politikaları ne olacaktır? Salamis Bay Otel gibi eldeki, elde bulunan tesisleri satmayı mı, kiralamayı mı, yoksa bugünkü gibi işletmeyi mi düşünüyorlar? Bu konu hepimizi ilgilendirir ama orda çalışanları hepimizden daha çok ilgilendirmektedir.

Yine değerli arkadaşlar; ülkemize turist gelmesi için hepimiz beklenti içerisindeyiz ve gerçekten çarşıya çıktığımızda yolda belde yabancı turist gördüğümüzde içimizde birtakım güzel duygular meydana gelir. Yani seviniyoruz gerçekten ülkemize döviz geldi. Şimdi, fakat bu insanlar arasına karışıp konuştuğumuzda en büyük dertleri ulaşımıdır. Bunların bir çoğu gelip geleceklere pişman edilmişlerdir. Okeyli biletlerin bile uçak alanından geri döndüğü olayları çok yaşadık.

Turistlerin ülkemize rahatça gelip konaklamaları ve planlı bir şekilde geri gitmeleri mutlaka sağlanmalıdır. Turizmle ilgili olduğu için Sayın Bakan onu da ilgilendirir onun için değiniyorum.

BAŞKAN - Devam ediniz sayın milletvekili, devam ediniz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Şimdi değerli arkadaşlar; öyle gösteriyor ki Yurttaşlık ve Bedelli Askerlik meseleleri turizm mevsiminin yaklaştığı bugünlerde ivedilikle sonuçlandırılacak gibi görünmektedir. Zaten sonuçlanmazsa hiçbir yararı olmayacaktır. Ama bir Başbakanın özellikle kendi sözlerinden konuşmalarından elde ettiğimiz netice bu konuların erken olarak sonuçlandırılacağıdır.

Yine sayın arkadaşlar; bugün ülkemizde Güven Yaratıcı önlemler çok yoğun bir şekilde gündemde tutulmaktadır. Öyle gösteriyor ki bu konularda sonuca da yaklaşmanın arifesindeyiz. Gerçekten Güven Yaratıcı önlemler konusunda olumlu sonuçlar elde edilebilirse öyle gösteriyor ki ülkemiz turizm bakımından çok yararlı bir yıla girecektir ve önümüzdeki turizm mevsiminde turist konusunda yeterli sayılar hatta o sayıların da üzerine çıkma olanağını bulacağız. Bu nedenle şimdiden turizm alanında gerek ulaşımda, gerek konaklamada, gerek çarşıdaki turistik hizmet veren iş yerlerinde bir hareketin başlaması ve hazırlıklı olunması gerekmektedir. Bu konuda turizmle ilgili Bakanlığın ki büyük ağırlığı Başbakan Yardımcısına düşmektedir, hazırlıklı olması da kaçınılmazdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; benim bu yeni Bakanlık için bu aşamada söyleyeceğim bunlardır. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Angolemliler. Söz sırası Sayın Hüseyin Celâl'da. Buyurun Sayın Hüseyin Celâl.

HÜSEYİN CELÂL (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; turizmin aslında sadece ulaştırma ile ilgili bölümü hakkında konuşmak istiyordum ama söz almışken turizm konusunda neler düşünüyoruz kaba hadîlarıyla değinmek isterim.

Sayın Başkan; turizm ülkemizde itici, sürükleyici sektör olarak tanımlanmaktadır. Hal böyle iken Kalkınma Plânına baktığımızda özellikle elimde 94 Yılı Programı vardır. Bu programda bu itici sektörün, sürükleyici sektörün ne getirmesi gerektiği konusunda ilginç bilgiler var. Turizm sektörünü biz istihdam yaratan diğer özelliklerinin yanında elbette bir sektör olarak görüyoruz. Görüyoruz da bu Kalkınma Plânında, Programda bakıyoruz ki 94 yılı için fazladan turizmin yaratması öngörülen istihdam sadece 107'dir. 2430 kişi turizmde direkt olarak çalışmaktadır ülkemizde. Bu rakamın 107 kişi artarak 1994 yılı içinde 2,438'dir yanılmıyorsam tam rakama ulaşması beklenmektedir Kalkınma Plânına göre, Programa göre geçmiş Hükümetin mentalitesidir bu ve bu mentaliteye değinmeden bugünkü turizmle ilgili durumumuzu anlatmak pek mümkün değildir. Koydukları hedef bu. 167 kişi daha istihdam olanağı bulacak turizmde. Herhalde istihdam sorununu 12 Aralık öncesi Devlet dairelerine birkaç bin kişi doluşturmak suretiyle her zaman yaptıkları gibi çözmeyi düşünüyorlardı. Bu Ülkeye kalıcı bir gelişme, turizmi geliştirmek suretiyle sağlamayı düşünmüyorlardı. Yeni Hükümetin bu yönde çalışmalarını Hükümet Programı çerçevesinde yürütmesi ve gerçekten istihdam yaratıcı büyük projeler geliştirme yönüne girmesi gerekmektedir. Bugüne kadar yapılan çalışmalar bu yönde olmuştur. Elbette ki dahasını da toplum beklemektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemize 93 yılı içinde 360,000 turist geldiğini söylemektedir 94 Yılı Programı. Devlet istatistikleri bunlar. Bu 360,000 turist dikkatinizi çekmek isterim, sadece 67,000'i yabancı turisttir. 293,000'i Türkiye'den gelen turistler demeyeceğim, kişiler oluşturmaktadır. Çünkü hepsi turist değildir bu 293,000 kişinin içinde turizmde çalışan veya çalışmaya kadar, insanlarımızın işlerini çalan, işlerini çalan diyorum, kaçak işçiler de vardır.

Bir günlüğüne Kıbrıs'a gelip mal alıp giden bavulcular da vardır. Bu rakam, turist diyebileceğimiz yabancılarla birlikte 150-200 binden fazla değildir. Kaldı ki 67 binin içinde de her nasılsa bu ülkede çalışma izni alabilen Pakistanlılar, Uzak Doğulular ve son birkaç yıl içinde ülkemizde görülmeye başlanan yaygın tabiriyle Nataşalar da vardır. Öğrendiğimize göre sayıları bunların her geçen gün artmaktadır. Bunlar da büyük ölçüde turist vizesiyle gelmektedirler. Turizmimiz Güneye iki milyon civarında her yıl turist gittiği gözönünde bulundurulursa gelişmeye açık bir sektördür. Önümüzde çok büyük olanaklar vardır ve insanımızı bu ülkede tutmanın en yayabil görülebilir yolu budur, turizmdir. Turizm sahasında açacağımız işler, imkanlardır. Ama bunu Ulusal Birlik Partisi Hükümetlerinin hazırladığı bu programlarla yapmak mümkün değildir. Programı plânlı yeniden ve süratle gözden geçirmeliyiz. Ancak bugüne kadar bu konulara ciddiyetle eğinilmedi dedim bu bir gerçektir ve kendisini ulaştırma sektöründe de göstermektedir. 74-75'lerde havayolları şirketimizi kurduk. Kıbrıs Türk Hava Yolları. Bu Hava Yolları, Kuzey'in dünyaya bağlantısını sağlayacaktı ve dünyanın da Kuzey'le bağlantısını sağlayacaktı. Turizmimiz de büyük ölçüde bu Hava Yollarına dayanacaktı. Bir ortaklık olarak kuruldu, Türk Hava Yollarıyla birlikte. Türk Hava Yollarıyla başta eşit statüye sahipti, bilâhare her nedense bu statü değiştirildi ve Türk Hava Yolları %51 hisseyi aldı. Yönetim Kurulunda da çoğunluğunu. Bir süre bu konudaki gelişmeler olaysız sürdü. Ancak son yıllarda gördük ki Şirkette Türk Hava Yollarını temsilen, Türkiye kanadını temsilen bulunaçlar yönetimi tamamıyla ellerine geçirdiler ve Türkiye'de birçok kit'te adet olduğu üzere bu bizim kit'imiz de, bizi dünyaya taşıyacak ve dünyayı buraya taşıyacak Hava Yollarımızı da çiftlik haline getirdiler. Bir çiftlik gibi kullanmaya başladılar. Kıbrıslı personeli, özellikle üst kademelerde çalışan personeli kovmakla işe başladılar. Kıbrıslı personeli Adana'ya sürmekle devam ettiler. İlgili Bakan arkadaşımızın ricalarını "ben senden emir almam" şeklinde küstahça davranışlarla devam ettirdiler ve hatta Sayın Cumhurbaşkanı da müdahale ettiğinde öyle sanıyorum ki onunla da tartışma küstahlığıyla devam ettirdiler ve ettiriyorlar da. Bu Şirket, Kıbrıs Türk Hava Yolları bu toplumun dünyaya bağlantısı Kıbrıs Türk Hava Yolları göz göre göre çalınmış ve bu ülkeden götürülmüştür. Bu Hava Yollarının merkezi şimdi İstanbul'dadır. Ve geçtiğimiz günlerde 27 Mart'ta Genel Kurulda İstanbul'da yapılmak üzere ilanlat verilmişti.

Bizim tarafın ısrarlı talepleri üzerine bu toplantı yapılmadı. Ancak, yeni toplantıda yine 18 Nisan 1994 tarihine ve yine İstanbul'da yapılmak üzere tayin olundu. Bu hava yolu birkaç kişinin Türkiye'de, kendisini çiftlik gibi kullanan birkaç kişinin oyuncuğu olsun diye kurulmamıştır. Zamanında %51 hisseyi kendilerine verenler, yönetim kurulunda çoğunluğu onlara verenler, bu verdiklerinin karşılığını propaganda olarak almıştırlar. Hava yollarının yayınladığı bir dergide uzun uzun eski başbakanın reklâmlarının yapıldığını biliyoruz.

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sadece propaganda mı?

HÜSEYİN CELÂL (Devamla)- Bu gözle görünen, çok açığı, çok açığı. Bu şirket, bu kişiler tarafından, bu topluma ait bu şirket babalarının çiftliği gibi kullanılmaktadır. Bu yüzsüzlüğün son vermek gerekmektedir ve bugüne kadar üç aydan beri, dört aydan beri sabırla bu durumun sona ermesini bekledik ve burada söz alma isteklerimizi de kendi kendimize uyguladığımız bir sınırlamayla erteledik. Ama, 27 Mart günü bu Genel Kurul yapılmayınca ve ortaklarından birisinin, haklı olarak şirket merkezi burasıdır. Tüzüğe göre şirket merkezi burasıdır, ısrarlı taleplerine rağmen, Genel Kurulun İstanbul'a alınmasında ısrar edilmesi neticesinde bunun artık, bu konuşmanın şart olduğuna karar verdik. Turizmimiz bu zihniyetle gelişemez. O bakımdan acil önlem almak durumundayız. Türk Hava Yolları, Kıbrıs Türk Hava Yollarını terketmiş durumdadır. Kıbrıs Türk Hava Yolları bu şirketin gelişmesinde çok büyük katkılarda bulunmuştur elbette. Çok büyük yardımları olmuştur ve kendilerine bu yönden müteşekkirimiz. Ama, Türk Hava Yolları, Kıbrıs Türk Hava Yollarıyla artık ilgilenmemektedir. Hatta Kıbrıs Türk Hava Yollarını bir yük olarak kendi standartlarını düşüren bir şirket olarak görmektedirler.

Buraya, bunun altını çizelim ve herhangi bir şekilde Kıbrıs Türk Hava Yollarına sahip çıkmanın, Türk Hava Yollarına veya Türkiye'ye karşı bir tavır olmadığına da altını çizelim. Biz yalnız kendimize ait, bize karşı, bu Meclise karşı, bu hükümete karşı sorumlu olacak bir hava yolu şirketine sahip olmak istiyoruz. Sahip olmak istiyoruz ki, plânlarımızı, programlarımızı turizm konusunda, ulaşım konusunda ona göre yapabilelim. O bakımdan Ankara ile direkt temas kurmalıyız bu konuda. Bu direkt temasla eminim, beklenen alınabilecektir. Eğer birileri Ankara'da bu şahıslara bir çiftlik vermek istiyorlarsa, lütfen bunu Türkiye'den versinler. Türkiye'den versinler ve artık bu şirketi oyuncak olarak kullanmaktan vazgeçsinler. Eminim Türkiye'de sorumlu mevkilerde bulunan kişiler de Kıbrıs Türk toplumunun, Meclisinin, Hükümetinin bu isteğine olumlu gözle bakacaklardır ve bir toplumun malı şirketin yöneticisi olarak hasbel kader orada bulunanların bu küstahca tavırları da son bulacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Celâl. Evet, buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden)- Başka konuşmacı yoksa ben Sayın Özker'den evvel bu hava yollarıyla ilgili olarak birkaç söz söylemek istiyorum.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)- Evet, buyurun.

BAŞKAN- Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN - Sayın Başkan, sayın milletvekili; Hükümet adına özellikle Kıbrıs Türk Hava Yolları ile ilgili bu son konuşmaya yanıt vermek için söz aldım. Ayrıca sabahki oturumda Sayın Kenan Akın'ın bir sorusu vardı, onu yanıtsız bıraktım, ona da yanıt vereceğim.

Kıbrıs Türk Hava Yolları konusunda ta başından beri bu rahatsızlık yaşanmaktadır ve bunu teyit ediyoruz. Ama hiçbir zaman bu konuda duyarsız davranmadık ve anında hükümet görüşü olarak, ilgili bakanlık görüşü olarak mukabil taraf ve icraat içine girdik. Fazla ayrıntısına girmeden şunu açıklıkla belirteyim ki en son yıllık Genel Kurulunun Kıbrıs'ta yapılması gerektiğini yazı ile bildirdik ve bunun günler yaklaşınca sonucunu öğrenemediğimizden, tekrar bir hatırlatma yazısı ile Kıbrıs'ta olmadığı takdirde katılmayacağımızı Kıbrıs Türk tarafı olarak bildirdik. Bununla da yetinmeyip direk temas kurarak gerek Ulaştırma Bakanı, gerekse Kamu Ortaklığı Genel Müdürü ile de görüşlerimizi beyan ettik ve neticede bu toplantı ertelendi ve Türk Hava Yollarının temsilcisi de İstanbul'da yapılmasında ısrar edilen toplantıya katılmadı. Son vardığımız nokta budur. Bu tutum ve davranışı kesinlikle tasvip etmiyoruz ve bu konunun üzerine ısrarla gideceğiz ve ilgililerle temasımız sürdürülmektedir. En üst düzeyde bu konu ele alınmaktadır. Türkiye ziyaretimizde de bu konudaki rahatsızlığımızı açıkça belirttik. Yüce Meclisin bu konuda, konu açılmışken bilgili kılınmasını elbette biz de görev biliyoruz ve durum budur.

Sayın Kenan Akın'ın ipotekli malla ilgili sorusunun yanıtı şudur: Sayın Eroğlu Hükümeti, hükümeti bize devretmeden evvel, birkaç gün evvel, bir karar alarak ipotekli malın ipotek sahibi kişiye tazminat biçiminde ödenmesi ve kendi eşi ve diğer hak sahibinin üzerinde kalması yönünde bir karar almıştır.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Rakam ne kadar Sayın Başbakan?

HAKKI ATUN (Devamla) - Bunun 15 bin Pound... Taner Bey beni teyit etsin, 15 bin Pound civarında biliyorum. Öyle midir?

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN (Yerinden) - Evet 15-16 bin oldu.

HAKKI ATUN (Devamla) - 15-16 bin Pound. Bunu...

TANER ETKİN (Yerinden)(Devamla) - 16 bin civarındadır.

HAKKI ATUN (Devamla) - Evet. Bunu o zamanın Maliye Bakanı Sayın Coşar ödemedi. Talimat verilmesine rağmen, kurul kararı çıkmasına rağmen. Biz hükümeti devraldıktan bir süre sonra, zannediyorsam iki üç hafta oluyor, gerek Başbakanlığa, gerekse ilgili Bakanlığa şimdi ipotek sahibi kişinin bu tazminatı avukatı vasıtasıyla, Cahit Yılmazoğlu vasıtasıyla Hükümetten talep etmektedir. Bizim bu talebi yerine getirme düşüncemiz yoktur ama bir hukuk devleti olduğumuza göre Başsavcılığa bu konuda ilgili Bakanlık yazı yazarak görüş istemiştir. Durum budur. Elbette bu devlet anlayışı itibarıyla, hükümeti yöneten kişinin sorumluluğu itibarıyla, bana da çok ters gelmektedir ve gerek seçimlerde, gerek seçimler öncesinde bu konudaki rahatsızlığımı dünyadaki teamüllere bakarak çok kez dile getirdim, böyle birşeyin olmaması gerektiğini söyledim. Şimdi bu konu bu çerçevede hükümetin önündedir ve bu konudaki gelişmeleri yine zamanı geldiğinde bilgilerinize getireceğiz. Teşekkür ederim.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Sayın Başkan; söz istiyorum. Turizm Bakanlığı, kısa birşeydir.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kenan Akın.

1850 -

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Devlet Bakanlığı ve Turizm Bakanlığının bütçesi hakkında, gerçi her ne kadar allamei cihan olsak halk diliyle, Ulusal Birlik Partisinin önümüze bırakmış olduğu bu bütçeyle, hedeflediğimiz seçim öncesi hedeflere varmamız mümkün değil. Yine ben bu kürsüden Ulusal Birlik Partisinin turizmi ne denli katlettiğini vurgulamak için Sayın Özker Hocama Allah yardım etsin diyerek bu kürsüden inmek istiyorum. Fakat, bunun yanında da turizmimizi olumsuz yönde etkileyen, halâ Ulusal Birlik Partisinin 19 yıllık iktidarında, veyahut da 1985 ve 1993 yılı iktidarında hiçbir olumlu taraf olmadığını vurgularken, birtakım şeyleri vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; turizm olayı gerçekten ülke ekonomisine büyük katkıları olması gereken, gerek coğrafi bakımından, gerek iklim bakımından, gerçekten turizmin bu ülke ekonomisine çok şeyler bırakması gerekirdi. Fakat, 12 Aralık'a kadar devam eden Ulusal Birlik Partisi iktidarının beceriksizliği, kifayetsizliği, vurdum duymazlığı ve turizm sektörünü yalnız ve yalnız kendi partizanca çıkarlarını, partilerine bir çiftlik haline getirmekten başka hiçbir şey yapmadığı için bugün maalesef, turizm sektörünü eleştirmek durumundayız. Bugün bir Salamis Bay Otelinin halâ Ulusal Birlik Partisinin sırf partilidir diye, memnun etsin diye, seçim öncesi emekli kişilerin istihdamıyla çalışmaya devam etmektedir. Eğer turizme bir canlılık getirmek istiyorsak, Anavatan Türkiye ile bir sıkı işbirliğine daha çok girmek istiyorsak, sportif kampların yapılabilmesi, Türkiye'deki, birinci lig, ikinci lig futbol oynayan, iklimden dolayı, devre arasında iklimden dolayı Kıbrıs'ı tercih edip, ancak burada antrenman fırsatı bulamayan spor kulüplerini de çekmek için Salamis Bay Oteli bugün belki de yedi, sekiz futbol takımını, bir spor kulübünü rahatlıkla kamp yapabileceği bir yapıya sahip olması itibarıyla, Salamis Bay'ın en azından iki veya üç tane çim sahayla antrenman sahası

yapılabilecek bir tesis haline getirmesi gerekmektedir. Bu yatırımı yaparken de, kesinlikle şu anda istihdam edilmiş, turizmin "t"sinden anlamayan, sadece ye sadece elektrik saatini yazmasını bile emekli kişilerle de bu iş olmaz. Ulusal Birlik Partilidir diye, Ulusal Birlik Partisinin örgüt başkanıdır diye elektrik saati yazan bir kişinin emekli olmasından sonra otele müdür olmuş kişilerle turizmi kalkındırmamız mümkün değildir Sayın Bakanım. İnşallah bunları Ulusal Birlik Partili oldukları için değil, o işe yaraşır kifayetli kişi olmadıkları için, derhal işten uzaklaştırılıp, bu ülkenin gençliğini daha iyi çalışabileceği, turizme katkı yapabilecek, turizm okulunu bitirmiş, Turizm Yüksek Okulunu bitirip, master yapmış kişileri ülkemize çekebilecek bir formül mutlaka bulmak mecburiyetindeyiz. Halâ Ulusal Birlik Partisinin emekli istihdamlarıyla otellerimiz çiftlik haline getirilmiştir. Yine zaman zaman, geçen yaz özellikle karavan turizminin, çadır turizminin, Çevre Bakanlığının rahatsız olması var. Vatandaş karavan getiriyor dış ülkelerden, gümrüğünü ödüyor. Çevre Bakanı oraya karavan koyamazsın diyerek yasak diyor. Yasak demek kolay ama, yasak olmayan yeri de Çevre Bakanı ve Turizm Bakanlığının mutlaka karavan turizmini yapan KKTC vatandaşlarına bir saha ayarlamak durumundayız. Geçmiş UBP yönetiminde vardı. Şu andaki zati benim söylediklerim, şu andaki mevcut iktidarı hiçbir zaman bağlamaz. Ancak geçen yıl basında ...

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)-
Allah bilir hallerini ne eleştirirsiniz kendilerini.

KENAN AKIN (Devamla)- Basında çok çok izlediğimiz bir karavan olayı. Bir tel örgünün içerisine 150-200 tane karavanı sıkıştırarak, ormanımızı yakacak tehlikeyle devamlı yaz tatilini geçirmeye çalışıyor bu insanlarımız ki, kaldı ki şu anda, artık ekonominin de darboğazda olduğu, insanlarımızın geçinmekte zorluk çektiği bu hayat pahalılığında, karavanla çadır turizminin, hiç olmazsa ucuz turizme, halka hizmet açısından da karavan turizmi ve çadır turizmini geliştirecek belli, pilot bölgeler mutlaka saptanması lâzımdır.

Sayın Bakanımızın Devlet Bakanlığı bünyesinde Yolsuzlukları Soruşturma Komisyonunun bir an önce oluşturulup, bir an önce artık halkın beklentisi haline gelen, bu devleti tahrip etmiş kişilerin, iki kişi ufak birşeyden dolayı rahatsız olup Meclisi terkeden Ulusal Birlik Partisi Milletvekilleri suçlu ise, mutlaka o suçları halkın önünde, suçlu ise bizim şahsımızda herhangi bir suç işlemiş değildir, devleti tahrip etmiş, gençliğin, bu ülkenin geleceğinin, insanının birtakım önünü kapatmış suçlar işlemişlerse mutlaka suçlu cezasını çekmelidir. Değil milletvekili, Başbakan dahi olsa, geçmişte de Başbakanlık yapmış olsa, bir suçu varsa mutlaka cezasını çekmesi gerekir. Kaldı ki geçmişte sabahki konuştuğumda Başbakanlık Bütçesinde Sayın Eroğlu ailesine çıkar sağlamak için turizm işletmesinin birçok menfaatlerinden haksız kazanç elde etmiştir. Bunları mutlaka araştırmamız lâzım. O tuvalet kâğıdı ihalesinin Sayın Eroğlu nasıl becerip de almıştır, bunu mutlaka tekrar tekrar ediyorum çıkarmamız lâzım ki bu Yolsuzlukları Soruşturma Komisyonunun bir an önce hayata geçip Meclis bünyesinde veyahut da Meclis dışında nasıl çalışacaksa mutlaka onun bir an önce hayata geçmesi lâzım. Ulusal Birlik Partililerin lââyık olmayan kişilerin turizm tesislerinde istihdam edilen, lââyık olmadığı halde, sırf UBP'lidir diye demiyorum, lââyık olmadığı kişilerin derhal turizm işletmelerinden bu işin kifayetini bilmiyorlarsa uzaklaştırılması gerekmektedir. Bu partizanlık değildir. Turizm sektörünün canlanması için mutlaka emekli olan istihdamlarının bir an önce elini uzaklaştırıp genç, Turizm Okulunu bitirmiş, hatta master yapmış bir sürü gençlerimiz gemilerin arkasında çimento çekerken maalesef halâ Ulusal Birlik Partisinin emekli olarak yerleştirmiş olduğu kişiler bu işi yapmaktadır.

Ercan Havaalanından iner inmez kangren haline gelmiş bir arıtma tesisinin ülke turizmine mutlaka olumsuz bir etkisi olduğu bir gerçektir. Sayın Çevre Bakanı ve Turizm Bakanı bu konuda yıllardan beridir Ulusal Birlik Partisinin vurdum duymazlığı gelmiştir bugüne kadar halâ devam etmektedir. Arıtma sistemi, Haspolat'taki arıtma...

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ
(Yerinden) - Geçitkale'de de var.

KENAN AKIN (Devamla) - Arıtma sistemi şu anda mevcut arıtma sistemi gündemde iken, yöredeki insanları rahatsız etmek varken, uçaktan inen herkes çok affedersiniz lâğım kokusu ile tanışmaktadır. Oysa ki Kıbrıs yeşil ada diyoruz, cennet ada diyoruz ama Haspolat'taki arıtma tesisi çok ilkel koşullarda, 25-30 yıllık bir arıtma tesisinin bugünkü hayat koşullarında, çevreye önem verdiğimiz şu günlerde çok geride kalmaktadır. Bir an önce o Haspolat'taki arıtma tesisinin de hem o bölgede yaşayan insanlarımızın sağlığı, hem de turizm sektörüne getireceği olumlu katkılarından dolayı bir an önce şey yapmamız lâzım. Yine Ulusal Birlik Partisinin turizmimizi katledecek bir hareketi daha. Geçitkale Havaalanına giderken, eskiden Salmis, Sanayi Holding bünyesinde olan Termal Plâstik Fabrikasının yaş deri işletmek için Sayın Ertuğrul Hasipoğlu'nun çok becerikli eski Sağlık Bakanı Hasipoğlu'nun amcasının oğluna verilmesi bu ülke turizmini katletmekten başka birşey değildir. Daha önce Sayın Serdar Denktaş'ın İçişleri, Köyişleri ve Çevre Bakanı iken, kendi partisiydi o zaman ama o cesareti göstererek ben geçmişteki icraatından dolayı Serdar'a da teşekkür ediyorum, Alsancak'taki deri fabrikası kapandı, Dokuzlar Grubundan sonra Hasipoğlu 70 tane fabrikayı bir kişiye tahsis ederek, üstelik de o bölgeye hizmet verebilecek sağlıklı bir fabrika yapmış olsaydı hiçbir kelime burada söylememiz mümkün değildi. Hemen ana yolunun 6 metre gerisinde Geçitkale Havaalanının yolu üstünde yine turizm zaman zaman Erçan Havaalanı kapandığı dönemlerde Geçitkale Havaalanını kullanıyoruz ve o yolu kullanmak mecburiyetindeyiz. Bir yandan arıtma tesisinin halen kokularını çekerken toplumumuz, öteki tarafta Hasipoğlu kendi amcasının oğlunu, aile çevresini memun etmek için yaş deriyi stok ambarı yapmak için, işlemek için son derece sağlığa sakıncalı ve rahatsız edici kokular yayacak olan deri fabrikasının bir an önce yapılmaması için, yapıldıktan sonra mahkemelere o insanın da mahkemeye koşturmasının da bir anlamı yoktur, yapılmaması, yatırımlarını daha da devam ettirmemesi için bir an önce gerek mahkeme kararı ile, hukuksal yönden engellenmesi gerekecektir.

Bu engelleri ortadan kaldırırsanız zannetmiyorum, Ulusal Birlik Partiliyi geçmişteki yanlış icraatlarını, biz durdurduğumuz için partizanlık yapıyoruz diyemezler. Mutlaka bu, iki partiyle oluşmuş iktidarı herkes alkışlayacaktır. Zannetmiyorum Ulusal Birlik Partilidir diye o pis kokusunu saçacak deri fabrikasını oraya, hayata geçirilmesine göz yumarsak biraz günahlık iş yapmış olacağız. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Kenan Akın. Buyurun Sayın Başbakan yardımcısı ve Devlet Bakanı Özker Özgür.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüş koyan, eleştiri yönelten değerli milletvekillerine teşekkür ederim. Eleştiri ve görüşlerinden muhakkak yararlanacağız. Sayın Kenan Akın müsterih olsunlar. Çevre konusunda gerçekten duyarlıyız ve Çevre Bakanlığıyla Bakanlığımız sıkı bir işbirliği içinde çevreyi temiz tutmak, temizlemek ve dıştan gelecek yabancılara cazip kılmak, ülkemizi cazip kılmak için bize düşeni yapmaya çalışıyoruz. Bu bağlamda Cuma günü bir temizlik kampanyası başlatıyoruz. Bütün Nisan ayı boyunca bu temizlik kampanyası devam edecektir. Buna, okullarımız da katılacaklardır, öğrencilerimiz de katılacaklardır. Aslında bu çevre temizliği, yalnız okulların Çevre Bakanlığına ve Turizm Bakanlığını ilgilendiren bir konu değildir. Bütün yurttaşları ilgilendiren bir konudur. O nedenle bunu vesile bilerek bu fırsattan yararlanarak bütün yurttaşlara Meclis kürsüsünden çağrıda bulunuyorum. Hepimiz, Nisan ayı boyunca devam edecek olan çevre temizliği kampanyasına katılalım. Elimizden geleni yapalım. Çünkü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bizim yurdumuzdur. Hepimizin evidir. Nasıl ki, aileler olarak, aile bireyleri olarak evimizi temiz tutarız, aynı şekilde yurdumuzu da temiz tutmak durumundayız. Çünkü, yurt dışından gelen yabancılar eğer çevremizi temiz görmezlerse, hepimizi birlikte suçlarlar. Unutmamak

lâzım. Yani, bu ülkede falan parti iktidardadır. O nedenle bu çevre kirliliği falan partinin bu konuya önem vermemesinden kaynaklanıyor demezler. Gelen yabancılar, bu ülkenin insanları dümüyle temiz değildirler derler. Sorumluluk hepimizindir. Bunu bir kez daha anımsatmakta yarar görüyorum.

Sayın Hüseyin Celâl'in üzerinde durduğu Kıbrıs Türk Hava Yolları konusu, son derece önemli bir konudur. Kıbrıs Türk Hava Yollarına gerçekten sahip çıkmak durumundayız. Sayın Başbakan da vurguladılar. Hükümet olarak konunun üzerindeyiz. Gerekeni yapıyoruz. Ankara'ya gittiğimizde de en üst düzeyde konuyu ele aldık, altını çizdik. Umarız ki yakın zamanda sonuç alalım. Yakın geçmişte Berlin'de, Uluslararası Turizm Fuarına katıldım. Orada, Kuzey Kıbrıs'a muazzam bir ilgi var. Yalnız, tanıştığım Almanların bana ilk sordukları soru, Kuzey Kıbrıs'a nasıl ulaşacağız. Demek ki ilk çözümlememiz gereken sorun, aşmamız gereken sorun, ulaşım sorunudur ve bu işte Kıbrıs Türk Hava Yolları yönetim kurulunda düğümlenmektedir. O düğümü çözmek zorundayız.

Sayın Angolemliler dostumun üzerinde durduğu konular üzerinde biraz durmak istiyorum. Devlet Plânlama Örgütü Bakanlığımıza bağlıdır. Sayın Angolemliler'in dediği doğrudur. Geçmişte bu Örgütün yayınladığı hayat pahalılığı oranları halk tarafından, sendikalar tarafından benimsenmiyordu. Çünkü sendikalar da kendi bünyelerinde birtakım çalışmalar yapıyorlar ve karşılaştıkları zaman görürlerdi ki Devlet Plânlama Örgütünün yayınladığı rakamlarla, kendi rakamları birbirini tutmuyor. Bir yerde Devlet Plânlama Örgütünün yayınladığı rakamlar şaibeli rakamlardı. Buna son verdik. Son olarak Devlet Plânlama Örgütünün yayınladığı hayat pahalılığı oranı gerçek orandır. Hükümetin ya da devletin o oranda hayat pahalılığı verip vermeyeceği konusu ayrı bir konudur ama gerçeklerin halk tarafından olduğu gibi bilinmesi gerekir diye düşünüyoruz.

1980 yılından beridir bu 16 tane kaçakçılık dosyası üzerinde durmaktayım. Angolemliler haklıdır. 1980 yılından beridir o 16 kaçakçılık dosyasının akibetini her yeri geldiğinde sordum. Bu kürsüden sordum, Mecliste iken sordum, Meclis dışından sordum, seçim alanlarında sordum ve bir türlü o 16 kaçakçılık dosyasının akibetini öğrenemedik. Sonuçta göreve geldim. İlk yaptığım iş; o 16 kaçakçılık dosyası ne oldu, ne durumda diye sormak oldu ilk işim. Bana söylenen Başsavcılık sözkonusu dosyaları şahadet yetersizliğinden ötürü geçersiz kılmıştır. Şahadet yetersizliği. Tabii bununla yetinmeyeceğiz biz, işte şahadet yetersizliği yüzünden 16 dosya ortadan kaldırıldı, yok sayıldı. Bunu kabul etmek mümkün değildir. Bir hukuk devleti isek o 16 kaçakçılık dosyasının üzerine mutlaka gitmek gerekir. Başsavcılığa bir yazı yazmış bulunuyorum, dosyaları istemiş bulunuyorum. Alacağım yanıt ışığında o konuda günü geldiğinde Yüce Meclisi aydınlatacağım.

Yolsuzluklar ve diğ er usulsüzlüklerle ilgili olarak Bakanlığ ıma görev verilmiştir. O konuları araştırmak bize d önmektedir. Yolsuzlukları araştırabilmek için gerekli birimi oluşturmak lâzım. Gerekli birimi oluştururken de onun yasal zeminini yaratmak gerekmektedir. Yasal zeminini yaratmak gerekir ki anayasal kurumların yetki alanlarına girmeden Sayıştay, Başsavcılık, Polis, Maliye gibi, Maliye Müfettişliğ i gibi kurumlar var, anayasal kurumlar var bu yolsuzlukları araştırmak için bir birim oluştururken bu anayasal kurumların yetki alanına girme olayı ile karşı karşıya kalabiliriz. Onu nasıl aşacağız, nasıl bir yasal zemin yaratacağız? Onun arayışı içerisindeyiz, onun çalışmasını yapmaktayız. Hemen hemen o çalışmayı bitirmiş buluyoruz. Ama yolsuzlukların üzerine mutlaka gideceğiz. Bunda kararlıyız. Kim olursa olsun, halka karşı bir suç işledi ise yanına kalmamalıdır. Kim olursa olsun, hangi makamda otursa otursun, halka karşı bir suç işlenmişe, devlete karşı bir suç işlemişe o cezasını görmelidir ve gelecek kuşaklara temiz bir yönetim devredebilmeliyiz.

Turizm sektörü ne durumda? Yıllardır işte turizm sektörü sürükleyici sektördür. Diğer sektörleri sürükleyecektir, sürüklemesi gerekir diye diye bugünlere geldik. Doğrudur ülkemiz koşullarında turizm sektörü gerçekten sürükleyici sektör olmalıdır. Ama bunun sözde kalmıştır lazımdır. Eğer bu sadece sözde kalırsa hiçbir ilerleme kaydedilemez. Nitekim bugüne kadar bu sadece sözde kaldı ve turizm sektörü sürükleyici sektördür denmiştir. Fakat benim gördüğüm turizm bu ülkede bu koşullarda sürükleyici sektör değildir. Maalesef sürüklenen sektördür. Bu acı bir gerçektir.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Yahutta sürünen.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Ya da sürünen bir sektördür. Oysa gerçekten sürükleyici sektör olabilmesi için gerekli potansiyel vardır. 7 bin yatak kapasitesinin olduğu söylenmektedir. Bu bir rakamdır. Fakat gerçekte 7 bin yatağımız yoktur. Yani yabancılara sunabileceğimiz 7 bin yatağımız maalesef yoktur. Standartlarımız son derece düşüktür. Bu standardı yükseltmek lazımdır. Teşvik alanımızda daya yeni birtakım düzenlemeler yapmak gerekir diye düşünüyoruz. Biz göreve geldikten sonra sektör temsilcilerini bir araya getirdik. Salamis Bay Otelde bir toplantı düzenledik. Bu toplantıdan sonra turizm danışma kurulu oluşturduk ve bu Turizm Danışma Kurulu Turizm Master Planı yapmak üzere hazırlıklarına başlamış bulunmaktadır. Turizm amacı ile kullanılacak kaynakların saptanması ve değerlendirilmesi için çalışmalar başlattık. Öncelikle Bafra Tatil Köyünün turizme kazandırılması için çalışma yapıyoruz. Bu konuda tekliflere açtık. Tekliflere açık olduğumuzu da duyurmuş bulunuyoruz ilgililere. Önümüzdeki günlerde bir teklif kabul ilanı da TC ve KKTC gazetelerinde yayınlanabilir.

Tanıtma konusunda kısa dönem işinde Viyana, Hamburg, İstanbul, Berlin ve Paris Fuarlarına katıldık. Eksikliği hissedilen basılı malzeme hazırlanmıştır. Yenileri de hazırlanmaktadır. Çünkü eldeki broşürleri yetersiz buluyoruz. Bu yıl rezervasyonlar gerçekten umut vericidir. 1993'de 77943 olan yabancı turist sayısının bu yıl 95 bini aşmasını bekliyoruz. Yani 77 binden 95 bine çıkarabiliriz diye düşünüyoruz.

Turizm işletmeleri iyi durumdadır diyemeyeceğim. Bu işletmeler maalesef Ulusal Birlik Partisi tarafından bir arpalık gibi kullanılageldi günümüze kadar. İhmal edildi. Yenilenmeleri lazım. Pazarlanabilmeleri için yenilenmeleri lazım.

Mare Monte'yi açmış bulunuyoruz. Yaz sezonuna dönük rezervasyonlar bu turizm işletmelerine bağlı otellerin hâlâ daha pazarlanabilir nitelikte olduğunu göstermektedir. Fakat büyük bir ihmalin varlığı ortadadır. Bu işletmeyi arpalık olmaktan süratle kurtaracağız ve ilk etapta yaptığımız iş, resmi zevatin işletmeden avanta yararlanma uygulamasına son vermiş bulunuyoruz. Çok ilgimi çekti bakanlığa geldiğimde bu işletmeden, bu otellerden kimler, nasıl yararlandı diye sordum ve bana %100 indirimli yararlanma olanağı var dediler bazı makamlar için. Hayret ettim. Ne demek dedim %100 indirimli? Yani bunun anlamı bedava değil midir? Hali ile bedava. Tabii o konuda fazla birşey söylemek istemiyorum, kimi kişileri incitmek de istemiyorum bu kürsüden. Eğer zorunluluk doğarsa kimlerin bu işletmelerden nasıl yararlandığı da açıklanabilir. Bizim bir Turizmi Teşvik Fonumuz var. Biliyorsunuz bu fon ne yazık ki amaçları dışında kullanılmıştır Ulusal Birlik Partisi iktidarı tarafından. Fon amaçları dışında, örneğin Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığının giderlerini karşılamada da kullanılmıştır. Basit bir örnek gibi gelebilir size ama bu fondan örneğin Bakanın odasına çekyat alınmıştır örneğin. Düşünebilir misiniz? Yani turizm fonundan bakanın odasına çekyat alınmıştır. Bu olacak iş değildir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Şimdi kim yatır onun üzerinde?

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Kimse yatmaz efendim.

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKANI AHMET KAŞIF (Yerinden) - İki de koltuk var.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubu sık sık biliyorsunuz Saliş Bay'da toplanırdı. Bir defasında 77.431.000.- TL.

BAŞKAN - Arkadaşlar dinleyelim Sayın başbakan Yardımcısını lütfen.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - 77.431 bin İL'lik bir gider sözkonusu oldu. İndirimlerle bu rakam 38.093.750 İL'ye düştü örneğin. Yani bu da bir örnek. UBP Meclis Grubu yine bir toplantı düzenledi bir zaman Salamis Bay'da. Müdür, Turizm İşletmeleri Müdür Yardımcısı bütün departmanlara direktif verdi bu toplantının gerçekleşeceği günlerde ve örneğin housekeeping departmanına verilen direktifte üzeri çuhalı iki yuvarlak masa ve sandalyeler konacak dendi bir yerlere. Odada Fransız konyak çeşitleri ve viski bulundurulacak dendi. Genellikle gece yemeklerden sonra devamlı bir eleman servis yapacak dendi. Barlar departmanına ise verilen direktifte içki stoku kontrol edilip gerekli takviye yapılacak, barlarda puro ve çeşitli sigara bulundurulacak. Masalara çiçek ve geceleri mum konacak. Lobi servisine daha fazla önem verilecek ve burda devamlı, gerekirse fazla mesai yaptırılacak servis elemanı bulundurulacak.

Yani işte bu turizm işletmeleri maalesef bugüne kadar böyle kullanıldı, tam bir arpalık şeklinde kullanıldı. Bunları artık durdurmak ve buraların halkın malı olduğunu hiç unutmamak lazımdır. Benim işte bu aşamada sizlere söylemek istediğim bunlardır. Dediğim gibi ülke hepimizin ülkesidir. Geçmişin hataları var, Geçmişin hataları, ihmalleri ortadadır. Ama tabii bu ihmallere dayanarak, bu hatalara dayanarak işte durum budur falan deyip zaman geçirmemek lazım. En erken zamanda planlarımızı yapıp hemen faaliyete koyulmamız ve ülkemizi yabancılara cazip kılacak her türlü önlemi almamız gerekiyor diye düşünüyorum. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı oldun efendim.

Sayın milletvekilleri; şimdi Program 05: Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri lütfen okur musunuz?

KATİP - Program. 05:Dışişleri ve Savunma Bakanlığı.
Alt Program 01-02:Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri, 1 milyar 565 milyon158 bin. Cari Giderler, 5 milyar 63 milyon 800 bin. Yatırımlar 3 milyar 50 milyon. Transferler, 3 milyon.
Alt Program toplamı, 9 milyar 681 milyon 958 bin.

Alt Program 03: Dışişleri Dairesi. Personel Giderleri, 6 milyar 99 milyon 245 bin. Cari Giderler, 24 milyon 500 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, yok. Alt Program Toplamı, 6 milyar 123 milyon 745 bin. Program Toplamı, yok.

Alt Program 04:Ankara Büyükelçiliği: Personel Giderleri, 1 milyar 863 milyon 838 bin. Cari Giderler, 1 milyar 122 milyon 500 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, 1 milyon 500 bin.
Alt Program Toplamı, 2 milyar 987 milyon 836 bin.

Alt Program 05:Londra Temsilciliği: Personel Giderleri,
6 milyar 679 milyon 945 bin. Cari Giderler, 3 milyar 330 milyon
260 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, 17 milyon 667 bin
Alt Program Toplamı, 10 milyar 27 milyon 872 bin. Program
Toplamı, yok.

Alt Program 06:New York Temsilciliği. Personel Giderleri,
2 milyar 526 milyon 580 bin. Cari Giderler, 2 milyar 7 milyon
273 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, yok. Alt Program Toplamı
4 milyar 533 milyon 853 bin. Program Toplamı, yok.

Alt Program 07:Bürüksel Temsilciliği. Personel Giderleri,
2 milyar 53 milyon 9 bin. Cari Giderler, 2 milyar 174 milyon
600 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, yok. Alt Program Toplamı,
4 milyar 227 milyon 609 bin. Program Toplamı, yok.

Alt Program 08:İstanbul Başkonsolosluğu. Personel Giderleri,
790 milyon 584 bin. Cari Giderler 594 milyon. Yatırımlar, yok.
Transferler, yok. Alt Program Toplamı, 1 milyar 384 milyon
584 bin. Program Toplamı, yok.

Alt Program 09: Mersin Konsolosluğu. Personel Giderleri,
420 milyon 495 bin. Cari Giderler, 134 milyon 500 bin.
Yatırımlar, yok. Transferler, yok. Alt Program Toplamı,
554 milyon 995 bin. Program Toplamı, yok.

Alt Program Toplamı 10: Washington Temsilciliği.
Personel Giderleri, 2 milyar 32 milyon 662 bin. Cari giderler
1 milyar 915 milyon 225 bin. Yatırımlar, yok. Transferler, yok.
Alt Program Toplamı, 3 milyar 947 milyon 887 bin.

Alt Program 11: İslam Abad temsilciliği: Personel Giderleri; 707.782 bin. Cari giderler 969.397 bin. Alt Program Toplamı 1.677.179 bin. Alt Program 12 İzmir Konsoloslugu. Personel giderleri 248.215 bin. Cari giderler 84.500 bin. Alt Program Toplamı 332.715 bin. Alt Program 13. Abudabi Temsilciliği. Personel giderleri 1,321.657 bin. Cari giderler 861.556 bin. Transferler 214.269 bin. Alt Program toplamı 2.397.482 bin. Alt Program 14 Yeni Açılacak Dış Temsilcilikler. Personel giderleri 500 milyon, cari giderler 600 milyon, yatırımlar 400 milyon, Alt Program Toplamı 1,500 milyon. Alt Program 15: Enformasyon Dairesi. Personel giderleri 3.725.786 bin. Cari giderler 1,509.500 bin. Alt Program Toplamı 5.235.286 bin. Program Toplamı 54.613 milyon.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz almak isteyenler? Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri bakanlığı Bütçesi konusunda kuşkusuz ki ağırlıklı olarak dış politikayı konuşacağız. Ancak bu konuya geçmeden önce Sayın Kenan Akın'ın değindiği iki hususa ben de bir-iki ekleme yapmak ihtiyacındayım. Çünkü sanırım değinilen konular önemli konulardı. Bir tanesi kulüplere yardımlar konusunda Sayın Eroğlu'na yönelttiği bir eleştiri vardı. Haklı bir eleştiridir bu. Ancak seçimler öncesinde bu olgunun sadece Başbakanlık katı ile sınırlı kalmadığına ben bizzat şahit olmuş bir insanım. Çeşitli vesilelerle seçim öncesinde birtakım kulüp, dernek gibi toplantılarda işte filan makamdan da bu kadar yardım, falan kişiden de bu kadar yardım diye Cumhurbaşkanlığını da içeren bir kendilerinin de hazır bulunmadığı ortamlarda bile işte filan kişiden bu kadar yardım diye birtakım durumlara şahit olduk. Kuşkusuz

ki kulüplere, kamu yararına çalışan derneklere, birliklere devletin yardımcı olması gerekir. Ancak bunu ne bir partiye, ne bir kişiye mal etmeyecek bir formül bulunarak bunların halledilmesi gerekir. Temennim odur ki bir hükümet grubuna mensup olan bir arkadaşın yaptığı bu uyarıya geçmişin eleştirisinden hareketle gelecekte bunların yapılmaması ve bunun bir devlet politikası halinde gündeme getirilmesi yararlı olacaktır.

Bir de değindiği yine haklı bulduğum bir nokta var. O da nereye gitseniz işte Başbakan adına, filan kişi adına gönderilen büyük büyük çiçekler. Bunların bugün 250-300 bin liradan aşağı değil sanıyorum ayaklı çiçekler ve bunlar birleşe birleşe büyük bir rakam tutuyor. Tabii bunları kişilerin kendi ceplerinden ödemesi ne derece doğrudur o da tartışma kaldırır.

Ancak bu konuda bir israfın olduğu da kuşkusuzdur. Basit gibi de görünse bu konu üzerinde durulmasında ben de yarar görürüm. Bu da benim geçmiş politik yaşamımda 80'li yıllarda özellikle üzerinde çok çalıştığım bir konu hakkında belki de bu Mecliste ayrıntılı bir bilgiye sahip bir kişi olduğum için kısaca bir iki söz söyleme ihtiyacını duyduğum Haspolan Artıtma Tesisleri konusudur. Bu tesisler giderek daha da yüklenmiş ve özellikle son yıllarda gerçekten Ercan'dan gidip gelişlerde insanı son derece rahatsız eden bir duruma gelmiştir. Bu bir gerçek. Ancak bu konuda şunu bilmemizde yarar var. Ana konu özellikle Kooperatif Süt Fabrikasının atıklarının da bu tesislerde yarattığı ağırlıktır ve yüklenmedir. Çünkü kooperatif tesislerinden ve Un Fabrikasından giden, elbette Belkola'dan da gidiyor. Ama özellikle Kooperatif Sütten giden atıkların 10 bin kişilik evsel atığa eşdeğerde olduğu söylenmektedir. Bilimsel olarak BOD diye tabir edilen bir kirlilik oranı meselesi vardır. Ve bunun oranının 10 bin kişinin tükettiği atığa eşdeğerde bir yükleme yarattığı tesisler bilinmektedir. Ve tabii düşününüz bu atıklar 1980 yılına gelinceye kadar evlerin arasından akmakta ve gitmekte idi Kanlı Dere, Ortaköyden akıp gitmekteydi. Ve yıllarca tabii benim üzerinde çok hassasiyetle durduğum bir konu vardır. Ki bugünlerde Tarım Bakanlığının gündemine alındığını görüyorum. Ben geçmişte çok çağrılarda bulundum bu konuda. Binlerce ton su çıkmaktadır. Belki insanın doğrudan tüketmesine elverişli, gıda türlerinin yetişmesine olanak yoktur. Ama bunun dışında pamuk olsun, çeşitli ağaç türleri olsun ve hatta pişirilmek sureti ile tüketilebilecek gıdalara kullanılacak önemli bir su potansiyeli vardır orda ki geçmiş Tarım Bakanları bu konuya iyilmediler. Ben temenni ederim ki şimdiki Tarım Bakanı bu konuya hevesli görünüyor. Bu konu sanıyordum yapabileceği en başarılı hizmetlerden birisi olur. Eğer üzerinde ciddiyetle ve bilimsel olarak durulur ise Bu konuyu ilgili Bakanlığın bütçesinde de konuşabiliriz. Onun için sadece bu kadarının söyleyerek geçeyim. Ancak şunu da ifade edeyim ki Haspolat'la ilgili olarak. Bu ağır bir yük bir. Bir de bakım idame. Biz Türkler daha ziyade doğu toplumları, hep yapıyı

Ama bakıp idame ettirmeyi becermeyen toplumlardır. Yaparız fakat arkasını getirmeyiz. Maalesef bu konuda da sıkıntılarımız olduğu bir vakaadır.

Dışişleri Bakanlığı Bütçesine geçecek olursak tabii ki Kıbrıs Sorunu tartışmamız gereken ana meselemizdir. Kıbrıs Sorunu gerçekten bizim için bir dış politika meselesi midir diye çoğu zaman düşünürüm. Bu bizim hayati meselemiz, kendi meselemiz, iç meselemiz geleceğimizi çok yakından ilgilendiren bir meseledir. Yani başka ülkeler için dış politikanın bir mahsuru olabilir Kıbrıs sorunu veya Azerbeycan Sorunu veya Avrupa ile ilişkiler Sorunu. Ama Kıbrıs Sorunu bizim kendi meselemiz. Kendi hayati meselemiz. Onun için sanıyorum ki hem dış hem iç meselemiz halindedir Kıbrıs Sorunu. Şimdi ben çeşitli vesileler ile ifade etmeye çalıştım. Rum tarafının bu konuda Kıbrıs Sorunundaki stratejisini şöyle görüyorum. Güven Artırıcı Önlemler Paketi var. Kapsamlı bir çözüm meselesi var ve bir Avrupa Birliğine üyelik meselesi var. Rum stratejisinin Güven Artırıcı Önlemler Paketini uygulama yerine uygulamamak yönünde olduğu inancındayım. Kapsamlı bir çözüm. Onlar bakımından birtakım fedakarlıkları zorunlu kılacaktır. Ona da pek hevesli olabileceklerini yani bizi de tatmin edici bir çözüme çok yatkın olacakları görünmüyor.

Ama bir şeye çok büyük yatkınlıkları vardır. O da Avrupa Birliği'ne tek başına Güney Kıbrıs'ı sokma stratejisi, sokma hedefidir. Şimdi güven artırıcı, ya da güven yaratıcı önlemler adını verdiğimiz paket konusunda bakıp görüyoruz ki Klerides bu konuda olumlu yaklaşımlar içerisinde olduğu izlenimini yaratmaya çalışıyor. Kendisini bu konuda katıksız destekleyenler ise, iki kişiyi veyahut da iki küçük partinin liderini geçmiyor. Bunlardan bir tanesi Adisok Başkanı Papapetru'dur. Diğeri de liberallerin Başkanı Rolandis'tir. İş ciddiye geldiği zaman Güven Artırıcı Önlemleri uygulama olasılıkları ortaya çıktığı zaman, örneğin daha işin başında bizim taraf, biz prensip olarak evet diyoruz, dediği anda önemli addedilecek partilerden Akel'in, Edek'in yani Lissaridis'in Başkanı bulunduğu partinin ve Diko'nun yani Hükümet ortağı olan Kiprianu'nun Başkanlığındaki partinin özellikle son ikisinin çok katı bir şekilde karşı olduğunu, Akel'in ise, belki iç politik mülahazalar nedeni ile karşı olduğunu görüyoruz. Bunu söylerken şunu kastediyorum. Geçmiş yıllarda Akel güven yaratıcı iki tarafı yakınlaştırıcı önlemlere destek beyan etmiş olan bir parti idi. Ancak o zaman iktidarda Klerides yoktu, iktidarda Vasiliu vardı. Şimdi Vasiliu da muhalefette olan ve özgür demokratlar hareketinin başını çeken bir lider durumundadır. Onun tavrı da eskisi kadar sıcak görünmüyor Güven Artırıcı Önlemlere. Ancak, Güven Artırıcı Önlemler'de bizim prensip olarak evet demiş olmamız olayı çözmemişe benzetmektedir. Yani olaya bir ay, iki ay önce durduğumuz noktadan baktığımızda bizim bakımımızdan olumlu olarak seyretmeye başlayan bu konu giderek yavaş yavaş yine bizi köşeye sıkıştırmaya yönelmiş ve nihayet dün Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Özel Temsilci Yardımcısı Sayın Gustav Fiessel'in hayal kırıklığını belirtmesine kadar varan bir noktaya ulaşmış bulunmaktadır. Ondan önce Sayın Clark'ın Özel Temsilci olarak söylediği de ilginçtir. Türk tarafı ile gerekli anlaşmayı sağlayamadım

şeklinde bir beyanda bulunmuştur. Şimdi öyle görünüyor ki bu beyanlara bakıldığında ve bir de tabii Sayın Denktaş'ın bugün basında yer alan beyanına da baktığımızda, işte hep üzerimize üzerimize geliyorlar; üzerimize üzerimize gelip aynı yanıtı alıyorlar şeklinde bir beyanı oldu Sayın Cumhurbaşkanının. Sadece bu sözlerden bile kimin üzerine üzerine gidildiği ortaya çıkmaktadır. Demek ki bu geçtiğimiz iki ay içerisinde gelişmelerle biz üzerine üzerine gidilen bir taraf konumuna gelmiş noktadayız. Somut tespit budur bugün için.

Şimdi stratejisi Rum tarafının Güven Artırıcı Önlemleri uygulamak değil, ama Güven Artırıcı Önlemlerden politik bir kazanç elde edip, işte Ocak 1995'e geldiğinde Güven Artırıcı Önlem dendi, olmadı. Arkasından kapsamlı çözüm dendi. Tabii bu defa Gali Fikirler Paketi gelecek önümüze. E, bu da olmadı. E, peki, Rum tarafının günahı nedir? Türkiye tarafının uzlaşmazlığının yeniden kurbanı mı olacaktır Rum tarafı deyip Avrupa Birliğine Güney Kıbrıs'ı tek başına sokmanın kapısını aralamaya başlayacaklardır. Şimdi bu noktada ben çok tehlikeli bir eğilime Yüce Meclisin dikkatini çekmek istiyorum. Son zamanlarda şöyle bir eğilim gelişmeye başladı bizim çevrelerimizde de ve bunun çok yanlış ve endişe verici bir eğilim olduğunu gözlemliyorum. O da şudur. E, ne yapalım varsın girsinler. Girerlerse ne olur? Girerlerse yani Avrupa Topluluğuna, eskiden giremezler, eskiden bizsiz, anlaşmasız girilemez tezi vardı.

Tıpkı 1963'lerden 1980'li yıllara kadar Avrupa Konseyinde bizsiz Rum temsiliyetinin olmadığı gibi. Bilahare gerçekleştirdiler bunu da başardılar. Ne yazık ki konjektör öyle bir noktaya geldi ki Rum tarafı tek başına Avrupa Konseyinde bizsiz resmen temsil edilir bir noktayı alabildi.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Kısmi, resmî Kısmi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Boş tutulan sandalye var ama ne yazık ki biz orada daha resmen temsil edilir bir noktaya gelmedik. Eskiden biz gitmiyoruz diye, resmen gitmiyoruz ve resmen orada temsil edilemiyoruz diye Rum Meclisi mensupları da, Rum milletvekillerine de resmi bir temsiliyet verilmedi, atanmıyorlar. Fakat kısmi de olsa sonuçta bu Rum tarafınca aşıldı ve orada bir temsiliyet sağlanabildi. Şimdi endişem Güven Artırıcı Önlemler Paketinde uzlaşmaz taraf konumunda biz bırakılır isek, kapsamlı bir çözüm konusunda işte Gali Fikirler Paketi var ortada veya gelirse yeniden onu reddeden taraf biz olur isek, adım adım 1995 Ocak'ı ve sonrası da Rum tarafının Güney Kıbrıs'ın tek başına Avrupa Birliğine üyeliğinin gerçekleşme olasılığının son derece artabileceğinden ciddi endişe duyarım ve bu endişemi Yüce Meclise duyurmak ve sizlerle paylaşmak isterim. Şimdi Rum tarafının bu stratejisine karşı bizim doğru stratejimiz, doğru tavrımız ne olmalıdır? Kanaatimce biz üç duraklı bir yönde ilerlememiz lâzım. Onların bu stratejisine karşı yine Güven Artırıcı Önlemler Paketini uygulatmamaya ve bundan politik kazanç elde etmeye yönelik bir stratejiye karşı Güven Artırıcı Önlemleri uygulatmak bizim prensibimiz olmalıdır. Güven Artırıcı Önlemlerden elbette haklarımızı alarak uygulatmak yani her ne pahasına olursa olsun uygulatmak anlamı çıkmasın sözlerimden. Ancak bu hakları elde edebilmenin yolunu daha aktif, daha insiyatifli, öneri geliştirebilen bir politika izlenmesi ile sağlanabileceğinin de altını çizmek isterim.

Yani bugün görebildiğim kadarı ile işte Birleşmiş Milletlerden bir şey konuşuyor masaya, pakette olmayan, haklı olarak pakette olmayanlara karşı da paket delinmiştir diyoruz. Bu paket delinmesin, paket uygun bir çerçeveye oturtulsun. Ama arkasından başka bir şey geliyor. İşte biz üzerine üzerine gelinen ve bir şey kabul etmeyen bir konumda, bir izlenim yaratıyoruz. Şimdi bizi tatmin edemeyen noktalarda anladığım kadarı ile daha kendi önerilerimizi belki bazı ara öneriler de geliştirmek söz konusu olabilirdi. Bir müzakere sürecinde her şey başladığı noktada kalacak. Eğer uzlaşma olacaksa hiçbir şey başladığı noktada kalmaz. Bir süreç içerisinde bir şeyler alınır, bir şeyler verilir ve o süreç içerisinde de ben bunu reddediyorum ama bunun yerine bunu öneriyorum diyebilecek bir insiyatifin çok yararlı olabileceğini düşünüyorum. Şimdi tabii ki birtakım belgeler geriliyor. Bu belgeler Birleşmiş Milletler tarafından gizlilik kaydı ile verildiği için böylesi toplantılarda da devlet politikamıza ve yöneticilere, bu işleri yürütenlere zarar vermemek için ölçülü konuşmak durumundayız, buna da dikkat ediyoruz. Ama belli noktalarda da en azından işin prensibini söylemek ve öneri geliştirme ihtiyacının olduğunun vurgulamasını yapmak sanıyorum kaçınılmaz bir ihtiyaçtır ve bu konuda Birleşmiş Milletlere söz verilen gizlilik olayının dışına da çıkmak değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güven Artırıcı Önlemleri uygulamamak yerine, uygulamak, artı kapsamlı bir çözümü zorlamak, iki kesimli, iki toplumlu, siyasi eşitliğimizi gözeterek, Türkiye'nin garantörlüğünü sürdürecektir, refahtan adil ölçüler içerisinde payımızı alabileceğimiz federatif bir çözümü zorlamak bizim görevimiz olmalı. Bunu zorlayan, bunun üzerine üzerine gitmesi gereken taraf biz olmalıyız. Neden? Bu çok açık. Rum tarafı dünya nimetlerinden yararlanan taraf. Rum tarafı, dünyaca tanınan taraf. Rum tarafı, bunun olanaklarını toplumuna sunabilen taraf. Halbuki biz, ulaşımı bile bırakınız vatandaşını, milletvekilinin ulaşımının bile sorun olduğu bir toplum durumundayız. Düşününüz birtakım ülkelere gidiyoruz milletvekilleri olarak, elimize alabildiğimiz pasaportta milletvekili yazar. Pasaport Türk pasaportu, biz milletvekili. Neyin milletvekili? Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin milletvekili, ama Türkiye'nin Milletvekili olarak görünürüz. Gittiğimiz yerlerde de bakarlar yüzümüze, Allah Allah, bu milletvekili değil mi? Bunlar milletvekili olsa, pasaportlarının rengi başka olacak. Pasaportları normal vatandaş pasaportu, içinde milletvekili yazar. Kimin milletvekili? Türkiye Cumhuriyetinin milletvekili. Böyle garip garip durumlar içerisinde yaşamak zorunda bırakılmış bir toplumuz. Dolayısıyla bir çözümden, hele Güven Yaratıcı Önlemlerden en çok kazanç sağlaması gereken ve bunu sağlayabilecek olan taraf, Kıbrıs Türk tarafı olması gerekir. Ve belki farklı görüşler vardır bu konuda, ama Avrupa Birliğine giriş konusunda da, altını çizerek söylüyorum, eğer bazı çevrelerde gözlemlemeye başladığımız, birşey değil, varsın Rumlar girsin, tıpkı Avrupa Konseyi temsilciliğini elde ettikleri gibi ve tıpkı 1980'de Yunanistan'ın da Türkiye'nin dışında Avrupa Topluluğuna girmeyi becerdiği gibi, eğer Güney Kıbrıs da girerse ve biz buna büyük bir umursamazlık ve duyarsızlıkla yaklaşırsak, bunun da acısını yıllar içerisinde çok daha fazla çekeceğimizin uyarısını yapmak isterim. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti onurlu eşitlikçi bir çözümün kanadı olarak mutlaka ve mutlaka Avrupa Birliği treninin içerisinde yerini almalıdır. Bunu Rum tarafına hibe etmemelidir kendi elleri ile. Rum tarafı bu treni alır giderse

bundan çok büyük ekonomik, sosyal, politik sıkıntılar çekeceğimizi önümüzdeki 90'lı yılların içerisinde hep birlikte göreceğiz ve yaşayacağız, 90'lı yılların sonlarında en azından veya 2000'li yılların başında. Bunu çok acı bir gerçek olarak yaşayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; prensip olarak evet dediğimizde, Rum tarafının sıkıştığı Güven Artırıcı Önlemler konusunda bugün gelinen noktanın pek hayırlı bir nokta -bizim açımızdan- olmadığını söyledim. Şimdi bekleyelim, Birleşmiş Milletler Raporu da çıksın da ona göre mi diyeceğiz, yoksa bu önümüzdeki günlerde çok daha katılımcı bir anlayışla bu meseleyi ameliyat masasına yatırıp konuşacak mıyız? Biz, Sayın Dışişleri Bakanından dün birtakım bilgiler altık. Kendisine teşekkür ederiz. Tabii ki bildiğiniz gibi, Amerika Birleşik Devletlerinin Kıbrıs Koordinatörü bugün geliyor, bugün öğleden sonra geliyor. Herhalde yarın da bizim tarafla temasları olacak. Herhangi bir yakınlaştırıcı önerileri olup olmadığı bugünden belli değil.

Yarın bunu gördüğümüzde herhalde Sayın Hükümet bizi de bilgilendirecek ve yani iş Birleşmiş Milletler Raporuna bırakılmadan bu meclisin bu konuyu tartışmasında büyük yarar görüyorum ve bunu şu anda bu kürsüden de öneririm. Mesele kopma noktasına ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi meselesine, aşamasına gelmeden Mecliste bu konunun en son şekli ile elbette enine boyuna tartışılmasında ciddi yarar görürüm.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda söyleyeceklerim bunlardır. Dışişleri ile ilgili olarak değinmek istediğim diğer husus dışişleri kadroları ile ilgilidir. Dışişleri kadrolarında çeşitli temsilciliklere siyasi atamaların yapıldığını gözlemlemekteyiz. Şimdi her partinin seçime soktuğu, kaybeden veyahutta seçime sokmadığı ve onurlandırmak istediği insanlar olabilir. Buna bir noktaya kadar da doğal karşılamak mümkündür. Ancak gözlemlediğimiz şudur ki Dışişlerinin genç insanların da bu konuda birtakım burukluklar yaşamaktadır. Bana veya partimize bireysel olarak birtakım şikâyetler intikal etmiş değildir oru da size söyleyeyim. Ancak her milletvekilinin posta kutusuna atılan belgeyi herhalde siz de aldınız, bir ay kadar önce, yeni bir şey değildir bu. Brüksele yeniden yapılacak olan atama ile ilgili bir şikâyettir. Altında 9 köyden kovulanlar diye bir ifade vardır. Kim olduklarını bilmem ancak belli ki Dışişleri içerisindeki huzursuzluğun üretildiği, ondan kaynaklanan bir yazıdır. Ancak ben kişiler üzerinde durmak benim adetim değil, öyle bir düşüncem de yok. Fakat prensip olarak Dışişlerinin genç insanların yetiştirilmesi, desteklenmesini, belli yerlerde sorumluluk almalarını ve bu genç kuşakların belli makamlara getirilmesi lâzımdır. Yani sadece bu iş birkaç kişinin çevresinde döndürülmemelidir. Biz TKP olarak şunu da düşünüyoruz, yarın bir antlaşmaya varsak, bugün zor görülebilir ama bir antlaşmaya varsak ve bırakın 70-30 nisbetini ki 70-30'dan aşağıya da herhalde razı olmayacağız, belki yarı yarıya bile isteyeceğiz dış temsilciliklerde. Ama nüfusumuza bile eşdeğerde bir şey teklif edilse bize, geliniz bu dünya temsilciliklerde, büyük elçiliklerde 70-30 'u bırakın nüfusumuza göre bir temsiliyet sağlayın deseler sıkıntı çekeceğiz.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Özellikle 50 tane büyükelçilik

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sadece büyükelçilik mi? Yani büyükelçilik.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sadece büyükelçi mi? Yani büyükelçi de isteriz, büyükelçilik de, müsteşarlar isteriz.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Konsolosluklar, sekreterlikler.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Konsolosluklar isteriz, birinci kâtipler isteriz, müsteşar yardımcılarını isteriz. İsteriz oğlunu isteriz. E, şimdi eğer bu gençlere daha şimdiki buldukları noktada önlerini açamazsak ve bu gençlere bir ışık tutamazsak, gençlerin bu hizmetlere kendi kendilerine talip olmalarını beklemek sanıyorum fazla iyimserlik olur. Bu vesile ile bundan iki ay önce Washington'da bulunduğum sırada oradaki temsilcilikte çalışan bir kardeşimizin bir sorununu da aktarmak isterim. Sorun belki bireysel değildir diye aktarmak istiyorum çünkü orada çalışan şöför odacı olarak çalışan bir arkadaşımız var. Sosyal sigorta kapsamına alınmadığından şikâyet etti. Bu vesile ile bunu da duyurayım Sayın Bakanın bu konuda ilgisini rica edeyim. Herhalde bir anomali vardır geçmişten gelen. Sosyal sigorta kapsamına alınmak istemektedir ve alınamıyor.

ÇALŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
Nerde?

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)-
Nerde?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Washington Temsilciliğimizde. Şöför-odacı olarak çalışan bir kardeşimiz, 1986'tan beri sanıyorum çalışıyor ve böyle bir şikâyette bulundu. Ben kendisine söz verdim ancak sözümü ancak bugün yerine getirebildim, araya başka dış gezilerimiz çıktığı için, başka meşguliyetler çıktığı için Sayın Bakana bunu aktarma olanağı bulamadım. Bu günkü Dışişleri Bakanlığı görüşülürken, bu Bütçe görüşülürken bu konuyu da ifade etmiş olayım.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - İsmi nedir?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - İsmi vereyim, Erdoğan'dır ismi. Soyadı da var bende, notlarımda vardır, onu bildiririm.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üçüncü değineceğim konu ve son konu, Sayın Mustafa Gökmen'in değindiği Rabita konusudur.

BAŞKAN - Günün konusu.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Güncel, güncel bir mesele.

Sayın Mustafa Gökmen'in konuşmasında yaptığı bir ilginç saptama vardır. Ve o sözlerini ben duyunca, bu konuya değinmeden edemeyeceğimi anladım. Tabii Rabita konusu, Dışişleri ile ilgili bir konu. O nedenle de bu Bütçe kapsamında konuşmayı gerekli ve yararlı addedim.

Din adamlarımızı Rabita'ya, şuna buna bağımlı kılmayalım diye bir çağrısı oldu Sayın Gökmen'in burada. Son derece yerinde ve uyarıcı bir çağrıydı. Rabita konusunda sanıyorum bilgisi olmayan arkadaşımız yoktur, ama bu konuda en fazla kafa yoran, en fazla emek harcayan, araştırma yapan, Rahmetli Uğur Mumcu'dur. Ve tabii kimin tarafından vurulduğu, daha doğrusu arabası ile birlikte uçurulduğu hâlâ daha tespit edilememiş olan bu değerli Atatürkçü gazeteci yazarı Meclisimizde, Atatürkçü Meclisimizde rahmetle ve saygı ile anmayı da bu vesile ile bir görev olarak addediyorum ve kendisinin Rabita adlı kitabından da bizimle ilgisi bakımından bazı pasajlar var Kuzey Kıbrıs'ta. Ondan da yararlanarak bu konuyu da deşmek istiyorum.

Şimdi Rabita, biliyorsunuz kısa adı Rabita, esas açık adı, Rabitat al alam al islami. Bu örgütün 1963 yılında Mekke'de basılan bir tüzüğü vardır ve tüzüğünün birinci maddesi aynen şöyledir: Yani amaçlarını sıralıyor ve amaçlarının birincisi:

"Müslüman memleketlerinde yönetimin islâmî kurallara göre olmasına çalışmak." Yani şeriatı getirmek için çalışacağım diyor bu örgüt, tüzüğünün birinci maddesinde. Şimdi biz böyle bir örgütten yıllar içerisinde para almış olan bir devletiz ve gene bu kitabında Rahmetli Uğur Mumcu'nun kitabında, 291'inci sayfasında "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine 627,000 Dolar" başlıklı bir bölüm var. Bu bir haber olarak, basında çıkan bir haber, "Denktaş'a Atfen. "Denktaş açıkladı diyor, KKTC'ye 627,000 Dolar. Tarih: 25.3.1987." Şimdi bunu izninizle okumak istiyorum: "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, ülkesinin Rabıta'dan 627,110 Dolar yardım aldığını söyledi. Paranın ön şartsız verildiğini sık sık tekrarlayan Denktaş, ümit ederiz ki bu yardımlar öngördüğümüz prensipler çerçevesinde devam eder, dedi. Denktaş, dün Lefkoşa'da düzenlediği basın toplantısında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Rabıta ile olan ilişkilerini tüm geçmişi ile anlattı. Devleti kesinlikle ipotek altına koymadıklarını söyleyen Denktaş şöyle dedi: Rabıta, bazı din adamlarımızın maaşlarının ödenmesinde doğrudan ya da Müftülükler aracılığı ile yardımlarda bulunmuştur. 13 Mayıs 1978'de başlayan bu yardımların toplam tutarı, 2 Kasım 1986'da son olmak üzere, 627,110 Dolardır. Bu yardım tutarının 250,000 Doları, 21-24 Mart arasında yapılan Uluslararası Müslüman Gazeteciler Hazırlık Toplantısı ve Mart 1980'de yapılan Dünya İslâm Kongresi Sekizinci Genel Kurulu için harcanmıştır.

Denktaş yardımları kabul etmekle devleti ipotek altına koymadıklarını, müftülüğe yardım yapmasının kendilerinin özellikle istediğini açıkladı." diyor. Bölüm budur kitapta. Şimdi tabii Rabitanın gelirlerinin nasıl olduğunun bilinmesinde de yarar vardır. Suudi- Amerikan ortaklığında Aramko diye bir şirket vardır, bir petrol şirketi. Bunun gelirlerinin %2.5'i doğrudan Rabita'ya gitmektedir. Bu yüzdeler o günün şartlarında böyleydi bu gün aynen devam ediyor mu? Arttı mı, azaldı mı? O konuda size bilgi verecek durumda değilim. Ancak böylesi bir yapılaşması vardır bu Rabita adlı örgütün ve temel amaçları da ne olduğunu size biraz önce birinci maddesini okuyarak vurguladım. Şimdi tabii bu 1980'li yıllarının sonlarının konusu ancak bir konu daha vardır. Sayın Cumhurbaşkanı bu iş kapandı, bitti. 1986'da bu sondur dediği olaydan sonra, 1991 yılı Bütçesi görüşüldüğü günlerde Mecliste bir olay daha çıktı ortaya. Sayıştay Başkanı Bütçe Komitesinde açıkladı Denktaş'ın Mercedesi Rabita'dan diye o günlerde basında yayınlanan bir şey oldu ve makam arabası olarak. Tabii Rabita makam arabası aldı da Cumhurbaşkanımıza yolladı diye bir durum yok. Rabitanın verdiği paralardan makam arabası alınmış, ona Sayın Cumhurbaşkanının o günlerde verdiği yanıtı da sizlere okumak isterim. TAK Ajansının bülteni idi bu. 14 Aralık 90 yani 91 Bütçesinin Mecliste görüşüldüğü sıralar. "Rabita'dan Cumhurbaşkanına araba hediyesinin yanındaki haberleri yalanlayan Cumhurbaşkanı Denktaş, daha önce hükümete verilen bu paranın değerlendirilmesi amacı ile araba alımı için kullanıldığını ancak daha sonra yerine konduğunu veya konması gerektiğini söyledi. Denktaş Rabita'nın dini bir kuruluş olduğunu ve yardımlaşmakta herhangi bir şart koymadığını da bildirerek geçmişte Rabita konusunda yapılan yayınlar nedeni ile yardımların kesildiğini ve bu nedenle cami yapımı veya tamiratının durduğunu da sözlerine ekledi."

Şimdi Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben Rabita ile olan ilişkiyi son yıllarda nedir bilmiyorum ama Sayın Mustafa Gökmen'in haklı olarak değindiği bu noktadan hareketle ve özellikle Türkiye'deki son birkaç günün siyasi gelişmelerini de dikkate alarak, onu da dikkate alarak bu konudaki hassasiyetimizi belirtmeden geçemeyeceğim. Onun için gerek geçmişte,

1974'ten sonra başladı herhalde bu yardımlar. 70'li yıllarda, 80'li yılların sonlarında bitti mi? Gerçekten, durdu mu? Yoksa 90'lı yıllarda da devam ediyor mu? Ve bugün de devam ediyor mu? Bugüne kadar Rabıta'dan ne alındı? Nerelere harcandı? Bugüne kadar açıklanamayan meblağlar da nerelerde kullanıldı? Tabii eski hükümet döneminde olabilir ama bu hükümetin önemli bir iddiası şeffaflık, bu konuda açıklık getirmesinde yarar var. Çünkü dikkatinize getirmek istediğim bir husus Sayın Cumhurbaşkanının Uğur Mumcu'nun kitabına konu olan açıklamasında 627,110 doların 250,000'lik kısmının 21-24 Mart arasında yapılan Uluslararası Müslüman Gazeteciler Hazırlık Toplandığı ve Mart 80'de yapılan Dünya İslam Kongresi 8'inci Genel Kurulu için harcandığı bildirilmiş olmasına karşın, onun geriye kalan kısmı ile ilgili hiçbir açıklık da yoktur. O günden sonra da ben hiçbir basın yayın organında bu konuda herhangi bir açıklık getirildiğini görebilmiş değilim.

ki bu rakam da 375.110 Dolardır ve tabii bilinmeyenler. Arkasından işte bu makam arabası filân konuları geldi. Belki makam arabası bu söylediğim kısımdan alınmış olabilir, bilmiyorum. Ancak Rabita ile ilişkilerin durumu konusunda Hükümetin herhalde bilgisi vardır. Bitti mi? Bitmedi mi? Koptu mu? kopmadı mı? Ve ne çerçevede devam ediyor, bu konuda bilgi verirlerse, bu son derece yararlı olacaktır inancındayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Mustafa Gökmen'in değindiği bir noktaya katılmadığımı belirterek sözlerimi bitirmek istiyorum. O da şudur. Sayın Gökmen bu topraklara Türk damgası vurulması gerekir, onun için o tür yapılar yapmamız gerekir Ben, Selimiye Camiini, Lala Mustafa Paşa Camiini gördüğümde, ondan yeteri kadar tatmin olamıyorum şeklinde bir beyanları oldu. Sayın Gökmen yanlış anlamasın. Ancak, tabii bu ülkede Osmanlı Türk mimarisinin çok güzel örnekleri var. Büyük Han meselâ bunlardan bir tanesidir Lefkoşa'da. Kumarcılar Hanı, bunlardan bir tanesidir. Arabahmet Camii bunlardan bir tanesidir. Osmanlı karakterindeki evlerimiz var cumbalı, iç avlulu, çok güzel, Arabahmet mahallesinde güzel evlerimiz var. Ancak bir ülkenin kültür zenginliği sadece bir döneme ait olamaz ve sadece bize ait olamaz. Bunun dışında zaten kültür varlıkları, tarihi varlıklar tüm insanlığın malıdır. Zenginlik de ordadır zaten. Örneğin Lefkoşa'da Lüzinyan döneminden bahsettiğiniz Selimiye Camii çok güzel gotik bir eserdir. Lüzinyan krallarının taç giydiği bir yerdi orası. Arkasından 1571 sonrasında Osmanlı'nın narin minareleri eklendi o yapıya. Güzelliğinden de birşey kaybetmedi. Aynı şekilde Lala Mustafa Paşa Camii. Ancak bu ülkede çok çeşitli tarihsel dönemlerden kalan çok güzel eserler var. Ama acı gerçeğimiz, yıllar içerisinde bunları yeterince koruyamadık. Yoksa bunlar bizim için şu anda bizde olan, ama gelecek kuşaklara ve bütün dünya insanlığına devredeceğimiz birer kültür varlığıdır. Tarihi varlıklardır. Bu görüşü de ifade ettim. Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan,
söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Çok kısa olmak kaydı ile.

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; henüz tabii yeni milletvekili olduğumuz için, Meclis içtüzüğünün, açıkçası burada itiraf etmek gerekiyor, nasıl işlediğini pek bilebilirim. Onun için Sayın Başkandan söz almaya şey yaparken, biraz da çekinerek şey yaptım.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Söz alabilir miyim değil, söz istiyorum diyeceksin.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Evet evet. Belki Sayın Başbakan benim aile terbiyemden kaynaklanan bir olay olabilir, evet.

Şimdi, Sayın Akıncı, ben tabii şöyle birşey sezinledim sizin konuşmalarınızda. Sanki Mustafa Gökmen Rabıta olayına değinmişken, ben de işte buna bir basamak açıldı, ben de Rabıtayı artık burada gündeme getireyim hissine kapıldım, bilmem yanlış mı anladım. Ama, oysa ki gördüm ki, siz Rabıta ile ilgili gayet güzel hazırlıklar yapmışsınız. Geçmişe yönelik belgelerle kürsüye geldiniz. Bilmiyorum, ben tabii yanlış mı anladım, bilemeyeceğim. Ancak...

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - İzah edeyim şimdi.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Şunu söylemek istiyorum efendim; şimdi Rabita bizi ilgilendiren bir olay değildir. Benim işaret şeyim şudur; Kıbrıs'taki din adamlarımızın özlük haklarının yücelmesinin bizim tarafımızdan yapılması gerektiğine işaret bastım. Yani meşhur bir söz var, parayı veren, arkasından emri de verebilir, verir. Tabii siz o emri isterseniz yerine getirirsiniz veya getirmezsiniz. O sizin artık gücünüze, pazarlık gücünüze bağlıdır. Ben onun için dedim ki biz madem ki bir ülkeyiz, ülke her kurumuyla vardır. Ülkedeki çalıştırmış olduğumuz insanların aidatlarının da bizim ödememiz gerektiğini ortaya koymuştum. O açıdan ben olayın o tehlikeli kısmını açığa vurmak istedim. Yani din adamlarımızı tekrardan söylüyorum, din adamlarımızı zaten eksik olan din adamlarımızın özlük haklarını, maaşlarını, gündeliklerini ve sairesini biz Hükümet olarak, devlet olarak ödemek zorunda olduğumuzu vurguladım. Rabita ile ilgili söz açmışken, ben özellikle şunu söyliyeyim, örneğin Kaplıca'da yapılmış olan benim bildiğim, Kaplıca'da yapılmış olan çok güzel bir caminin kaba inşaatını biz dernek olarak tamamladıktan sonra mali şeyimizin bittiğini, hatta o günlerde hiç unutmuyorum, çok iyi anımsıyorum Rasih Keskiner diye bir milletvekilimiz vardı, Allah uzun ömürler versin, bilemiyorum şimdi sağ mı?

DEVLET BAKAN VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Hayır Alpay Durduran.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Magusa) (Yerinden) - YKP.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Yok, evet Rasih Keskiner, Girne Milletvekili. O zaman hiç unutmuyorum. Bir gün beni ziyarete geldi okula ve caminin alt gözlerini sormuştu bana, yani bir şüpheyile, acaba burda bu kadar büyük bir caminin yapılmasına ne gerek var, alt katlarında neler yapmayı tasarlıyorsunuz diye böyle şüpheli şeylerle yaklaşmıştır. Ama...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Öyledir, onlar her şeye öyle şüpheli yaklaşırlar.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Ama yanlıştır. Bugün gidip görebilirsiniz.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Hangi Cami Sayın Gökmen?

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Kaplıca Camii Sayın Başkanım.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Kaplıca. Mecliste de konusu yapılmıştır. Rasih gitti tetkik etti.

BAŞKAN - Devam edin Sayın Milletvekili.

MUSTAFA GÖKMEN (Devamla) - Evet, evet, Mecliste konusu yapılmıştır geçmiş dönemlerde. Bu yönüyle ben tekrar yine söylediğimi iddiasını sürdürüyorum, din adamlarımızın özlük haklarını biz devlet olarak ödemek zorundayız. Zaten eksik ücret alıyorlar. Bunları düzeltme mecburiyetimiz var.

İkinci olay, kültür zenginlikleri tabii, çeşitli kültür- lere has bir toplum burası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Kıbrıs Adası. Ama ben bunu söylerken elbette bir Selmiye veya bir Lala Paşa'daki o şeyi biz, bir sanat eseri olarak elbette çok güzel bir eser, ama ben bu yanılla yani gurur duymayacağımı söylemişim. Gerçi onları biz yapmış olsaydık yani tabii daha da güzel olurdu. Ben onu demek istedim. Yoksa kültür zenginlikleri tabii düşünün bir bahçede sadece gül çiçekleri olsa ne yazar? Ama o bahçede gülün yanında sümbülün, menekşenin olması da güzel bir olaydır. Teşekkür ederim.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Kısa bir açıklama
getireyim.

BAŞKAN - Yeni bir tartışma...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Yok.

BAŞKAN - Boyutu yok. Peki, buyurun.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli millet-
vekilleri; Sayın Gökmen'le ancak tatlı tatlı sohbet edilebi-
bilir. Tartışma yapılamaz. Ancak ben bir açıklık getirmek
için söz aldım. Rabıta konusu ile ilgili herhangi bir bugün
konuşmak için bir hazırlığım yoktu. Onu söyleyeyim, öyle bir
hazırlık içerisinde değildim. Ama Rabıta konusu bizi geçmişte
epey meşgul etmiş bir olaydır. Geçmişte bu konuda tartıştık,
konuştuk, yazdık, çizdik. Fakat oturum öğleden sonra kalınca
Dışişleri Bakanlığı Bütçesi, geçmişten gelen o birikimi bel-
geleri ile Yüce Meclis'e aktarmak istedim. Yani siz bana bir
ışık yaktınız konuşmanızın içinde.

Rabıta sözü geçince ben de bu endişelerimi, bilgilerimi, birikimimi aktarmak istedim, sanıyorum da yararlı oldu. Ve hala daha bugün için, Rabıtadan din adamlarımıza ödenek gibi bir durum sözkonusuysa, ki bu Türkiye'de çok büyük çalkantılara yol açıyordu biliyorsunuz 80'li yıllarda. Öyle bir durum varsa, bunun sona erdirilmesi lazım ve şu andaki durum nedir? Nerde başladı bu iş, nerde bitti? Gelen katkılar, yardımlar nerelere harcandı? Bütün bunların bir dökümanın bugün değilse, yarın yüce Meclisin önüne getirilmesinin gerekliliği üstünde durdum. Yoksa herhangi bir basamak yapmış değilim, böyle bir ard niyetle hareket etmiş değilim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Çok teşekkürler Sayın milletvekili. Sayın Bakan? Sayın Bakana söz veriyorum. Var mı milletvekili arkadaşlardan bu konu ile ilgili herhangi bir görüş sunacak? Yok.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - E, bir konuşmayan Mustafa kaldı, bir de o konuşsun.

BAŞKAN - Lütfen, lütfen efendim zorlamayınız.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Efendim, siz Başkanlık kürsüsüne oturunca, Mustafa beyler...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Atay Ahmet Raşit. Sayın Dışişleri Bakanı.

DIŞİŞLERİ VE SAVUNMA BAKANI ATAY AHMET RAŞİT - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri ve Savunma Bakanlığı ile ilgili olarak, ülkemizin bugün içinde bulunduğu dış politika konjoktörü ile ilgili kısa, genel bir bilgi aktarmak istiyorum yüce Meclise.

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşur.)

BAŞKAN -- Dinleyelim sayın arkadaşlar. Dinleyelim lütfen.

ATAY AHMET RAŞİT (Devamla) - Dışişleri ve Savunma Bakanlığı, dış politikada ve dış politikanın yürütülmesinde esastır. Ancak, Devletin her kuruluşu Dışişleri ile ilgili konularda dayanışma ve ulusal çıkarlarla uyum içerisinde kendisine düşen görevi yerine getirme durumunda olduğuna inanıyoruz. Bakanlığımız, başta Cumhurbaşkanlığı makamı ve yüce Meclis olmak üzere, Başbakanlık ve ilgili diğer bakanlıklarla tam bir işbirliği içerisinde görev yapmanın gerekliliğine inanmaktadır. Bu sebeple Bakanlığımız, demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurları olarak gördüğü gerek iktidardaki, gerekse muhalefetteki siyasi partilerimizle diyalog ve görüş alış verişinde bulunmanın önemine inanarak bu doğrultuda hareket etmektedir. Bilindiği üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin, taraflara sunmuş olduğu Güven Yaratıcı Önlemler Paketinde yer alan Maraş'ın yerleşime açılması ile Lefkoşa Uluslararası Havaalanının yolcu ve kargo trafiğine açılması konusu bir süreden beridir Birleşmiş Milletler Temsilcilerinin taraflarla yürütmekte olduğu temasların esas gündem maddesini oluşturmaktadır. Kıbrıs Türk tarafı, daha önce de açıklandığı üzere, Güven Yaratıcı Önlemler eksersizine iyi niyetle yaklaşmaktadır. Anlaşmanın sağlam bir zemine oturtularak taraflara dış değerinde faydalar sağlandığı takdirde, bu paketle amaçlanan hedefe ulaşılabileceği düşünülmektedir. Bu tabii ki, karşı tarafın iyi niyetine ve bizim siyasi eşitliğimizi ve ortaklık haklarımızı kabul etmesine bağlıdır. Eşit olmayan taraflar arasında güven tesis edilmesi zaten mümkün değildir.

Bilindiği üzere Genel Sekreter Ocak, Şubat ve Mart aylarında taraflar arasında yer alan temaslara ilgili Raporunu geçenlerde Güvenlik Konseyine sunmuştur. Güvenlik Konseyi 11 Mart 1994 tarihinde toplanarak Genel Sekreterin yukarıda bahsedilen Raporunu görüşmüş ve konuya ilişkin olarak 902 sayılı yeni bir karar almıştır. Konseyin sözkonusu kararında Güven Yaratıcı Önlemler Paketi üzerinde gecikmeden anlaşma sağlanması gerektiği hususu vurgulanmakta ve Genel Sekreterden Mart sonuna kadar bu yöndeki çabaları hakkında rapor sunması istenmektedir.

Meclisimizde temsil edilen parti temsilcileriyle çeşitli vesilelerle yaptığım temaslardan müzakerelerin gidişatı hakkında kendilerine bilgi aktarmıştım. Bu temaslara önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Aynı şekilde müzakerelerde Meclisimizin ve kamu oyunun bilgilendirilmesini gerektirecek aşamaya gelindiği zaman tabiatıyla konu tekrar tüm yönleriyle tartışılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güven Yaratıcı Önlemler Paketinin kabul edilip edilmeyeceği, uygulanıp uygulanmayacağı tamamen Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini temsil eden Yüce Meclisin kararına tabi olacaktır. Kıbrıs Türk Tarafı, bu Paketin taraflara eşit fayda ve imkânlar sağlanması gerektiği üzerinde hassasiyetle durmaktadır. Kıbrıs Türk Tarafının elde edeceği faydaların Rum tarafındakilerle eşdeğerli, eş zamanlı olması ve bunların da elle tutulur ve kalıcı olması prensibi esastır. Bu yaklaşım hem Maraş, hem de Lefkoşa Uluslararası Havaalanı için geçerlidir.

Bu aşamada Kıbrıs Türk tarafının göstermekte olduğu iyi niyetin karşılıksız kalmayacağını ümit ediyoruz. Güven Yaratıcı Önlemlerin tek taraflı istek ve iyi niyetle yürütülemeyeceği açıktır. Bu durumda Birleşmiş Milletler Temsilcilerinin de iki tarafın siyasi eşitliği üzerine inşa edilmesi gereken bu Anlaşmanın uygulanabilmesi ve başarısı

için gereken hassasiyeti göstereceklerini ve Pakette tarafların çıkar ve beklentilerine cevap verecek hassas dengelerin sağlanması ve korunması için özen göstereceklerini ümit ediyoruz. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı olarak, Yüce Meclis tarafından belirlenen politikaya uygun bir şekilde, bu konuda üzerimize düşen görevi yapma azim ve kararlılığımızı sürdüreceğiz.

Konuşmamın bu noktasında Toplumcu Kurtuluş Partisi Sayın Mustafa Akıncı'nın temas ettiği bir-iki hususa ben de değinmek istiyorum. Kıbrıs Türk Tarafı olarak Güven Artırıcı Önlemlere yaklaşımımız böylesine bir iyi niyet çerçevesinde oluşurken Sayın Akıncı'nın belirttikleri gibi aynı soruyu ben de yöneltmek istiyorum, Rum stratejisi nedir? Güven Artırıcı Önlemlerle ilgili görüşmeler başladığı günden beri, Rum tarafından yetkili ağızlardan kaynaklanacak boyutlara ulaşmış bir takım yorumlar ve değerlendirmelerle karşı karşıyayız. Bu da Sayın Mihalidis'in kendisinin ifade ettiği gibi Kıbrıs Meselesini ve bunun içerisinde Güven Artırıcı Önlemleri ile...

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN - Arkadaşlar; lütfen dinleyelim. En azından dinleyenlere dinleme olanağı sağlayalım, dinlemek isteyenlere. Lütfen. Buyurun Sayın Bakan, devam ediniz.

ATAY A. RAŞİT (Devamla) - Rum tarafının Güven Artırıcı Önlemlere yaklaşımı tamamen Avrupa Birliğine üyelik olma konusuna endekslenmiş olduğu açık seçik ifade edilmiştir. Burda niyetini bu şekilde belli eden bir taraf karşısında Türk tarafının tek taraflı iyi niyetiyle bir sonuca ulaşmanın zorluğunu Yüce Meclisin takdirine sunuyorum. Sayın Akıncı aynı şekilde görüşmelerin geldiği nokta itibarıyla Sayın Feissel'in hayal kırıklığından söz ettiğini ifade ettiler. Burda bu hususa şu kadarıyla bir cevap vermek istiyorum ki, Sayın Feissel'in hayal kırıklığının sorumlusu kesinlikle Kıbrıs Türk Tarafı değildir.

Güven Artırıcı Önlemlerin bugün içine getirdiği nokta ve durum, orjinal paket olarak tartışılmaya açılmış olan düşünceler manzumesine bilahare 9 Mart tarihinde ortaya atılan Nan Papers'de maalesef yeni unsurlar katılması ve dengenin, iki taraf arasındaki dengenin haksız olarak Türk tarafı aleyhine basılmasıdır. Bunun daha da ötesinde, yeni unsurların ilavesinden başka ayrıca Kıbrıs Türk tarafının bu paketin uygulanmasından elde edebileceği ekonomik kazanımlarda da kesin bir belirginlik, netlik maalesef yoktur. Bir tarafta somut bir toprak parçası olarak görünen Maraş, diğer tarafta sözler ve vaadler. Konuyu ben bu noktada içinde bulunduğumuz kritik hafta, görüşmelerle ilgili olarak ve önemli görüşmeleri dikkate alarak daha fazla derinliğine inmek istemiyorum. Ancak, herhalde zamanı geldiği zaman bu görüşmelerle ilgili detaylı bilgiler yüce Meclise ve gerektiği zaman da halkımıza ve kamuoyuna aktarılacaktır.

Dışişleri Bakanlığının teşkilât konumu ile ilgili olarak, Bakanlıktaki genç arkadaşlara ve meslek memurlarına dış görevlerde öncelik verilmesi yaklaşımına ve tavsiyesine Sayın Akıncı'nın yüzde yüz katılıyorum. Biz de Bakanlık olarak bu anlayış ve yaklaşım içerisindeyiz. Ancak göreve geleli henüz iki ayı aşkın bir zaman olmuştur. Göreve geldiğimiz günden itibaren, bu konuyu değerlendirmeye tabii tuttuk. Ancak üzülerek ifade etmek isterim ki, Dışişleri Bakanlığındaki alt yapı, malzeme yapısı şu anda hemen böyle bir uygulamaya geçecek düzeyde ve kapasitede değildir. Bunun bilincinde olarak, Sayın Hükümet yetkilileri ile Bakanlar Kurulunda da değerlendirme yaparak, Maliye Bakanımızla da istişare ederek yakın bir zamanda Dışişleri Bakanlığına yeni takviyeler, yeni meslek memurları için münhaller açacağız. alt kadroları takviye edeceğiz ve bu arkadaşlar sanırım bir, iki yıllık bir deneyim kazandıktan sonra, daha bugün üst görevde bulunan

arkadaşların bu dış görevlere getirilme şansları ve imkânları artmış olacaktır. Aksi halde, şu anda üst görevde bulunan arkadaşların dışa görevlendirilmesi halinde, bu kez merkez teşkilât görevini ve fonksiyonlarını yeterince yerine getirememek durumunda kalacaktır, ki içinde bulunduğumuz kritik günler dolayısıyla bu arkadaşlara burda şiddetle ihtiyacımız vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yapılmakta olan bilimum dış yardımlar, belirlenen bir tüzük çerçevesinde ve Dışişleri Bakanlığının koordinatörlüğünde gerçekleşmektedir. Ancak, bu tüzükte Dışişleri Bakanlığının tespit ettiği Komite ve koordinatörlüğündeki tek istisna Evkaf idaresi idi. İdi diyorum, çünkü yeni Hükümet göreve geldikten sonra, dış yardımlarla ilgili tüzüğü yeni baştan değerlendirmiş ve orda gerekli düzeltmeyi yaparak, Evkafın idaresini de bu Koordinasyon Komitesinin içine almıştır. Dolayısıyla, dış kaynaklı her türlü yardımlar bundan böyle bu Koordinasyon Komitesinin çalışmaları ve yönlendirmesi doğrultusunda gerçekleşecektir.

Benim bu aşamada söylemek istediğim benim bundan ibarettir. Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Rabıta ile ilgili bilginiz yok Sayın Bakan, bu konuda?

ATAY A. RAŞİT (Devamla) - Yok, daha sonra o konuda size yapılacak çalışmalardan sonra gereken bilgiyi aktarıyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi üzerinde yapılan görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 07, İçişleri Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen sevgili kardeşim.

KÂTİP - Program 07: İçişleri Bakanlığı. Alt Program 01-02: Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri: 2 Milyar 462 Milyon 684 Bin. Cari Giderler; 6 Milyar 554 Milyon 740 Bin. Yatırımlar; 52 Milyar 600 Milyon. Transferler; 7 Milyar 958 Milyon 228 Bin. Alt Program Toplamı; 69 Milyar 575 Milyon 652 Bin.

Alt Program 03: Taşra Örgütü. Personel Giderleri; 11 Milyar 748 Milyon 729 Bin. Cari Giderler; 230 Milyon 500 Bin. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı 11 Milyar 979 Milyon 229 Bin.

Alt Program 04: Merkezi Cezaevi. Personel Giderleri; 14 Milyar 148 Milyon 477 Bin. Cari Giderler; 1 Milyar 371 Milyon 400 Bin. Yatırımlar; 1 Milyar. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 16 Milyar 519 Milyon 517 Bin.

Alt Program 05: Nüfus Kayıt Dairesi. Personel Giderleri; 1 Milyar 810 Milyon 367 Bin. Cari Giderler; 111 Milyon. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 1 Milyar 921 Milyon 367 Bin.

Alt Program 06: Muhaceret Dairesi. Personel Giderleri 773 Milyon 697 Bin. Cari Giderler; 527 Milyon. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 3 Milyar 300 Milyon 697 Bin.

Alt Program 07: İskân ve Rehabilitasyon Dairesi. Personel Giderleri; 25 Milyar 690 Milyon 117 Bin. Cari Giderler; 443 Milyon. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 26 Milyar 113 Milyon 117 Bin.

Alt Program 08: Şehir Plânlama Dairesi. Personel Giderleri; 4 Milyar 462 Milyon 696 Bin. Cari Giderler; 70 Milyon 500 Bin. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı; 4 Milyar 533 Milyon 196 Bin.

Alt Program 09: Tapu ve Kadastro Dairesi. Personel Giderleri; 15 Milyar 183 Milyon 282 Bin. Cari Giderler; 418 Milyon 600 Bin. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı 15 Milyar 601 Milyon 882 Bin. Program toplamı; 149 Milyar 564 Milyon 657 Bin.

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı Bütçesi konusunda konuşmak isteyenler? Evet.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Önce Angolemli, sonra da ben.

BAŞKAN - Peki, Sayın Hüseyin Angolemli, Sayın Mustafa Akıncı, istem sırasına kaydediyoruz. Evet, buyurun Sayın Hüseyin Angolemli.

BAŞKAN - Buyurun sayın milletvekili.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İçişleri Bakanlığına bağlı bazı alanlarda yine yaptıklarınızı değil, beklentilerimizi, toplumun beklentilerini daha ziyade dile getirmeye çalışacağım.

Şimdi değerli arkadaşlar; önce izin makamına değinmek isterim. "T"ler konusunda bugüne kadar izlenen politikalar

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşuyorlar.)

BAŞKAN - Arkadaşlar; lütfen arkadaşımızın dikkatini dağıtmayalım.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - "T" araç sahiplerini çok zor durumda bırakmıştır. Daha ziyade partizanlık etkisi ile herkese "T" izin aracı verilmiş ve asıl yaşamlarını bu mesleğe ayırmış olan insanları büyük bir geçim sıkıntısı içerisinde düşürmüşlerdir. Yine aynı şekilde hiç "T" izni olmayan kişiler de, korsan olarak araçlarını bu hizmetlerde kullanmaktadırlar ve bugüne kadar da elle tutulur caydırıcı bir önlemin de alındığına tanık olunulmamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kesinlikle bu konuya el atılmalı, zaten büyük bir işsizlik içerisinde olan bu araç sahiplerini, "T" izinli araç sahiplerini bu zor durumdan kurtarmak zorundayız değerli arkadaşlar.

Yine ülkemizde, dıştan gelen yabancılar veya misafirlerin kullandığı "ZZ" pilâkalı araçlar konusunda da bazı tespitlerim vardır, onları aktarmak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; "ZZ" araç sahipleri ile ülkede kendi yurttaşlarımızın sık sık kaza yaptıkları ve bu kazalar sonucunda mahkemelik oldukları...

BAŞKAN - Devam ediniz Sayın milletvekili, devam ediniz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Ve çoğu zaman bu "ZZ" sahiplerinin adadan ayrılması ile yurttaşlarımızın mağdur oldukları görülmektedir. Bu konudaki şikâyet edenlerin sayısı da gün geçtikçe çoğalmaktadır, çünkü "ZZ" araçları da buna paralel olarak çoğalmaktadır.

Şimdi değerli arkadaşlar; biz kendi yurttaşlarımızı bu "ZZ" sahipleri ile karşı karşıya bırakmamak için, bu "ZZ" araçlarının sigortalarına dönüp bakmak lazım ve sigorta şirketleri ile yurttaşlarımızı muhatap etmek durumundayız. Bir kaza sonucunda yurttaşımız haklı ise, kaza sonucunda meydana gelecek zararının karşılanacağından yurttaşımız emin olmalıdır.

Bu nedenle, "ZZ" araçlarının bizim Kıbrıs insanının tabiri ile ful sigorta yapılması gereği vardır. Bu konuda yurttaşlarımızın Hükümetten beklentileri vardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine ülkemizde hizmetleri yurttaşlarımızın ayağına ne kadar götürebilirse o kadar olumlu iş yapmış oluruz. Bu nedenle ilk bakışta yurttaşlarımızla karşı karşıya gelen, onlara hizmet vermeye çalışan köy ve mahalle muhtarlarıdır. Ama bugüne kadar muhtarlarımız bu görevlerini yaparken karşılığında bir ücret veya maaş almıyorlar. Bu nedenle değerli arkadaşlar; muhtarlarımızın verdikleri hizmetler de gözönünde bulundurularak ve yurttaşa daha çok yardımcı olacağı da gözönünde bulundurularak muhtarların maaşa bağlanması bu çağımızda kaçınılmazdır.

Aynı şekilde değerli arkadaşlar; hükümet oturup kararını vermelidir. Çok eskilerden gelme kır bekçiliği kurumu vardır. Ya kır bekçiliğini kaldıracaksınız, eğer gereksiz olduğuna kanaat getirirseniz kaldıracaksınız veyahut da kır bekçilerinin yükünü köylü insanımızın sırtından almak durumundasınız. Bu konuda Hükümetin tutumunu öğrenmek isteriz.

Yine aynı şekilde köylerin köy içi yolları ve tarla, ova yolları sorunu vardır. Bu sorunların bugüne kadar hiç bittiğini görmedik. Nasıl görmedik? Çünkü her gittiğimiz yerde bu konular karşımıza çıkarılmaktadır. Bu nedenle köy içi yollarının ve ova yollarının mutlaka ciddiyetle ele alınıp köylünün bu yarası sarılmalıdır.

Yine değerli arkadaşlar; köy gençliği kırsal kesimde oturan genç insanlarımız devamlı olarak umutlandırılmışlardır. Kendilerine sosyal konut, barınacakları, içine girecekleri konut konusunda yıllardır umutlandırılmışlardır ama bugün oldu somut olarak elle tutulan birşey yoktur. Bu nedenle hem göçü önleme açısından da yararı olacağı gözönünde bulundurulduğundan köy gençlerine kırsal alanlarda konut yapmaları için gerekli inşaat malzemelerini ve maddi yardımları çok düşük faizlerle sağlamak durumundayız. Bugünkü pahalılık ortamında pahalılığın zaptedilemediği ortamda köy gençlerinin konut,

kendi başlarına konut yapmalarına hiçbir ihtimal veremiyorum.

Öyle güçleri yoktur. Bu gençler mutlaka yardım görmelidir
değerli arkadaşlar.

Yine şehit ve hadise kurbanı ailelerin kendilerine
verilen arsaların bir çoğunun halâ daha altyapıları yapılmamıştır. Bu insanların da yalnız sözde değil, yalnız tarihi günlerde söylenen güzel sözlere değil, somut olarak kendilerine yardım yapılmalıdır. Bu arsalarının altyapıları ivedilikle, öncelikle tamamlanıp gerekli evrakları, koçanları kendilerine verilmelidir.

Bu insanların duygularıyla daha fazla oynamaya hiçbirimizin hakkı yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine iskan konusunda birtakım düzenlemeler içerisinde olduğunu izlemekteyiz Hükümetin. Bu çalışmalarının birtakım yaraları saracağı iddiası vardır. Temennimiz bu iddiaların doğru çıkmasıdır ve biz de halkımız gibi, sabırla bu yeni çalışmaların sonuçlarını beklemekteyiz. Yalnız benim yanıt beklediğim bir önemli konu vardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yıllardır Güney'deki bırakılan taşınmazların kıymetleri biçilmiştir ve olduğu gibi bırakılmıştır. Ama Kuzey'deki malların kıymetleri devamlı artırılmıştır. Bu nedenle eşdeğer mal sahibi yurttaşlarımız çok büyük kayıplara uğratılmışlardır. Şu anda halâ daha başvurmayan, halâ daha elinde puanı olan, eşdeğer puanı olan çok sayıda yurttaşımız vardır. Bu insanlar yeni düzenlemeden sonra Kuzey'deki kaynaklara başvurabileceklerdir. Şimdi Kuzey'deki kaynakların kıymetleri her sene değişmekte ve yükselmektedir. Aynı bölgeden 10 dönüm araziye on bin puana alan bir yurttaş beş sene önce, bugün aynı yerde aynı büyüklükte araziye alamaz. O arazinin ancak yüzde birini alabilir. Bura sayın arkadaşlar bir yurttaş vardır ki onun puanları önce çıkmış, o kaynaktan yararlanma fırsatını elde ettiği için yararlanma fırsatını elde ettiği için yararlanmıştır ama diğer yurttaşımız halâ daha beklemektedir ve bu bekletilmesinin cezasını da kendisine çektirmeye hakkımız yoktur. Bu nedenle bu yeni kurulan iskan alanındaki örgüt bunları gözönünde bulundurmalıdır. Çünkü yıllar geçtikten sonra bu tarafın kıymeti artmış o tarafın kıymeti dondurulmuştur. Bu konuda Hükümetin düşüncelerini öğrenmek isteriz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; benim İçişleri Bakanlığı konusunda söylemek istediğim kısa özet bunlardır, diğer konularda Genel Başkanımız Sayın Akıncı konuşacaktır, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Angolemliler.

Buyurun Sayın Mustafa Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen gün Türkiye gazetelerinden birinin bir köşe yazısında şöyle bir ilginç tarihi bir olay anlatılıyordu. Biliyorsunuz Amerika Birleşik Devletlerinin bir zamanlar arka bahçesi olarak tanımladığı ve arka bahçesinde pek öyle kendi rejimlerinin dışındaki rejimlere sıcak bakmadıkları ülkelerden bir tanesi Küba.

bir çıkarma yapıldı bir tarihte bilirsiniz ve başarısızlıkla sonuçlandı. Orda rejimi devirmek için bir çıkarma yapıldı. Çıkarma yapılmadan önce önemli iki gazete bunu haber aldı. New York Times ve Washington Post gazeteleri bunları haber aldı. Fakat onların haber aldığını da Amerika Birleşik Devletleri Başkanı haber aldı. ABD yönetimi haber aldı ve bu gazetelere uyarıda bulundular. Açtılar ve dediler ki; aman, sakın bunları yazmayın, o taktirde bütün sorumluluk sizlere ait olur. Başarısızlığın günahı sizin omuzlarınıza yıkılır. Dinledi bunu gazete yöneticileri ve yazmadılar. Fakat bu çıkarma yine başarısızlıkla sonuçlandı. Bunun üzerine ABD Yönetimi, ABD'nin o dönemki başkanı gene bu gazeteleri döndü ve suçladı bir konuşmasında ve dedi ki; yazmama konusunda, bu konuyu kamuoyuna duyurmama konusundaki emirlerimizi dinlemekle suç işlediler. Çünkü eğer yazsalar biz de ona göre ya bu işten vazgeçecektik ve bu başarısızlığa uğramayacaktık, ya da daha başka tedbirler alınacaktı, belki zamanlama değişecekti, belki şu olacaktı, bu olacaktı. Şimdi bunu niye anlattım. Bugün sabah Başbakanlık Bütçesi konuşulurken nüfus yapısı üstünde birşeyler söyledim. Seçmen listesi üstünde birşeyler söyledim. Öğlen bir buçuk haberlerinde bir baktım BRT sansürledi bizim konuşmamızı. Bu konulara hiç değinmedi. Sanki bunlar hiç konuşulmadı bu Mecliste. Bazı konular vardır bu ülkede halâ daha maalesef eski alışkanlıklar devam eder, elini deyemen, yanar. Yani bazı konular kraldan çok kralcı anlayışlarla kendilerinde bunları sansürleme yetkisi bulan kişiler tarafından esgeçilir bunlar. Söylenmemiş sayılır. Ortada böyle sorun yok fazedilir ve bu konulara hiç değinilmez atlanır. Eğer bunlara yer verilmezse, bu şekilde davranışlar içerisinde gün gelecek bugün bundan memnun olur görünenler bile şikâyet eder hale gelecekler. Ben bunun altını çizmek istedim ve onun için bu tarihsel konuya değinme ihtiyacını duydum. İçişleri Bakanlığını elbette ilgilendiren bir konudur bu ülkenin nüfus yapısı, muhaceret meseleleri, vatandaşlık meselesi. Kim vatandaşdır, kim değildir? Kim seçmendir, kim

kim değildir? Sabah durduğum için konunun üstünde ayrıntılı olarak bir kere daha durmak istemiyorum. Ancak artık bu ülkede İçişleri Bakanlarının çıkıp da evet, bizim nüfusumuz budur, bu nüfusun yapısı da budur, seçmen listesi de şeffaf olarak işte önünüzdedir, yapısı da budur, ama eğer hazır değilse tabii filân güne kadar hazırlayacağız bunu, kamuoyuna açıklayacağız. Bunda gizlenecek olan birşey yoktur. Saklanacak olan birşey yoktur deme noktasına süratle gelmenizi temenni ederim. Çünkü bu konular gizli tutuldukça bize yarar sağlayan konular değildir. Bu konular bilindikçe ancak yarar sağlanılabilecek olan konulardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kendine özgü suicenerist tabir edilen bir yapıdan artık yavaş yavaş çıkıp normal demokratik normların geçerli olduğu bir ülke haline gelmemiz lâzım. Yani nüfusunu bilmeyen, nüfusu hakkında konuşamayan, seçmen listesi hakkında konuşamayan ülkeler, toplumlar demokratik toplum olamazlar. Bu mümkün değil. Bu bir.

İkincisi, polisin her normal demokratik ülkede olduğu gibi İçişleri Bakanlığına bağlı olmayan bir ülkede de demokrasiden bahsetmek mümkün değildir. Bu hükümet polisi İçişleri Bakanlığına bağlama vaadiyle, hedefiyle yola koyulmuş olan bir hükümettir. Çalışmalar ne merkezdedir? Bu yönde herhangi bir girişim var mı? Bu girişim yapıldıysa katedilen mesafe nedir? Bunları Sayın İçişleri Bakanımızdan işitmek istiyoruz.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Akıbetinin ne olacağını bilmiyorsun yani?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Kimin akıbetini? Gidişimin mi? Bilmiyorum, gerçekten bilmiyorum.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Ne olacağını gerçekten bilmiyorsun? Akıncı biliyor.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hayır bilmiyorum.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Ne olacağını kestiremiyorsun?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bilsem söyleyeceğim burda böyle bir gelişim oldu şu sorunlarla karşılaşıldı, bu sorunu aşalım diyeceğim ama bilmiyorum. Şimdi tabii birtakım konular vardır ki zor görünür ama zoru başarmaktır esas olan. Ve tabii bunlar belki bir çırpıda halledilecek meseleler de değildir yani üç aylık Hükümete de haksızlık yapmak da istemem. Ancak önemli olan konan hedeflerin bir olayların üzerine uygun çerçevede yaklaşp konuşa konuşa meseleleri halletmek meselesidir. Anlatarak, tartışarak uygun demokratik bir ülke konumuna ülkemizi hep birlikte götürmek meselesidir bu meseleler yalnız Hükümetin meselesi değildir, bu Meclisi meselesidir, halkımızın da meselesidir. Bugün polisin bağlı olduğu makamların da meselesidir. Yani onların da bu ülkede normal demokratik koşullara dönülmesini o koşulların kökleştirilmesinin yararlarını göremeyecek makamlar değildir elbette.

Bakınız sabah Sayın Angolemliler askerlik meselesinden bahsetmiştir, yurtdışında olan gençlerimizin bu konuda yıllar içerisinde büyük sıkıntılar çektikten sonra yüzlerce insanın Londra'da bir araya gelmesi çok zordur, bunu bilirsiniz, binden fazla insanın salonlara toplanarak bu konuda seslerini yükseltmelerinin ardından oraya iki tane uzman gitti, konuşuldu,

tartışıldı, eminim burada da ilgili makamlarla konuşuldu, tartışıldı ve bir uygun çerçevenin ortaya çıkmakta olduğu anlaşılıyor. Demek ki bazı konuların üzerinde durulunca, bazı konuların üzerine gidilince, tartışılınca, aşılmaz gibi görünen birtakım hususlar aşılabılır hale geliyor. O nedenle yani daha peşinen başarısızlığı kabullenerek bu konunun üzerine gidilirse işte ne sonuç alınacağını, olumsuz yönde tahmin ederek oturmak yerine bu konuya eğer inanıyorsak ki Hükümet inanıyor programına koyduğuna göre demek ki bu konuda e yahu daha erkendir de demeden konunun üzerine hatta yıllardır geciktiğinin bilinci içerisinde yaklaşmak ve bu konuda sorunu çözmeye yönelmek lazımdır. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde kendi kolluk gücü, kendi polis gücünün ilgili Bakanlık bünyesi altında olmadığı bir demokrasi sözkonusu olamaz, yoktur böyle bir şey. O zaman biz diyeceğiz ki biz demokrasiyiz ama biz kendimize özgü demokrasiyiz, bizim işte bazı temel meselelerde demokratik kurallara uymak zorunluluğumuz yoktur, varsın bu iş böyle gitsin. Şimdi ben öyle inanıyorum ki demokratikleşmenin hedefi işte Sayın Maliye Bakanının da ilk günkü konuşmalarında söylediği gibi sadece işte insanlar konuşuyor, bakın insanlar çıkıyor konuşuyor. Bu değildir yani. Demokrasi elbette bu değildir. Biz de burda konuşuyoruz ve bu önemli konuya değiniyoruz. Şimdi bu önemli konu eğer gerçekleştirilirse bu önemli konuda eğer adım atılacaksa bu kürsüden sırf bunları konuştuk diye bu ülkeye demokrasi gelecek değil. Eğer bu söylediğimiz demokrasi ilkesiyle taban tabana zıt hususlar aşıldıkça demokratikleşme gelecek bu ülkeye. İşte bundan dolayıdır ki üzerinde hassasiyetle durulması gereken nüfus seçmen listelerinin yanında bu önemli konunun da altını çizmekte yarar gördüm. Yani bir an önce Polis Teşkilâtımızın ilgili Bakanlık olarak İçişleri Bakanlığımızın bünyesine alınmasının gerekliliğine işaret ettim.

Bir diğ er konu İ çiş leri Bakanlı ğ ı deyince tabii ki belediyeler akla geliyor. Belediyeler battık dıyorlar, battık Belediyeleri çıkarmak lâzım. Belediyeleri bataktan kurtarmak lâzım. Bu Hükümetin önünde önemli diğ er ivedi görevlerden biri de budur. Tabii ki Ulusal Birlik Partisine aittir belediyelerin pek çoğ u, birkaç ı hariç. Belediye Meclislerinin hemen hemen tümü, yani yerel yönetimlerin karar organlarının hemen hemen tümü istisnasız Ulusal Birlik Partisine aittir ve öyle bir dönemde ait olmuş lardır ki Mecliste 45 kişilik bir Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubu, yani %90, bütün belediye meclisleri, Hükümet, Ulusal Birlik Partisinden ve bu belediyeler öyle bir noktaya gelmiş lerdir ki battık demektedirler. Belediyeleri mali ve idari özerkliğ e kavuşturmadığımız sürece ve onları hep vesayet altında tutma anlayış ına devam ettiğimiz sürece onları bataktan kurtarmanın olanağ ı maalesef bulunamayacaktır. Merkezi yönetimlerde zaman zaman beliren bir hastalık vardır. Umarım bu Hükümette bu olmayacaktır. Ancak bazı ip uçları var ki kendilerini uyararak gerekiyor. Örneğ in Lefkoşa Belediye çalışanları, BES, Belediye Emekçileri Sendikası yakınmış tır yakın bir tarihte, iş te toplu sözleşmelerimizin illâ ki, İ çiş leri Bakanlı ğ ının onayından geçmesi ve belli bir süre de geciktikten sonra onaylanmış olmasından yakındılar. Bu vesayetçi yaklaşımları terketmek lâzımdır. Yani belediyelerde de hele hele seçimlerden sonra, yani tek partili yapı ortadan kalktıktan sonra belediyelerde de halkın seçtiğ i, halkın güveneceğ i insanların olacağı na en az merkezdekiler kadar belki onlardan da daha yetenekli insanların iş baş ına gelebileceğ ine, belediye çalışanlarıyla oturup kendi meselelerini çözebileceklerine, uygun koşullarda belediye çalışanlarını esenlendirecek toplu sözleşmeleri yaratabileceklerine inanmamız lâzımdı. Eğ er demokrasiye inanıyorsak bu insanların yeteneklerine de güvenmemiz, onlara da inanmamız lâzımdı. O zaman niye her şeyi illâ ki merkez? Çoğ u zaman da merkez derken Bakanın da belki bir çok gelir, vakti olmaz, bu sözleşme... 28 tane belediye var. Bu sözleşmeleri tek tek göremez.

Belediyelerin, belediye meclislerinin artık bir çok kararınaya tabidir. Bunlar Vesayetçi bir yaklaşımın ipleri hep elde tutmak isteyen anlayışın tezahürleridir bunlar. Artık eskiye bırakılsın, eskinin malı haline gelsin. Yeni yaklaşımlarla yerel yönetimlerin demokratik işleyişlerine katkıda bulunulsun, bunun başı da mali ve idari özerklikten geçer. Yerel yönetimlere halkın seçtiği kuruluşlara bu olanağı tanımak gerekir. Bu da tabii bir yasa meselesidir. Ancak şunun altını çizerek vurgulamak istiyorum. Yasadan evvel anlayış meselesidir. Yani yasalarla her şeyi çöremezsiniz. İşte anayasalar var, yasalar var ama aynı anayasalarla, yasalarla değişik değişik uygulamaların olanaklı olduğunu da gördük, yaşadık. Dünyanın çeşitli yerlerinde de bunlar yaşanmaktadır. Aynı anayasa ve yasalarla demokratik uygulamalar yapılabildiği gibi en baskıcı yaklaşımlarla da karşı karşıya kalabiliyor toplumlar. Dolayısıyla yasadan evvel anlayış, yeni bir anlayış, mevcut durum içerisinde de bu anlayışı yerine getirmek mümkündür. Ancak elbette Belediyeler Yasasınının sabah da söyledim, seçimden evvel geçmesinde de büyük yarar vardır. Daha kimin belediye başkanı, kimin belediye meclis üyesi, kimin muhtar, kimin aza olacağı bilinmeden bir yasal çerçeve, demokratik bir zemin, özerk bir zemin yerel yönetimlere sağlanırsa bunun büyük yararı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak şehircilikle ilgili birşeyler söylemek isterim. Çünkü bu da İçişleri Bakanlığı bünyesine alınmış olan dairelerden bir tanesidir. Şehircilik Dairesi.

Ülkemizde ivedilikle bir ülkesel fiziki plâna ihtiyaç vardır ve şehirlerimizin kimisinde önceden hazırlanan kimisinde hazırlanmakta olan İmar Yasalarının süratle yaşama geçirilmesinde büyük bir gereklilik vardır. Hazırlanan İmar Plânları eğer raflarda duruyorsa bunun bir anlamı yoktur bunlar sadece güzel renkli tablolar anlamında olur, birtakım haritalar çizilir işte renklenir buraya bu yapılacak, buraya bu yapılacak ama bunlar yaşama geçirilmedikçe bunun hiçbir anlamı olamaz. Şu anda maalesef ülkemizde 1984 yılından beri raporu, plânları haritaları çıkmış Lefkoşa İmar Plânı vardır. Fakat bu plânın yeterince uygulanabilir olduğunu iddia etmek güçtür. Bunun parça parça bazı bölümleri uygulanabildi, işte Birleşmiş Milletlerden de birtakım katkılar sağlanarak örneğin Arapahmet Restorasyon Projesi bu plânın önemli bir plânı, işte Lefkoşa Otobüs Terminali yapıldı. Buradaki hemen yakınızdaki Çember Projesi uygulandı. Arasta yayalandırıldı, Girne Caddesinde kaldırım çalışmaları yapıldı yeni bir Atatürk Meydanı Alan Projesi yapıldı vesaire. Ancak bunlar tabii ki yeterli değil. Bakınız bugün Lefkoşa'nın Kuzey'i tamamen kirli bölge, emiciliği yok. Bu büyük maliyetlerle kanalizasyon şebekesi gerektiriyor. Ancak ona varmadan evvel yıllar içerisinde yapılan uyarılar eğer o zamanın merkezi yöneticilerince kulak ardı edilmeseydi bugün bu çarpık kentleşme bu noktaya varmazdı. Ama bugünün uyarıları da eğer kulak arkası edilirse yarın bu şehir de hiç yaşanmaz hale gelecektir. Yalnız bu şehirde değil, şehirlerde, kasabalar da yaşanmaz hale gelecektir. İmar Planının gerekleri yerine getirilmediği için villanın yanına dört kat, beş kat apartman görmektesiniz. Mesela basit bir örnek, öğretmen konutları iki katlı haneler vardır, hemen yanında yedi tane apartman dikilmektedir. İşte çünkü bunu engelleyecek bir yasal mevzuat yok. Toprak orda *geşimsiz* kanalizasyon da yok, bakalım hangi tarihte gidecek. Aynı şekilde hastanenin karşısı da.

Bütün Kuzey Lefkoşa kirli bölgesidir. Ve bakınız adam gitmiş oraya dünya kadar para vermiş, iki katlı bir ev yapmış, etrafı apartmanlarla çevrilmiş vaziyette ve daha da çevrilecek. Nereye gidecek o insanların tükettiği sular alt yapı yok yeteri kadar ve bu yalnız Lefkoşa'ya özgü bir durum değil belki en belirgin şekilde Lefkoşa'da yaşanıyor ama Gazi Mağusa'da durum farksızdır, Girne'deki korkunç tahribatı anlatmaya bilmem gerek var mı? Eskiden Girne dağlarından hemen denize gördüğünüz noktada yeşillikler gözümüze çarpardı artık beton yığınları gözümüze çarpmaktadır. Dağlar tepeler parsellenmekte, apartmanlar dikilmektedir. Bunun önlemi nerededir? Bunun önlemi plânlamadadır. Hem ülkesel ölçekte fiziki plan, hem şehir ölçeğinde İmar Plânındadır. Yıllardır konuşulur, Girne İmar Plânı da konuşulur, koruma bölgesi de konuşulur ancak Mağusa'nın İmar Plânı konuşulur, Lefkoşa'nın içinde daha bilgili olduğum için söylüyorum 84'ten beri plân mevcut ama gelin görün ki uygulama için gerekli olan araçlar yeterli değil, bu konudaki politik isteklilik de yeterli değil.

Şimdi politikacılar da özellikle merkezdeki politikacılar da zaman zaman şu yanlış olur. İşte biz bunu yaparsak örneğin vatandaşın dersek ki filan bölgede üç kat, falan bölgede iki kat, filan bölgede dört kat uygulanacaktır, vatandaşın hakkına sınırlama getireceğiz, vatandaş bize küsecek. Bu yaklaşımlar da vardır. Böyle yanlış anlamlar da vardır. Girne'de yaşandı mesela bu koruma projesinin bu sıkıntıları.

Tabii, zoning dedikleri olaydır bu. Dünyanın hiçbir yerinde herkes istediği kadar kat çıkar diye bir olay yoktur. Kimi bölgede iki kattır, kimi bölgede üç kattır, kimi bölgede dört kattır, bu gayet tabiidir. Plânlamanın gereğidir. İki katlı bir yere gidip beş kat yapamazsınız. Bizde 1946 yılından kalma bir yasa var, Yolları ve Binaları Düzenleme Yasası. Koloni döneminden, İngiliz döneminden kalma yasayla, yolun genişliğine göre, belli bir çarpanı var, çarpar bölersiniz ve bilmem kaç kat çıkma hakkınız olur. Cadde ne kadar genişse o kadar yukarıya çıkabilirsiniz. Ama o bölgede çıkmamanız gerekirse yine de çıkabilirsiniz. 1946 nere, 1994 nere. Kaç yıl geçti aradan? Neredeyse elli yıl, halâ daha, yarım yüzyıl, halâ daha bu ülkedeki yapılaşma, fiziki yapılaşma, bu koloni döneminden kalma yasalarla yürütülmeye çalışılıyor gerek Şehircilik Dairesi tarafından, gerekse belediyeler tarafından. Tabii, 1989 yılında bir yasa geçti, İmar Yasası. Bu Yasaya bağlı tüzükler, yönetmelikler çıkması gerekiyordu. Beş yıl geçti, altı yıl geçti üstünden. Halâ daha bunların yeteri kadar geçmediği ve bunların tam anlamıyla yaşama geçmediği anlaşılıyor. Bu konuda daha fazla zaman kaybedecek halimiz kaldı mı toplum olarak, devlet olarak? Doğrusu ben hayretler içerisindeyim. Yine, yıllar itibarıyla bunca yanlışlardan sonra, bunca hatalı uygulamalardan sonra, bunca uyarılardan sonra ve ortaya konan yasalardan sonra halâ daha işte bir yönetmelik orayı düğümlü bırakmaya tahammülümüz kaldı mı ve iki katlı bölgelere, dört kat, beş kat apartman yapmaya hakkımız kaldı mı? Bu memleketi yaşanmaz hale getirmeye tahammülümüz kaldı mı diye ben kendi kendime sorarım, etrafıma da sorarım, yöneticilere de sorarım, bugünün hükümetine de sormak isterim. Çünkü, bu göreve başladıkları üç ay içerisinde bu konuda daha bir ipucu yakalayabilmiş değilim. Belediyeler Yasasıyla ilgili, evet, Sayın Bakan burada bir gün bilgi verirken değinmişlerdi. Yanılmıyorsam Nisan ayında onun hazırlıkları içerisinde olduklarını söylemişlerdi. O yasa iyi bir şekilde geçerse, bunun ülkemize büyük yararı olacağına inanıyorum.

Ama şehircilik konularına da süratle eğilmelerini tavsiye ederim. Çünkü, şehircilik alanında yapılan yanlışlar, yıllar geçer ve çözümlenmesi hiç kolay olmaz. Bakınız, hangi nedenlerle olursa olsun, Kanlı Dere denen kangren olmuş sorunun temelinde çarpık kentleşme vardır. Yani, olmayacak yere fabrika yapma olayıdır Kanlı Dere belâsı, Kanlı Dere sorunu. Başka birşey değildir. Bugün Ortaköy yanında olan üç tane fabrika, eğer zamanında bir kent plânı olsaydı, bir organize bölge olsaydı, gün gele yurttalşarın yaşadığı, oturma alanlarıyla çevrelenecek bir bölgenin göbeğine gidip de yapılır mıydı bir Süt Fabrikası veya bir Bel-Cola? Hadî Un Fabrikası Rumdan kaldı. Ama Süt Fabrikasını biz kendimiz yaptık, kendi ellerimizle yaptık, Bel-Cola'yı kendi ellerimizle yaptık. Nereye yaptık? Tam şehrin fiziki olarak da göbeği sayılıyor şimdi orası. Açın, bakın Lefkoşa haritasına, göreceksiniz ki o civarlar Lefkoşa'nın hemen hemen merkezi yeri haline geldi. Demek ki büyük hatalar yapmamak lâzım şehircilikte. Bunun için de plânlamak lâzım. Plânlamanın adımları atıldı, uygulamaya konmadı veya şöyle diyelim. Taksit taksit geliyor ve yeterli değildir. Süratle bu konuya ilgi duymak lâzım ve daha büyük hataları, geriye kalan neyse, daha büyük hatalar yapmadan geriye kalanı kurtarmamız lâzım. Girne'den geriye ne kaldıysa kurtarmamız lâzım, Lefkoşa'dan ne kaldıysa kurtarmamız lâzım. Daha büyük tahribatı önlememiz lâzım. Bu yalnız sağlık yönünden değil, turizm yönünden de, çevre yönünden de, tarihi mirasın korunması yönünden de, kültürel yönden de her yerden toplumumuzu ilgilendiren çok önemli bir olaydır.

Bir vesile ile söylemiştim. Bugün Kumarcılar Hanını gidip dayayın buldozeri yıkın, yasalarla engel yoktur. 1800 Lira ceza verirsiniz ve atlatırsınız vartayı. Bugünün mevzuatı bu. Böyle şey olabilir mi? İnanabilir misiniz böyle birşeye? Neden? Çünkü vakti ile sıralanan tarihi eserler listesi Anayasaya aykırı bulunmuş. Tarih 1984. Anayasa Mahkemesine gitmiş birisi düşürmüş, ondan sonra her isteyen gidip düşürebiliyor bunu ve son bir iki ay öncesine kadar bu durum aynen böyleydi. Bir iki ay içerisinde düzeltildiği yönünde birşey görmedim, çünkü Meclisteyim, herhangi yasa geçmedi.

BAŞKAN - Geliyor.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Demek ki bu konuda ivedilikle harekete geçmemiz lâzım. Güzelim Osmanlı evleri çatır çatır yıkıldı, cumbalı evler çatır çatır yıkıldı. Artık bunlar bitmeli, durmalı, olmayacak yere yüksek inşaatlar yapıldı, artık bunlar durmalı. Yeşil alanlar yok edildi, Girne tepeleri her birisi birer beton yığını haline geldi, bunlar durmalı ve bunlar kollektif bir anlayışla durmalıdır. Bunu söylerken tabii bu bir hükümet meselesidir, Meclis meselesidir, toplum meselesidir. Sadece İçişleri Bakanlığının meselesi de değildir. Bunun da idraki içindeyim. ancak şehircilik olayı İçişleri Bakanlığı bünyesinde ele alındığı için bu gündem maddesinde bu sözleri söylemeyi gerekli buldum. Çevre ile ilgili konularda elbette daha söylenecek çok şey vardır. Onu da yeri geldikçe konuşuruz. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı. Sayın Bakan buyurun efendim.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan ben de söz istemiştim.

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Bakan. Genç arkadaşımız Sayın Mustafa Arabacıoğluna da söz verelim.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa) - Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; Şimdi iskân konusu açıldığı zaman ben de yakın bir geçmişte Gönnyeli'de yaşamış olduğumuz acı bir iskân olayına değinmeden geçmeyeceğim. Bilindiği gibi geçmiş UBP Hükümetinin Gönnyeli Köyünde iki bin dönüme yakın tapulu, Türk koçanlı malları keyfi olarak istimlâk etme yoluna gitmiş, hatta 1990 Aralığında yayınlanan Resmi Gazetede de kamulaŐtırmaya ihbar, akabinde ise kamulaştırma emri yayınlayarak bu malların bir kısmını da Şu an halen de istimlâk kapsamında tutmaktadır. Şimdi Sayın Mustafa Akıncı'nın da gerçekten bu konuda deneyimleri bizden çok çok fazladır arkadaşımızın. Çünkü bu konuda Belediye Başkanlığı yapmış, bu konuda hatta 1984 yılında yayınlanan Nicosia Master Plânına imza atanlardan bir tanesi de Sayın Mustafa Akıncı'dır. 1984 yılında yayınlanan Nicosia Master Plân çerçevesinde Lefkoşa ve yöresine yapılacak olan gerek yeşil alanlar olsun, gerek hayvancılıkla ilgili yöreler olsun, koŐu alanları, sanayi bölgeleri, her türlü kompleks, Őehire girecek olan her türlü kompleks yerleŐtirilmiŐken, Gönnyeli Göleti ve çevresinde herhangi bir açık hava parkı gözükmeyen iken, her ne gerekçe ile olduğunu bilmeksizin Kanlıköy Göleti çevresinde gösterilmiŐ olan açık hava parkının Gönnyeli Göleti Bölgesine alınarak iŐlerliđe sokulmak istenmiŐtir. Şimdi 1989 İmar Yasasında plânların her beş yılda bir gözden geçirilebileceğini ve gözden geçirildiği zaman da yeniden Őekillendirilebileceđi belirtilmektedir. Fakat yine aynı İmar Yasasında bu plânlarda yapılacak olan deđiŐikliklerin mutlak kez yöre halkına belirtilmek gerekmektedir.

Bu bildiriye de ya yöre halkının en iyi görebileceği bir yere projedeki değişikliğin ne amaç için yapıldığının gerekçeleriyle birlikte duyurulması, bir ikincisi de, iki yerel gazetede iki gün süreyle bu değişikliği gerekçeleriyle yayınladıktan sonra altı haftalık bir itiraz süresi çerçevesi bırakılmaktadır ve bu altı haftalık itiraz süresi içerisinde de bu İmar Plânındaki değişiklikten dolayı etkilenecek olan kişilerin itiraz etme hakları sözkonusuydu. Oysa, Gönyeli'de yapılan bu istimlâk olayında İmar Yasasında belirtilen bu olayların hiçbirine yer verilmeksizin kapalı kapılar arkasında sözcüğünü biz devamlı kullanmıştık. Yine burada da söylüyorum ben. Bazı kişilerin kapalı kapılar arkasında yürüttükleri birtakım oyunlarla Gönyeli'de bazı mal sahiplerini huzursuz etmişlerdir. Hatta amacı sorduğumuz zaman, amaç yeşillendirme olduğunu bize söylediler. Ben gerçekten geçmiş UBP dönemi yönetiminde Lefkoşa yöresinde pek ağaçlandırma yapıldığını ben görmedim. Kaldı ki istimlâk edecekleri alanın iki kilometre ötesinde de, Boğaz yolunda giderken görüyoruz, çam ağaçlarını söküp biz, iskâna açtikları ve orada ağaçları söküp, piknik alanına giderken gördüğümüz o ağaçlık bölgeyi söküp iskân alanına izin veriyor o bölgede ve iskâna açmış durumdadırlar. Benim temennim, Gönyeli halkını huzursuz eden bu istimlâk olayının bir an önce bugünkü DP-CTP Hükümetinin ele alıp istimlâk olayını ortadan kaldırması ve Gönyeli'de bu konuda huzursuz olan halkı huzura kavuşturmasıdır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Çok teşekkürler Sayın Arabacıoğlu. Buyurun Sayın Kenan Akın.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri, Köy İşleri ve İskân Bakanlığı Bütçesi gündeme geldikçe bu bakanlığın geniş kapsamlı ve tüm halkımızı

ilgilendiren bir konu olduğu için ve yıllardan beri bazı kangren haline gelmiş konuları hem mesaj vermek açısından, hem de hassasiyet açısından vurgulamak için söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllardan beri bir kimlik kartı olayını Ulusal Birlik Partisi sözde turizmi canlandırarak diye, hiç alt yapısını oluşturmadan, ne getirecek ne götürecektir ortaya koymadan, bu ülkenin çalışan işgücü insanının yapısını hesap kitap yapmadan Türkiye ile ve KKTC arasındaki seyahatlerin kimlik kartıyla yapılması için bir protokol imzalanmıştır. Doğrusu yanlış tartışmaz ama, belki de Avrupa ülkelerinde bugün kimlik kartının kaldırıldığı şu günlerde yalnız bizi tanıyan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini tanıyan bir ülkenin kimlik kartını kaldırıp pasaportla seyahat etme zorunluluğu getirme olayı, ne kadar hassastır onu tartışırız. Ancak, bu ülkeye getirmiş olduğu olumsuzlukları ortaya koyduğumuzda, Türkiye'nin belirli yörelerindeki kültür farkını da gözönünde tutarak, Türkiye'nin belirli yörelerinde, altını çizerek söylüyorum, Türkiye'nin bugün içinde olduğu birtakım olayların getirmiş olduğu sıkıntılardan dolayı vatandaş, eline kimlik kartını alan veya başkasının kimlik kartıyla, kendi resmini yapıştırarak bu ülkeye seyahat etme trafiğini açmış durumdayız. Bu kimlik kartı olayı bizlere ne getirmiştir. Bugün, milletvekili olarak köy köy dolaşıyoruz. İş konusunda belki Sayın TKP'li milletvekili arkadaşlarımı bile seçmenlere gidip iş konusunda yardımcı olmak istiyorlardır mutlaka. Her köyde gençliğin işsizliği konusunda sıkıntılarını ve o işsizlik konusunda da sıkıntının kimlik kartıyla gelen kaçak, gerçi çalışma bakanlığı bütçesinde belki bu görüşlerimi yine vurgulayacağım ama, kendi vatandaşımızı son derece huzursuz etmiş durumdadırlar.

Bunun en kısa zamanda zannederseniz Sayın Bakan çok iyi niyetli olan bu eleştirilerimi hiçbir tabii muhalefet milletvekili değiliz. Türkiye'nin kimlik kartı ile belki de...

BAŞKAN - Konuşunuz sayın milletvekili.

KENAN AKIN (Devamla) - Ki devamlı Ulusal Birlik Partisinin dut yemiş bülbülleri değiliz. Bütün CTP'li arkadaşlarım da, DP milletvekili arkadaşlarım da halkın iradesinden çıkmış bir milletvekili olarak halkın Meclisi bu kürsüsünden mutlaka herşeyi açıklamak durumundayız. Anavatan Türkiye bizi tanıyan tek ülkedir. Kimlik kartı kalksın mı, kalkmasın mı ortaya koyduğumuzda birtakım sıkıntı yaratmış olabilir ama kendi vatandaşı, kendi iç bünyesindeki sıkıntı, işsizlik boyutları, kimlik kartının artık seyahatte kimlik kartının ne denli zarar verdiğini açık açık ortaya bırakmıştır. Yalnız o mudur? Bugün ekonomik krizin getirmiş olduğu şu günlerde küçük esnaflarım artık kepenklerine kâğıt yazılarla "devren kiralıktır", "devren satılıktır" denilen dükkânlar çoğaldıkça, halâ kimlik kartı ile seyahat edip gümrükten çok rahat geçen ve biraz önce yine söylediğim gibi Türkiye'den bazı yörelerdeki kültür farkını da göz önünde tutarak bugün kaldırımlarda işportacıların çoğaldığı, gümrüksüz ve rekabet gücüne dayanmayan kendi esnafımızın rekabetinin çok daha altında olan fiyatlarla, sağlığımıza ne denli sağlık koşullarına ne denli uygun olup olunmadığı bilinmeyen gerek kuru yemiş, halısıymış, tişörtüymüş, çorabıymış satılmaktadır. Kimlik kartının getirmiş olduğu kaos ortadadır. Vergi vermeden bu ülkenin parasını tekrar Türkiye'ye götürürken kimlik kartı ile valiz turizmi ülkemizin ekonomisine ne getirmiştir? Bunu açık açık tartışmanın zamanı gelmiştir artık. Mutlaka Hükümetimiz iyi niyetlerle Sayın Türkiye'deki yetkililerle de Türkiye'den gelen insanlara karşı değiliz; ama bu ülkenin nüfusuna, bu ülkenin işgücüne, bu ülkenin küçük esnafına olumsuz etki bırakan her türlü yöntemlere, kendi vatandaşımızın lehine çevirmek mecburiyetindeyiz. Bugün ayağımdaki çorabı Türkiye'den giydiğime göre ben bir tane portokalımı doğru dürüst daha Mersin Gümrüğünden geçirecek kadar bir kolaylık sağlanmaktadır. Türkiye'deki bürokrasinin nasıl çalıştığını

çok iyi bilen kişilerdenim. Mutlaka bu kimlik kartı ile seyahatlerin ve gümrükten geçen kontrolsüz valiz turizmi denilen ve özellikle Doğudaki insanların bu yöreyi bir işporta merkezine getirmesi hem küçük esnafımızı, hem de köy, kentinde inşaat sektöründe çalışan herkesin daire müdürü olması mümkün değil, ama köydeki gençliğin inşaat sektöründe çalışmasını engellemede, birçok insanlarımızın Rum tarafına geçmek için bizden izin istedikleri de bir gerçektir. Artık bunları çok iyi değerlendireceğimize inanmaktayım.

Ulusal Birlik Partisinin bırakmış olduğu yine kötü miraslardan bir tanesi de 19 yıldır devam etmektedir. Sayın Bakanın bu konuda çok hassas olduğunu biliyorum ama milletvekilliği görevinin kapsamına girdiği için seçmenimizi rahatlatmak açısından İskân Bakanlığı bünyesindeki tahsisten hak sahibi olanların 45 A maddesi ile getirmiş olduğu mükellefiyeti nüfus yapımızı da değerlendirerek Anadoludan gelmiş insanların nüfus yapımıza yapmış olduğu katkıdan, katkı çizgisini ortaya koyarak o insanların artık 19 yıldır evlerine, verilmiş tahsisten dolayı verilmiş olduğu evlere, arazilerine benimdir diyecek yasal güvence ile birlikte mükellefiyeti ortadan kaldırarak tüm tahsisten hak sahibi insanlarımızın mükellefiyet getirmeden 45 A maddesinin ortadan kaldırılıp tahsisten hak sahibi kişilerin mutlaka tapu verileceği sözü zati vardır, biraz da süratlenmesi gerektiği inancı içerisindeyim.

Bir üzüntülü konu daha Sayın bakanın bu konuya hassasiyet göstereceğine inanıyorum. "T" İzin Makamı. "T" İzin Makamı; kişinin kamu hizmeti yapması için, insanları taşıması için verilen taksit "T"leri adeta karaborsa usulü 150 milyon Türk Lirasına atılmaktadır bugün. Nerden buldular? Bu hakkı ona kim verdi? Devletin "T"si olan yani devletin bir dairesinin vermiş olduğu, bir makamın vermiş olduğu "T" izinleri

bugün maalesef bazı simsarlar tarafından 150 milyon Türk Lirasına satılmaktadır. Bir servettir. Eğer satılacaksa İstanbul'da bu olay vardır. Örneğini vereyim ben. İstanbul'da 1 milyardır. Taksi işletme izni İstanbul'da 1 milyardır karaborsada. Ama belediyelerin gelirlerini artırmak için Mağusa'ya 5 tane "T". Mağusa Belediyesi satsın o "T"leri açık artırma ile. Kim alacaksa alsın. Uygun olan kişiler arasında tabii veyahut da hiçbir kimsenin "T" izinlerini başka birine devretme yöntemini de ortadan kaldırıp gümrükteki muafiyetini de kaldırmamız lâzım. "T"den dolayı muazzam şekilde bir gümrük muafiyeti vardır. Taksicilik yapmayıp 150 milyona "T" alan kişi öteki taraftan gümrüklerimizi 300 milyon 400 milyon zarara uğratmaktadır.

Yine bir konu, belediyelerin gelirlerinin artırılması için aynen Anavatandaki örneği emlak gelirlerini belediyelerin bütçesine vermek, ama belediyelerin de sıkı denetim ve kontrolü olması gerekmektedir. Bugün Mağusa Belediyesine bakıyorum. Çalıştırdığı insanın ihtiyat Sandığını ödemiyor. Çalıştırdığı işçisinin sigortasını yatırmıyor, çalıştırmış olduğu işçinin maaşından kesmiş olduğu gelir vergisini devletin bütçesine yatırmıyor ama seçimler yaklaştı diye durmadan işçi almaktadır. Belediyeler, devlet içerisinde devlet olması mümkün değildir. Bir yandan devlete olan mükellefiyetini ödemiyor, bir yandan da sırf, 19 Haziran'da yapılacak olan yerel seçimlerde puan toplamak için şimdi, durmadan işçi almaktadırlar. Bu tabii ki hem yöredeki hizmetleri geriletmekte, hem de burada hükümeti sıkıntıya sokmaktadır. Yarın işçi döküldüğü zaman yine Sayın Maliye Bakanına gelecekler, ağlama duvarı gibi ağlayacaklar, para isteyecekler. Belediyelerin gelirlerini artırırken de, çalışma esaslarında belirli bir yasal kontrolü olmak durumundayız. XX'nci yüzyıldayız. Yine Ulusal Birlik Partisinin 19 yıldır bırakmış olduğu ihmalkârlıktan dolayı ve özellikle Anadolu'dan gelen, 1974'ten sonra ülkemize yerleşen insanların yaşamış olduğu köylerde, hayvancılık yapan insanlarımızın, halâ XX'nci asırdayız, herkes uzayda, neredeyse apartman yapacak, biz o köylülerimizi hayvanlarla birlikte yaşatmaya bırakmışız. Köy içi mandıralarının mutlaka köy içinden derhal dışarı çıkarılması gerektiği inancındayım. Hastahanelere gidiyoruz. 150 kişi varsa, onun 130 tanesi hayvancılık yapan, köy içinde hayvancılıkla, köyde yaşayan insanların hasta olduğunu, hastahanelerde tedavi olduğunu görmekteyiz. Zannedersen Sayın Bakanımız bu konuda çok hassas olduğuna inanıyorum ama, en azından bu konuların takipçisi olduğunu, Ulusal Birlik Partisinin sözde milletvekili arkadaşlarımız, Meclisi boykot eden arkadaşlarımız, güya bu işlerin takipçisi olacaktı. Biz onlara bırakacak olsak bu takibi, bu toplumun akıbeti çok meçhul olacaktır. Ama, biz Sayın Bakanımıza inanıyoruz ki, hükümetimiz böyle bir takibi, bir markaja gerek duymadan bu söylemiş olduğumuz hassas konuları, ama özellikle

kimlik kartıyla olan seyahatin getirmiş olduğu olumsuzlukları tekrar gözden geçirerek toplum menfaatine birtakım iyileştirme olacağına inancım sonsuzdur. Bu duygularla teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Sayın Kenan Akın, bu "sözde" sözcüğünü çıkartalım lütfen. "Sözde milletvekili", lütfen istirham ederim.

KENAN AKIN (Devamla)- Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Sözde milletvekillerini, şu anda görevde, Meclisi boykot ettikleri için o kelimeyi kullandım.

BAŞKAN- Evet.

KENAN AKIN (Devamla)- Ama zannederseniz hatırlarsanız, halkın iradesinden çıkmış kişilere, vatan hainliğini basmış kişilere, onların seviyesine inmek istemiyorum ama ben sizin duyarlılığınızdan dolayı "sözde" kelimesini kullandığım için özür diliyorum, geri alıyorum.

BAŞKAN- Çok teşekkür ederim.

KENAN AKIN (Devamla)- Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN- Çok sağolun. Buyurun, arkadaşlarımız araştırmacı, irdelleyici, sorgulayıcı.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sayın Bakan, iskân...

BAŞKAN- Evet, buyurun Sayın Ali Özkan Altınışik.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Girne)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;...

BAŞKAN- Saat 18.00'de oturuma ara vermek plânımız vardı. Tabii söz özgürlüğünü kısıtlamamak kaydıyla, arada bir akşam kahvaltısı yapıp, Meclisimizce hazırlanmıştır, arada söylemiş olayım. Ondan sonra Bayındırlık, Ulaştırma Bakanlığıyla, Eğitim Kültür Bakanlığının Bütçelerine devam edeceğiz. Yani bugünkü programı bitirmek temel ilkemizdir.

Buyurun Sayın milletvekili.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Devamla)- Bütçe programının da geçirilmesinin zaman açısından önemini de dikkate alarak bu bilinç içerisinde çok kısa bir şekilde, İçişleri, Köy İşleri ve İskân Bakanlığı konusu göndemdeyken, bazı ana başlıklarla, ben de konuya temas etmek istiyorum.

Gerek Sayın Mustafa Akıncı, gerekse milletvekilimiz Sayın Kenan Akın da birtakım konulara değindiler. Fakat önemine binaen ben de değinmeden geçemeyeceğim.

Bugüne kadar ülkemizde özellikle iskân konusundaki gelişmeleri incelediğimiz zaman gelmiş olduğumuz noktada gerçekten bütün vatandaşlarımızın büyük bir mağduriyete uğratıldığı gerçeği hepimizin gözleri önündedir. İskân Bakanlığının bugün İçişleri bünyesinde olması hasebi ile bütün konuların o bakanlık bünyesi bütçesi görüşülürken ortaya koymak gerektiğine inanarak bunları açmak istiyorum. Kenan arkadaşımızın da değindiği gibi gençlerimize arsa verilecek diye seçimlerden önce ve seçim arifesi içerisinde Ulusal Birlik Partisi Hükümetinin yapmış olduğu yanlış icraatlar neticesinde bugün birçok gencimizin duyguları ile, hisleri ile oynanmıştır. Mandıralar Ulusal Birlik Partisi Hükümetleri döneminde köy içlerinden çıkarılacak diye gerek köylerin, gerekse şehirlerin gelişmeleri düşünülmeden, yanlış uygulamalarla geliş güzel yapılan icraatlar neticesinde bugün gerçekten çok üzücü manzaralarla karşılaşmaktayız. Bugün bir Ortaköy'de mandıraların dışarı çıkarılması sözkonusu olduğu zaman bir bakıyoruz, bir yerde bir düzenleme yapalım derken aynı yanlış icraatlar ortaya koyan Ulusal Birlik Partisi Hükümeti o mandıraların gelişmeye açık ve turizme hizmet edecek olan bir köyün anayolunun kenarına sıralanmıştır. Bugün bu köyü isim de vererek ortaya koyabiliriz. Bir Güngör Köy özellikle kendi bulunduğum, kaldığım köy olduğu için bu çarpık uygulamayı görmemek, gözden kaçırmak mümkün değildir. Bir köyün ana giriş yolunun kenarına mandıralar sıralanmıştır ve bu köy de gelişmeye açık bir köydür ve önümüzde ileriki günlerde turizmi düşündüğümüz zaman bu köy de turizme hizmet edecek KKTC'nde bulunan en büyük turizm tesislerinden veya haritalarda turizm yeri olarak gösterilen yerlerden iki tanesi bulunmaktadır. Birisi Bufavento Kalesi, birisi de büyük bir manastır ve bu ileriye dönük gelişmeler düşünülmeden mandıralar getirilip bir ana köyün hemen anayolunun kenarına sıralanmıştır.

Bu çarpık uygulamaları buna benzer diğer gelişmelerle birleştirerek bundan sonra atılacak adımlarda bu tür hataların yapılmaması açısından ortaya koymamız herhalde doğru olmasa gerek.

Sosyal konut meselesine baktığımız zaman birtakım sosyal konutlar Anavatanımızın da katkıları ile gerçekleşmektedir. Fakat bugüne kadar Ulusal Birlik Partisi bu sosyal konutları hak sahibine göre değil, adamına göre belirleyerek vermiştir ve bunu da gözden kaçırmak için hak sahiplerini dahi açıklamamıştır. Bu herhalde bizim hükümet dönemimizde Sayın Bakanımızın da ortaya koyacağı gibi açık, şeffaf bir şekilde ortaya konacaktır.

İskân sorunu gerçekten bütün sorunlarımızdan en önemlisi durumuna gelmiştir. Bugün ekonomik çarklarımızı bir yerde durmuş olmasının nedenlerinden bir tanesi de iskân sorunudur. Bugün iskân o kadar karışık bir hale getirilmiştir ki gerçekten iskânın içinden çıkıp vatandaşlarımızın mağdur edilmemesi açısından elde imkân olsa tüm iskân işlerini sil baştan yapmak belki de en pratik, en kestirme yol olur.

Bugün 19 yıldır hâlâ daha hak sahiplerine kesin tasarruf belgeleri verilmemiştir. Anayasanın amir kuralı bulunmasına rağmen, beş yıl içerisinde eşdeğercilerin ve tüm hak sahiplerinin kesin tasarruf belgelerinin verileceği anayasal hüküm olmasına rağmen Ulusal Birlik Partisi hükümetleri tarafından bu çiğnenmiştir. Çiğnenmesi bir tarafa vatandaşlarımızın da hakkı olana hakkı verilmemiş; haksız olan haklı duruma getirilerek vatandaşlarımız da birbirine kırdırılmıştır ve Ulusal Birlik Partisi hükümetleri iskan sorununu adeta vatandaşın üzerinde bir siyasi baskı unsuru şeklinde kullanmıştır ve bunun artık bu dönemde sona erdirilmesi ve hak sahiplerinin kesin tasarruf belgelerini hiçbir yükümlülüğe girmeden en kısa zamanda çözümlenmesi bizim hükümetimizin bir görevi olacağı inancımızı da burda belirtmek istiyoruz.

Kimlik kartları meselesine Kenan arkadaşımız değindi. Kimlik kartı denince, halk arasında devamlı konuşulan fakat hiçbir zaman ciddi bir şekilde gündeme getirilmeyen bir kimlik kartlarındaki eksiklik hemen aklımıza geliyor. Bu vatandaşlarımız arasında, yahu biz nasıl bir insanız? Dünyada bütün milletler dini ile, dili ile kimlik kartlarında açıkça belirtilir diye espri de olsa vatandaşlarımız bunu bizim yüzümüze vurmaktadırlar. Haklı olarak vurmaktadırlar. Çünkü Türk isek Türk olduğumuz kimlik kartımızda bellidir. Fakat dinimizin ne olduğu o kimlik kartlarımızda belli değildir. Müslüman mıyız, hristiyan mıyız? Herhalde bunun da kimlik kartlarına girmiş olması bir ayıp değil, bir eksikliğin tamamlanması olacaktır. Ben sözlerimi daha fazla uzatmadan özellikle iskan konusunda vatandaşlarımızın mağduriyetini gözönüne alarak 19 yıldır bu ülke topraklarını vatan bilmiş tüm vatandaşlarımızın hak sahipliliği alanında mallarının kesin tasarruf belgelerini en kısa sürede almaları gerektiğini vurgulamak istiyorum. Bu bir yerde ekonomik çarklarımızın dönmesini de gündeme getirecek en önemli meselemizdir ve aynı zamanda insanı bir görevimizdir. Çünkü 19 yıldır bu ülkede 1974 Barış Harekatından sonra doğan çocuklar bugün 18-19 yaşına gelmiştir, hepsi evlenme çağına gelmiştir. Hâlâ daha evlerinin, konutlarının tapusunu almamış insanlar bugün ülkemizin birçok köyünde

kentinde iki aile, üç aile bir ev içerisinde oturmakta-
dırlar. Yani kaba bir tabirler bir kümes içerisinde sokulmuş
insanlar şeklinde üst üste yaşamaya mecbur bırakılmışlardır.
Bunu süratle çözümlenmek ve vatandaşı bir borç yükümlülüğüne
de sokmadan neticelendirmek zannederseniz ülkemiz için, vatan-
daşımız için en önemli işlerden birisi olacaktır.

Sözlerimi burda bağlarken, Bütün milletvekili arkadaşlar-
larım beni dinledikleri için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Altınışik.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN - Sayın başkan, değerli
milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı Bütçesi görüşülürken,
değerli milletvekili arkadaşlarımla ortaya koydukları görüşleri
titizlikle izledim, dinledim. kendilerine teşekkür ederim.
Görüşleri bizim de paylaştığımız görüşlerdir aslında. Onun
için ben bu cevabımda yahut konuşmamda müsaadeleri ile kısa
kısık konuları ele alıp birşeyler söylemek istiyorum ve sırası
ile alacağım.

Evvela Sayın Angolemlî'nin ortaya koyduğu görüşler üzerinde durmak istiyorum. Angolemlî kardeşimiz evvela izin makamı ile ilgili görüşlerini ortaya koydular. "T" izinleri, "ZZ" plakalı araçların yarattığı sorunları dile getirdiler. Bunlar bizim de, benim de Bakan olarak, İçişleri Bakanı olarak göreve geldiğim günden itibaren belirlediğim sorunlardı aslında ve Sayın Angolemlî'nin ortaya koyduğu sorunlar gerçek sorunlar, var olan sorunlar. Bunları çözmek görevim, Bakanlığımın görevi ve iyildim başlangıçta bu sorunlar üzerine. Zaten yazılı sorularınız da olmuştu, yazılı sorularınıza en detaylı bir şekilde cevabını verdik. Birtakım radikal tedbirlerin alınması kaçınılmazdır. Diğer konularda olduğu gibi bu konuda da kaçınılmazdır. Ama el attığımda zorlukla karşılaştım. Bu izin makamını oluşturan izin makamı dediğimiz müessesede çalışan, orda görevli kişilerin atanmaları veya görevden alınmaları ile ilgili Bakanlığın elinde çok kısıtlayıcı imkânlar vardır şimdiki yasa ile. Bildiğiniz gibi seçim döneminde izin makamı kullanılarak birçok kişiye haksızca veya yasalar hilafında izinler verilmiştir ve bu izinler konusu Başsavcılığın, Hukuk Dairesinin soruşturmasına tabii olmuştur. Birçok dosya, 300 kadar dosya alınmıştır. Bu dosyaları verenler, hazırlayanlar ve hak dağıtanlar hala daha izin makamındadır. Ben kendilerini çağırdım ve bu makamlardan istifa etmelerini istedim. Her yeni idare geldiğinde bu hakkın bu idareye, yani Bakana verilmesinin doğal olduğu üzerinde durdum. Fakat maalesef Yasanın amir hükmüne dayanarak bu dileğimi yerine getirmedi, haklarıydı. Zorlama olamazdı, haklarıydı. Mevcut yasa izin makamına görevlendirilen bir kişinin ancak bir Yüksek Mahkeme Başkanının görevden alınma koşulları çerçevesinde ve usulüne göre alınabileceğini öngörmektedir. Bu nedenle bir yasaldeğişikliği yaptık. Tahmin ediyorum yarın akşam eğer zaman kalırsa o yasaldeğişikliğine de yasamız herhalde geçirilmiş olacak ve böylece izin makamının da o düşündüğümüz radikal tedbirleri alma yolu açılmış olacaktır.

Özerkliğine bir şey getirilmemiş bu yasa ile yeni düzenleme de sadece görevden alma kolaylaştırılmıştır yani orda görevli olanların değiştirilme imkânı yaratılmış bir yada değişikliğidir yaptığımız.

"T" izinli araçların özel binek aracı olarak kullanıldığını da biliyoruz. Bir denetim meselesidir. Denetim yapıp da ortaya çıktıktan sonra yine bu izni veren makamın oturarak verdiği izni iptal etmesi sözkonusudur. Ama eğer o izin makamı çalışmıyorsa, işte böyle aradan üç aya yakın bir süre geçer ve biz de bir yasanın düzenlenmesini ve tedbir alınmasını beklemek durumundayız. Gireriz ama sonuna yaklaştık, tahmin ediyorum Nisan ayı içerisinde bu soruna da el atmış olacağız ve bitirmiş olacağız. Bunu da getireceğimiz radikal tedbirlerle bu sorunun az sorunlu bir hala getirmeye gayret göstereceğiz.

"ZZ" araçlarının tam sigorta yapılması, ful sigorta yapılması iyi bir öneri, güzel bir öneri, bunun üzerinde de duracağımız sözünü şimdi veriyorum. Yalnız kaza yapan "ZZ" aracının adadan çıkarlar giderler ama aracı çıkaramazlar bir de o var.

Eğer böyle bir durumları varsa, kaza yapmışlarsa imkanı yok çıkaramazlar. "T" izinleri konusunda diğer arkadaşlar da temas etmişlerdir. Benim bu aşamada söyleyeceğim bunlar ve biraz daha sabrederseniz yasal düzenlemeden sonra bu konuyu da yeniden yapılacak bir çalışma içerisinde süratle gireceğiz ve gereğini yapacağız. Hizmetlerin yurttaşlarımızın ayağına götürülmesi bizim de başından beri üzerinde durduğumuz ve özellikle benim de kendi bakanlığım çerçevesinde çok ısrarlı olduğum bir konu ve son derece desteklediğim bir görüş. Bu çerçevede özellikle kaymakamlara, bölgenin mülki amirleri olduğunu hissettirecek yetkilerin verilmesinden yanayım ve bu yapılacaktır. Mevcut yasa buna imkan vermektedir. Olanaklar kaymakamlıklara, Kaymakamlara sağlanan olanaklar biraz kısıtlıdır. Belki bu bütçe yılında da bu kısıtlı imkanları açma olanağımız da kısıtlı olacaktır, ama imkan olduğunca bunu da açacağız. Ama herhalde gelecek günler için, dönemler için daha da geniş kapsamlı olanaklarla techiz edileceklerdir ve vatandaşın ayağına götürülmesi, hizmetlerin sağlanacaktır. Muhtarlıkları, muhtarların özellikle bir ödeneğe kavuşturulması gündemimizde değerlendirilmekte olan bir konudur demeyeceğim. Değerlendireceğiz. Böyle bir düşünce acaba mümkün olur mu? Bu tabii bir Hükümet politikası da olması gerekir. Bir mali imkan meselesidir. Dolayısıyla genel bir değerlendirme yapmamız gerekecek hükümette. Yalnız bakanlığım bünyesinde içerisinde böyle bir değerlendirme çalışması yaptığımızı da burda ifade etmek istiyorum. Kesin bir söz veremiyorum. Olacak, olmayacak onu söyleyemiyorum. Ama kesin bir söz veriyorum. Köylerdeki destebanlık müessesesi mutlaka, mutlaka yaşama geçirilecektir. Ben baktırdım köylerin bir çoğunda yok, desteban yok ve bu da sizin Hüseyin Bey belirttiğiniz gibi vatandaşa, köylüye işte katkı yaparlar. O katkıdan dolayı omuzlarına yüklenen mal yük dolayısıyla, tahmin ediyorum mükellefiyet dolayısıyla birşey var ama, vatandaş da bir yerde gücü nisbetinde, ödeyebileceği nisbetinde devletin belirli hizmetlerine katkı yapmalıdır ki devlet bu hizmetleri daha iyi, daha güzel bir şekilde yerine getirmiş olsun. Ama desteban müessesesi önemli bir

müessese olarak görüyoruz. Devletin, Hükümetin, devletin gözü kulağı olabilecek bir müessese olarak kabul ediyoruz ve bunları canlandıracağız ve bu müesseseyi, destebanlık müessesesini mutlaka, 185 yerleşik köyümüz varsa tümünde uygulamaya koyacağımızı da burda ifade etmek istiyorum. Köy sorunlarına geldiniz. Köyiçi yolları veya arazi yolları var. Bu aşamada şunu bilginize getirmek istiyorum. Kaymakamlıklara talimat verilmiştir. Kaymakamlıklar kendi bölgelerindeki tüm köyleri taramaktadırlar ve bir öncelikler listesi yapmalarını istedim. Yalnız ben de dolaştım bazı köyleri, hakikaten her köyümüzde bu sorunlar duruyor. Yani her köyümüzün köyiçi yolları ve arazi yolları mutlaka tamirata gerektirir bir durumdadır. Mutlaka el atılması gereken bir sorun durumdadır. Benim Kaymakamlıklardan, kaymakamlardan ricam bir öncelikler meselesi yapmalarıdır. Aynı şekilde ağıllar konusunda daq ağıl bölgesi olabilecek yerlerin belirlenmesi için iskan birimleri ile hatta şehircilikle hatta müştereken köyleri tek tek dolaşmalarını, bu bölgeleri belirlemelerini ve yine öncelikler sırasına göre köylerin durumunu bize duyurmalarını istedim. Tahmin ediyorum yine Nisan ayının ilk yarısı içerisinde bunlar tamamlanmış olacaktır. Bu arada sosyal konut biriminin ilgilendiği ve köy gençlerine kırsal kesimde kendi konutlarını yapabilecekleri arsaların dağıtımı konusunda da, ilgili birime talimat verilmiştir.

Bütün köylerde bir araştırma yapılmakta ve bölgeler belirlenmektedir. Köylerimizde yıkık evler vardır, bu yıkık evler kullanılmaz durumda olan evlerdir, bazıları, hepsi değil ama bir çoğu. Bunların temizlenmesi sureti ile altyapısı hazır arsalar durumuna gelebilecekleri değerlendirilmiştir ve köyde kendi konutunu yapmak isteyen gencimize, hak sahibi olan gencimize arsaların dağıtım çalışmaları da kısa bir süre sonra başlayabileceğimizi umuyorum ve tümünde başlamak istiyorum. Şimdi altyapı yapılmadan bu yapılabilir mi? Geçmişte çok hatalar yapıldı, şimdi benim üzerinde durduğum husus bu arsa nitelikli arazilerin....

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN - Sayın Bakanı dinleyelim Sayın Bakan arkadaşlar lütfen, lütfen arkadaşlar.

TANER ETKİN (Devamla) - En azından plan üzerinde parselasyonun tam olarak yapılması. Yani Tapu Dairesi sorumluları araziye yerinde görecektir, planı üzerinde parselasyonunu yapacak ve hak sahibine arazi verilir neyi, nerde aldığını, hangi arsayı, hangi araziye de aldığını da bilmiş olacaktır. Bunun da çalışmasını başlatmış olduğumu bilginize getirmek istiyorum.

Şehit çocuklarının arsaları, şehit ailelerinin arsaları konusu, altyapılarının tamamlanması konusudur aslında olan. Bu yılki bütçe içerisinde tahsisatımız çerçevesinde öncelikle Merkezden başladım ve bu yıl bitecektir. Nisan ayının ilk yarısında belki şöyle 20'sine doğru ihaleye çıkılacak ve asfaltlanması altyapısının tamamlanması bitmiş olacaktır. Bu Kermiye Bölgesinde, daha ziyade ordadır yoğunlaşmış şehit çocuklarına verilen arsalar. Plan Proje Müdürlüğü bu çalışmaları tamamlamış, ihaleye açılmasına gelmiş durumdadır. Lefkoşa'daki tamamlanacaktır, diğer bölgelerdeki arsaların da altyapılarının tamamlanması için belki ek bütçe yapmamız

gerekecek ama bu sözü verdik, size de veriyoruz bunları, üzerinde de gerekli olan yapılacaktır.

İskân konusuna gelince, pek fazla konuşmak istemiyorum, çok konuştum. Bu 3 ay içerisinde devamlı halkımızı bilgilendirdim, hepinizi bilgilendirdim ve burada bir kez daha ben halkımıza teşekkür etmek istiyorum. İskân gibi bir sorunu üç ay gibi uzun bir süre dondurmak ve halkımızdan ses çıkmaması beni umutlandırmıştır, bana çalışmalarında güç vermiştir, ama bugün verilen bu yeni yapılandırma içerisinde Komsiyonların göreve başlamış oldu. Burada bir parantez açarak söylemek istiyorum. Sayın Akıncı'nın söylediklerine geleceğim ama burada hemen söyleyeyim, İskân örneği, yeni oluşumu İskânın tahmin ediyorum diğerlerindeki yaklaşımımızda bir örnektir ve gerçekçi, gerçekleşen bir örnektir. Merkezîyetçi olmayacağız. Tek yetki bizdedir, yetki sahibi olacağız ve merkezden vesayet altında tutacağız makamları diye bir yaklaşımımız katıyetle yoktur ve bunun en bariz, en açık, en gerçekçi örneği, gerçekleşen örneği de İskân konusudur. Mevcut yasa ile işlemlerimizi sürdürebiliriz, bütün yetkiyi bakan elinde tutabilir, ve dediğine istediği araziye verdirtir, al dediğine istediği araziye aldirtabilir ama biz bu yaklaşım içerisinde değiliz, bunu da kanıtlamış olduk. Diğer konularda da aynı yaklaşım içerisinde olduğumuzu, özellikle belediyelerin, idari ve mali açıdan özerkleştirilmesi konusunda şimdiden vurgulamak istiyorum, belirtmek istiyorum ve yine birlikte olacak, yine bu kürsüden karşılıklı herhalde konuşacağız zannediyorum, orda da sözümüzü tuttuğumuzu göreceksiniz.

Güneydeki malların değerlerinin yükseltilmediği, fakat Kuzeydeki malların değerlerinin artırıldığı bir gerçektir ve bir felakettir. Ben bunu burda itiraf edeyim. Felaket bir durum yaratılmıştır ve insanımız son derece mağdur edilmişlerdir. El atmak istedim. Geçen, bir süre önceki konuşmamda da bu kürsüden bu konuya değinirken aynı şeyi söylemiştim. El atmak istedim elim yandı. Peki elimiz yandı diye birşey yapmayacak mıyız? Şimdi İskan Encümeni bu konuyu değerlendirecek. Ama ne yapabileceği hususunda benim hâlâ daha şüphem vardır. Bu kürsüden ifade etmem gerekir. Yasal çerçeve çizilmiş, belirli bölgelere sarı bölge denmiş, kırmızı bölge denmiş, puanlar üç misli, beş misli, bazen 10 misli, bazen 20 misli artırılmıştır. Güneydeki puanlar aynı tutulmuştur. Bu bir gerçektir. Ama eğer artırılan puanlarla ve düşük puanlarla alanlar aynı şahıslar olsa şu anda bunun halledilmesi kolay. Bir bakıyorsunuz bir kaynak üç tane, dört tane değil, beş tane el değiştirmiş. Kimi, nerde bulacaksınız? Nasıl yapacaksınız? Peki, bu sorunlar var ama bir gerçek. Buna bir çözüm aranması gerekmez mi? Ben de inanıyorum ki gerekir ama, bir sorunu halledeyim derken daha büyük sorunu ortaya çıkarmamak da gerekir diye düşünüyorum. Buna rağmen yeni yapı içerisinde Encümen bu konuyu değerlendirecektir. Ben bu kısa süre içerisinde çözüm yolu bulamadığımı itiraf edeyim. Ama üzerinde değerlendirme yapmaya ben de devam ediyorum. İnşallah bir yol, sizin varsa öneriniz onları da söyleyin dikkate alırız. Ellerinde yüklü puanlar olup da bugüne kadar birşey alamayanlara burdan da açıkça söylüyorum ve sözünü veriyorum. Hakcasına olacaktır bundan sonra. Hakcasına olacaktır, benim bakanlık olarak denetimim İskan Encümeni üzerinde bir gölge gibi devamlı olacaktır. Bakanlığın olacaktır. Kimsenin gözünün yaşına da bakılmayacaktır. Bundan emin olun ve uygulama içerisinde inşallah tedbir almamı gerektirecek ve radikal tedbir almamı gerektirecek görevlilerle ilgili bir sorun ortaya çıkmaz. Ama eğer çıkarsa kimsenin gözünün yaşına bakılmayacaktır. Bunu da böyle bilmenizi isterim ve kayıtlara geçmesini de bir söz olarak arzu ediyorum. Onun için bunları ifade ediyorum. Yalnız ben güveniyorum.

Atadığımız arkadaşlara güveniyorum. Bugün sabahleyin sözleşmelerini imzalarken onların şevkle bu işe sarıldıklarını, ciddiyetle sarıldıklarını, kendiliklerinden mal beyanında bulunmaya başladıklarını ve kesin bana söz verdiklerini burda da ifade etmek istiyorum. Adalet terazisi de kılı kırk yaracak hassasiyetle bir terazi olamaz her zaman tabii. Ama imkan olduğunca en adil, en hakça bir dağıtımla bu işi tamamlamalarını ben kendilerinden istedim. Onlar da bana o sözü verdiler. Bunu da burda ifade etmiş olayım. Sayın Akıncı zannederseniz sizin bu kadardı. Geride bıraktığım birşey var mı bilmiyorum. Sayın Akıncı'nın ortaya koyduğu hususlara gelince nüfus meselesi, nüfusun niteliği ve İçişleri Bakanlığının nüfusumuzun belirlenmesi ile ilgili olarak yapması gerektiği hususunda Sayın Akıncı sabahleyin de konuştu.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden)(Devamla) - Ve seçmen listeleri.

TANER ETKİN (Devamla) - Ve seçmen listeleri de buna dahil tabii. Bu konuda da bizde nüfus dairemiz var. Maalesef bugüne kadar nüfus sayımı veya seçmen listelerinin hazırlanması konusunda bu dairenin asli görevi olmasına rağmen devreye girmedi. Sokmadılar. Cuma günü bir basın toplantım vardı bakanlığım ile ilgili 70-75 günlük çalışma süreci içerisinde yaptıklarımızı ve yapmayı düşündüklerimizi ortaya koyan bir basın toplantım vardı. Orda da söyledim. Öncelikli çalışma planımız arasında bulunmaktadır. Nüfus dairesini, Nüfus ve Kayıt Dairesi adı altında çalışan Nüfus Dairesini teknik cihazlarla, bilgisayarla donatmak, ki geçilmiştir ona

ve gerek nüfus sayımı, gerekse seçmen listelerinin belirlenmesinden etkili bir şekilde devreye sokmak benim amaçladığım konulardan bir tanesidir. İlk fırsatta balışmalar da başlayacaktır ama evvela teknik donanımı tamamlamak istiyorum. Teknik donanımı tamamladıktan sonra bu seçime yetiştirebileceğimi zannetmiyorum, yani yerel seçimlere, 2 ay, 3 ay sonra yapılacak yerel seçimlere yetiştirebileceğimizi zannetmiyorum ama ondan sonra bir yıl almaz, buyıl içerisinde bu konuda da gerekli kayıtlar, gerekli işlemler yapılmış olacaktır.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - şu andaki yapıyı Bakanlık da bilmiyor Sayın Bakan.

TANER ETKİN (Devvamla) - Hangi yapıyı, ne yapısı?

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devvamla) - Değindiğimiz konuda nüfus ve seçmen listelerinin:

TANER ETKİN (Devvamla) - Var, kayıtlarımız var. Muhaceret Dairemizde de var, Nüfus Dairemizde de var, mutlaka vardır. Kimlik kartı veriyorsunuz, çalışma izinleri veriyoruz, ikâmet izinleri veriyorsunuz, ondan sonra yabancılar için bir takım kimlik kartları veriyorsunuz. Bunlar bilgisayarlara geçirilmiştir, bunlar vardır, vardır ama seçmen listeleri Nüfus Dairesinin bir işlevi olarak yapılmamıştır şimdiye kadar. Genel olarak Yüksek Seçim Kurulunun görevlendirdiği memurlar vasıtası ile yapılan ve esas listelerin Yüksek Seçim Kurulunda olduğu ki onlar da bilgisayara geçmişler bir durumdur. Yoksa tamamen bomboştur, bir şey yapmıyoruz diye, ben diyorum ki Nüfus Kayıt Dairesi en aktif bir şekilde rol alacaktır bu şeyde ve önceden hazırlayacaktır bunları. Devamlı, günlük işleme içerisinde dazır vaziyette tutacaktır, seçim günü geldiğinde de Yüksek Seçim Kuruluna. Bunu yapabilecek miyiz, son anda yeniden sayım gerekecek mi, gerekmeyecek mi? Bunun değerlendirmesini yapacağız. Yoksa var bu kayıtlar.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devvamla) - Yüksek seçimi son bir yılda örneğın kaç tane vatandaşlık ve seçmenlik verdiğini biliyor mu, bilmiyor mu?

TANER ETKİN (Devamla) - Yüksek Selim Kurulu? Sorarsa bilir. Sormuşsa, sorup sormadığından şu anda bilmiyorum, sormadım. Ama eğer bizden böyle bir bilgi isterse vardır tabii veririz, süratle veririz. Yani..

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - İşte bunu bilelim diyoruz biz.

TANER ETKİN (Devamla) - İşte var verilir diyor biliniz. Yani siz istiyorsunuz? Yani siz istiyorsunuz?

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Gayet tabii istiyoruz.

TANER ETKİN (Devamla) - Biz tamam getiririz size, bunlar için bir şeyimiz yok. Elimizde olanları getiririz tabii. Şimdi hemen cevap verecek halim yok buna tabii.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Elinizde olmayan da var mı Sayın Bakan?

TANER ETKİN (Devamla) - Elimizde ne olmayan?

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Vatandaşlıkla ilgili kayıtlar elimizde olanları getiririz dediniz de, olmayan da var mı?

TANER ETKİN (Devamla) - Ne varsa odur, olmayan da varsa var mı bilmiyorum. Olmayan bir şey nasıl var?

VASFİ CANDAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Nasıl vatandaş olur?

TANER ETKİN (Devamla) - Onu şey yapmak lâzım.

BAŞKAN - Arkadaşlar lütfen, lütfen devam edin Sayın Bakan.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) , Ama doyurucu olmadı bu yalnız kusura bakmayın.

- 1932 -

TANER ETKİN (Devamla) - Ne istiyordunuz Sayın Akıncı sorun söyleyim. Dozurucu nasıl dozuracağız sizi söyleyin de.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - İçişleri Bakanı olarak böyle bir konuyu biraz hafife aldığınızı gözlemliyorum ve..

TANER ETKİN (Devamla)- Yok.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Yeterli ciddiyetle konuya iğilmediğinizi gözlemliyorum üzülerek yani onu da söyleyim

TANER ETKİN (Devamla) - Yani konuya ciddiyetle sizin dediğiniz gibi iğilmediğimizi söylemeniz o sizin bir yargınızdır.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devmala) - Varsa var, olanı verebiliriz falan gibi bir ifade İçişleri Bakanlığı gibi bir bu konulara hakim olması gereken bir Bakanlığın vermesi gereken bir yanıt değildir.

TANER ETKİN (Devamla) - Belki orda haklısınız burada konuşma lisanında söylenendir ama mevcut bilgiler var, istenilen bilgiler çıkarılır. Nedir bu bilgiler? Eğer beni bekliyorsanız ben gideyim bilgisayara da 'A'sından 'Z'sine kadar şu kadar bilgi var diye öğreneyim size ve hemen burada...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devmala) - Tamam vereceksiniz, tamam yapacaksınız dediniz.

TANER ETKİN (Devamla) - Vereceğiz, onu aldık, tamam veririz, sizden böyle bir talep aldık gereğini yaparız.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devmala) - Seçim sonuçlandığı o ilk günden beri ben bu konuyu gündeme getirdim, 3 aydır gündemde tutuyorum ben bu konuyu.

TANER ETKİN (Devamla) - O zaman gündemde tutunuz, istediğiniz bilgiyi alırsınız.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Yeni bir olay değildir bu.

BAŞKAN - Evet Sayın Bakan, devam ediniz lütfen.

TANER ETKİN (Devamla) - Polisin işlerine bağlanmasını konusunu dile getirdiniz bu konuda siz de ifade ettiniz konu şudur dediniz, temaslar yapılır dediniz, usulü dairesinde yapılır, onlar da yapılıyor ama usulü dairesinde yapılıyor, Hassas konuyu bildiğinizi de söylediniz. Eğer bunu da doyurucu bulmazsanız o zaman şey size ait ben size söyleyeyim.

Belediyeler. Belediyeler battı diyorlar. Hakikaten malî açıdan son derece zor bir durumdadırlar ve kötü bir durumdadırlar. Sizden gelmişti bu soru Sayın Akıncı. Yalnız ben birşey söyleyeyim. Siz de Belediye Başkanlığı yaptınız, ama mevcut yasada belediyenin gelir kaynakları var. Hele hele bir tane kaynak var, hiçbiriniz el atmadınız.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Hangisi?

TANER ETKİN (Devamla) - Söyleyeyim. Bir gayri menkul satış, trampa, hibe yolu ile el değiştirirken, bu gayri menkulün koçan değeri ile satış değeri veya...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Şerefiye.

TANER ETKİN (Devamla) - Şerefiye olarak almayın. Şerefiye zorluğu var, kabul ediyorum da şerefiyeyi birtakım teknik zorluklarla karşılaşıyor şeyler. Bu o değil. O değil bu. Yani bir bakıma şerefiye de sayılır ama tam o anlamda değil. Dediğim gibi, şu anda koçan değeri diyelim ki 100 milyon olan bir gayru menkul, eğer bugün satılmışsa, 2 milyara satılmışsa, 1 milyar 990, yahut 900 milyon, aradaki fark üzerinden %1 belediyelerin harç alma hakkı var. Kimse bu kaynağa el atmadı. Ve özellikle Girne Belediyesi bu kadar sıkıdadır, el atmış olsaydı, malî açıdan bu kadar sıkıntıya girmezdi. Ama ben şunu söyleyeyim. Siz de ifade ettiniz. Tekrar söyleyeyim, belediyelerin özerk, malî açıdan ve idari açıdan özerk bir yapıya kavuşturacak bir çalışma içinde olduğumuzu daha önce de söylemiştim, siz de teyit ettiniz. Son aşamasına geldik. Uzman arkadaşlar bunun üzerinde çalışıyorlar. Belediyeler Birliğinin verdiği, hazırladığı yasa tasarısı üzerinde de çalışıyorlar. Neticede evvelâ biz bir toplantı ile belirleyeceğiz. Sonra Belediyeler Birliği ile ve gerekirse tüm belediye başkanları ile müşterek bir toplantıda nihai şeklini verip Bakanlar Kuruluna sunacağız. Çok bir zaman alacağını zannetmiyorum. Son aşamasına gelmiş olduk bunun.

BAŞKAN - Tamamlandı mı Sayın Bakan?

TANER ETKİN (Devamla) - Bitiriyorum efendim.

Şehircilik konusunda imar yasalarının hazırlanması, Lefkoşa İmar Yasasına öncelik verilmesi, geçen hafta yaptığım, yahut Cuma gün yaptığım basın toplantısında da burada açıklamalarım olmuştu. Bu yönde de çalışmalarımız vardır.

Sayın Arabacıoğlu'na gelinci; Sayın Arabacıoğlu bu Gönyeli'deki istimlâk olayından bahsettiler. Ben bu istimlâk-zedeleri eğer tabiri caizse, gördüm, kendilerini dinledim. Kendilerine haber verilmeden, hiç haberleri olmadan yapılan bir istimlâk olayıdır. Öyle anladım. Eğer konuşmuş olsalardı, karşılıklı tartışmış olsalardı, bu konuyu zamanında da hallederlerdi. Sayın Arabacıoğlu ortaya koydu durumu. Bilmiyorum o zamanın plânında öngörülen neydi açık hava parkları ile ilgili, ama Kanlıköy bölgesi öngörülmüştü. Ondan sonra Gönyeli göleti bölgesine gelindi dendi. Şu anda da bu mal sahipleri belirli, makul büyüklükte, ölçüde bir alanın yine yeşil alan kalmak suretiyle kendi mallarının kullanma hakkının da kendilerinde bırakılması yolu ile izin verebileceklerini ve hazır olabileceklerini, sorunun kalmayacağını bana söylediler. Ama bu istimlâk kararının da ortadan kalkması ve yeniden bir pazarlık, bir görüşme, bir temasla açık park yapılacak alanın belirlenmesine sıcak bakıyorlar. Bu konuda bir çalışmayı yine başlatmış olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Kimlik kartları ile girişler, daha önce de söylemiştim. Bunu da Kenan Akın Bey kardeşim bildirtti. Kimlik kartları ile girişlerde, benim İçişleri Bakanlığı olarak başlangıçtaki tutumum şudur:

Bir denetim yok evvela. Evvelâ etkin bir denetimi yapmamız gerekir kimlik kartıyla girişte. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti arasında yapılan bir protokol var. Bu protokolu tek yanlı iptal edemezsiniz. Devletler hukukuna uymaz, devletler arasındaki ilişkilere de ters düşer. Onun için evvelâ biz kendimizin yapması gerekenleri, üzerimize düşeni yerine getirelim diyoruz. O da nedir? Etkin denetimdir, İçişleri Bakanlığı olarak, Çalışma Bakanlığı olarak, diğer bakanlıklar olarak, biz etkin bir biçimde bir denetime tabi tutalım diyoruz bu kimlikle girişte. Zaten kimlikle giren birisi çalışmaması lâzım. Kimlikle girişlerde çalışma olmaz. Çalışmaya gelecekseniz, pasaportla gelmesi gerekir diye zaten protokolda madde var. Bu bakımdan ben denetim yoluyla bu işin başlatılması taraftarıyım diyorum evvelâ. Yine ortaya birtakım olumsuzluklar çıkarsa o zaman geneliyle ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile diğer konular yanında bu konunun da ele alınıp, görüşmelere konu edilebileceğini ve daha uygun bir sistem bulunabileceğini düşünebiliriz diyorum ben. O yol en uygunu olur.

Tahsisten hak sahiplerine tapularının verilmesi, böylece kendi yapacakları yatırımlarda bu tahsisten aldıkları ve tapusunu aldıkları arazileri rehin göstererek yahut ipoteye vererek kullanabilmeleri zaten gündemdedir, zaten uygulamadadır. Ama bunu süratlendirmek vardır. O da yapılacaktır. Bunun sözünü hep birlikte vermiş olduk.

Ağillar meselesini ortaya koymuştu. İskân meselesini ortaya koymuştur Ali Özkan Bey kardeşim. Yine aynı şekilde bu hak sahiplerinin tapu meselelerini ortaya koymuştu. Biraz önce söylediğim gibi bir öncelikler sırasıyla yapıyoruz.

Sayın Akıncı, hiç merak etmeyin, Nüfus Kayıt Dairesinin de kendi görevlerini, kendi teşkilât yasaları çerçevesinde en etkili ve en ciddi bir şekilde yerine getirmek ve sizin üzerinde durduğunuz nüfus ve seçmen listeleri konusunda da gereğini yapmak bizim görevimizdir ve onu yapacağız. Teşekkür ederim.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Tabanca izinlerinden de bahset.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz. Sayın Akıncı, çok kısa.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanın konuşmasından sonra söz almayı gerekli gördüm.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Elzem oldu.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Kaçınılmaz oldu. Şimdi...

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN (Yerinden) - Halbuki bir şey demedim Akıncı sana.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yok, çok önemli şeyler söylediniz. Yani çok önemli...

BAŞKAN - Yeni bir yapılanmaya gidiyor dedi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi önemli söyledikleriniz arasında tabii doyurucu bulmadığımı söylediğim konuya değineceğim bir. Bir de gayri menkul konusunda hiç sizde Belediye Başkanı iken hiç el atmadınız dediniz. Uh, uh, bundan daha önemli bir şey olabilir mi? Bu konuya değineceğiz. Bunu bilmenizde yarar var. En azından kayıtlara geçmesinde yarar var.

Şimdi Hükümet Programı bu Meclise geldiği andan itibaren, demokratikleşme olgusu bu Mecliste tartışılır olduğu andan itibaren, demokratikleşmenin alfabesinin ilk harfi olarak nüfus ve seçmen yapısını ben getirdim buraya. Aradan zaman geçti, Sayın Ferdi Sabit'ti yanılmıyorsam, bir vesileyle yanıt verdi bana ve dedi ki daimi seçmen kütükleri, seçmen büroları olacak, ona göre bu işler de çıkacak.

Şimdi aradan yine günler, haftalar geçti. Sayın İçişleri Bakanı ki bu konuda en yetkili makam olması icap eder, o da bizi Nüfus Dairesinin çalışmaya başlamasına havale etti. Ama soru sorduğum anda da bunların olabileceğini, var olduğunu, bir takım verileri bulunduğunu, ancak kendisinin bugün bunları buradan dile getiremeyecek konumda olduğunu anladım dediklerinden. O halde oturup yapmamız gerekeni anladık. Oturup bir yazılı soru hazırlayacağız hemen, istediğimiz bilgileri bize veresiniz. Benim anladığım bu.

Çünkü yani 108 bin seçmenin içerisinde kaç bin kişi son bir yılda veya altı ayda veya iki haftada vatandaş yapıldı. Bunları bilgisayardan bulmak, kesinlikle mümkündür. Bunları bakalım bulalım. Kaç kişinin vatandaş olmadan seçmen yapıldığını da belki bulmak mümkündür kayıtlardan.

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN (Yerinden) - Seçmen listesini Yüksek Seçim Kurulundan almak ve Nüfus Kayıt Dairesinde çalışmalar başlatmak suretiyle yapılabilir.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Tamam, bu onbeş gün mü sürer, bir hafta mı, bir ay mı, ne kadar sürerse, makul bir süre içerisinde geliniz bu işi aydınlatalım. Çünkü böyle bir seçmen listesi ile 108 bin seçmenin yapısını bilmeden bir seçime daha giriyoruz. Olmaz böyle şey. Bileceğiz. O yapı nedir, bileceğiz. Demokratikleşmenin alfabenin birinci harfi budur.

İkincisi; tabii ki polisin İçişleri Bakanlığına bağlanması konusu da yuvarlatılarak geçildi burdan. Belli sıkıntılar var, anlıyoruz. Ancak, eğer demokratikleşmeden bahsedeceksek, bu konu da belki alfabenin ikinci harfidir, bilmem. Birisi oysa, bir ikincisi de budur. Bu konu üzerinde de durmak lâzım ve bu konuda hassasiyetle peşini bırakmadan yürümek lâzım.

Kimlik kartları konusunda ben değinmedim, Sayın Kenan Akın değindi. Değindikleri çok yerindeydi. Katılmamak elde değil. Bu Hükümetin gündemine de geldi, biliyoruz. Basına da yansıdı. Hatta öyle bir şekilde yansıdı ki, tamam, bu iş halloluyor. Ondan sonra baktık gördük ki hallolmuyor. Ya ne oluyor? Protokol uygulanacak. Yani protokol uygulanacak meselesi, sanıyorum bu konu daha sürecektir anlamındadır. Yani kimliklerle girişler daha sürecektir, sorunlar da demek ki daha devam edecek memleketimizde. Artık öyle bir noktaya gelirse, ki herkes anlar bundan dolayı kaynaklı sorunlar ve inşallah çok çok geç kalmayız, belki o zaman bu konunun üzerine de eğilenebilir. Yani bu memlekette bundan kaynaklanan sorunları tekrar tekrar seçmenin bir alemi yoktur. Her gün basın yazıyor bunları. Her gün vardır bunlar. Bu kürsülerden de dile getiriliyor. Artık bu konuya el atmanın zamanı geldi. Ama belli ki Hükümet katında daha gelmemiş, öyle anlaşılıyor.

Şimdi gayri menkullerle ilgili olarak şunu söyleyeceğim ben. Belediyelerin gerçekten kaynaklarının önemli bir kalemi, bu Emlâk Vergisidir ve gayri menkulden sağlanması gereken gelirlerdir. Ben, Belediye Başkanlığı görevine başlar başlamaz, gördüğüm bir eksiklik, bu konuda öyle bir noktaya gelindi ki, kesilen makbuzlar, üzerinde kayıtlı olan vergiden daha değerli hale geldi. Gidip verdiğiniz o makbuz, o kâğıt, daha fazla para ederdi karşılığında aldığınız vergiden. Bunun üzerine, bakınız çok enteresandır, 1930 tarihli Yasanın verdiği bir yetkiyi çalıştırdım ben, daha 1980 Yasası geçmeden. O zamandan bu konunun peşine düştüm ve mahkemeye belediye çalışanlarından, sayısını şu anda hatırlamıyorum, ama beş, on arasında arkadaşı gönderdim. Valuer diye gidip yemin ettiler. Yani değerlendirme memuru sıfatı ile mahkemede yemin vererek kazandılar ve bu başkent Lefkoşa'nın sokaklarını bir bir gezdiler. Dükkân dükkân gezdiler, ev ev gezdiler. Merkezi yörelerinin ve mahkemeden yemin vererek aldıkları yetkiyi kullanarak bu kadar dosyalar hazırladılar. O dosyalarda, o binaların getirdiği gelir üstünden belli bir miktar Emlâk Vergisi alma hakkı veriyordu belediyelere. İngilizin kanunu 1930 tarihli. Altı ay sürdü bu çalışma ve ondan sonra o dönemin hükümeti bunu reddetti. 1970'li yılların sonu ile, yanılmıyorsam 1979 yılıydı ve hangi gerekçe ile reddetti bilir misiniz? İngiliz kanununun valiye, ki valinin yerine bakanlar kurulu kaim olduydu, valiye verdiği bir yetki, olağanüstü koşullarda, yani afet durumlarında veya deprem durumlarında vali karar verebilir ve o yıl Emlâk Vergisi toplanmayabilir. Böyle bir yetkisi var valinin ve bu valilik yetkisini kullanarak o dönemin UBP Hükümeti yasakladı Lefkoşa Belediyesine ve altı aylık o emek, o alınteri, yerel yönetimin kasasına üç, beş kuruş sağlamak için yapılmış olan o büyük hizmet sıfır ile çarpıldı.

Biz böyle çalıştık belediyelerin gelirlerini artırabilmek için. Yok ki gayri menkullerden gelecek olan gelirlere biz el atmayacaktık. Ama bakınız, bunu yapan bir yönetim o tarihlerde, o günden, 76'dan 1990'lara gelinceye kadar 28 belediye içerisinde 27'sinin su işleri belediyeye ait olduğu halde, bir tek mualiftir diye Lefkoşa Belediyesine su işlerini vermediler. Kaldı ki, yani bunu yapmayan bir yönetim, Lefkoşa Belediyesine haber verecekti tapuda satılan malların da kaçası satıldı, onun üstünden harç verecekti Lefkoşa Belediyesine. Mümkün değildi. Bunu bir tarihe kalması için tutanaklara...

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN (Yerinden) - Öyle bir zorluk vardı evet.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Tutanaklara bir bilgi olarak verdim. Aksi takdirde böyle bir kaynak vardı da bunu kullanmamış bir Belediye Başkanı olarak itham edilmek istemem.

Üçüncü bir nokta, son nokta, Gönyeli istimlak meselesine ben de değineceğim, bu konu çok hassas bir konudur biliyorum, Gönyeli halkını yakından ilgilendiren bir konudur. Ancak bazı yanlış bilgilerin olmamasını isterim. Hazırlanmış olan İmar Plânında gerek Gönyeli Barajı çevresi, gerekse Kanlıköy yeşil alan olarak düşünülüyordu bu. Plânlara nasıl yansdı bilemem onu.

MUSTAFA ARABACIĞLU (Lefkoşa) (Yerinden) - Yasası var dediler, onu sunacağım ben.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şu anda ayrıntısını hatırlayamayabilirim. Çünkü elimin altında da şu anda o döküman yok, hemen bakıp size yanıt vereyim. Bu iddiayı daha önce de duydum aslında. Ancak ben bu çalışmalarda zaman zaman yani her gün bu çalışmaları fiilen içinde değildim. Her gün içinde olan şehircilerdi, mimarlardı, mühendislerdi. Biz yönetici konumunda olduğumuz için zaman zaman toplantılarda brifingler

- 1942 -

alırdık. Ama benim o brifinglerden edindiğim, hatırladığım, olay, her ikisinde de, yani su alan her iki alanda da rekrasyon alayları, bunlar kendini nüfus büroları ve hatta bu oralar-dan başlayan ve şehrin içerisine kadar da inen bir yeşil kuşak, şehir çevresindeki bir yeşil kuşağın birer parçaları olarak da düşünülmüş. Şimdi tabii bunun böyle düşünülmüş olması halkın dışlanmasını gerektirmez. Yani orada bir proje var. Bu proje, en katılımcı bir şekilde, o yöre halkının da katılımını sağlayarak ele alınmalıydı. Tıpkı bizim Arasta'yı yayalandıracağımızda yaptığımız gibi. Arasta yayalandırılırken de epey tepkiler vardı. Ama çağırdık esnafı, Belediye Tiyatrosunda kurduk slaytı ve dünyada bu iş nasıl olur? Dünya kentlerinden, şehir merkezlerinden örnekler göstererek esnafla tartıştık ve ikna oldular. Ve bugün şikâyetçi olduklarını ben sanmıyorum. Daha fazla sayıda insan orada çok daha rahat alış-veriş yapabilmektedir. Belki bizim kendimize özgü koşullar dolayısıyla bir takım sıkıntılar yaşanabilir ekonomik zorluklar, ama dünyanın neresinde uygulandıysa hep başarıya gitmiştir, yay bölgelerinde ticaret artmıştır. Bunu anlatınca insanlarımız anlıyor. Ama adam yerine koyup konuşma meselesidir. Ulusal Birlik Partisi zihniyetinde bu yoktu. Ulusal Birlik Partisi zihniyeti ben bilirim, ben yaparım zihniyetiydi. Onun için Gönyeli halkını da çağırmadı, konuşmadı, etmedi. Ne oldu ondan sonra? Günlerce Meclisin önünde oturular. Ta Ledra Palas Barikatına kadar yürüyüşlerden sonra askıya alındı, bir takım düzenlemelere gidilmeye çalışıldı. Burada söyleyeceğim şudur; gerek Gönyeli Barajı olsun, gerek Kanlıköy, gerekse sair yerlerde, ülkemizin nefes borularına da ihtiyacı vardır. Yani istimplâk kaldırılınsın şeklinde bir beyan söylediği için Sayın Arabacıoğlu, bunun üzerinde duruyorum, ast olan bu nefes borularının etrafını apartmanlarla, binalarla doldurmak olmamalıydı. Yani biz çok popülüs yaklaşımlarla, işte halka şirin görünmek, oradaki mal sahiplerinden puan toplamak uğruna, sadece o düşünceyle, o düşünceyle, o sarihle hareket edip bu kentin

ve zaten Gönyeli ile birleşmiş olan bu çok yoğun yapılaşma bölgesinin nefes borularını tıkamamız lâzımdı. Bunu söylerken, yapılaşma her işlem doğrudur, Gönyeli halkını, Gönyeli'de Türk köçanlı mal sahiplerini mağdur edelim anlayışında değilim. Ben söylemiyorum Yanlış anlamayın. O insanlara da elbette haklarını teslim edelim. Çünkü benim hatırladığım kadarı ile oradaki mal sahiplerine çok gülünç rakamlar önerildiği. Bir önemli şikâyet konusu da buydu. Ancak, işte UBP gitti, şimdi yeni Hükümet bu işi bertaraf etsin, yani kaldırsın ortadan yaklaşımının sakıncalı olabileceği inancındayım. Oradaki insanlarla da konuşulsun...

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)-
Yeni bir çevre projesi ile gideceğiz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Gerekirse plânlar oturulsun, konuşulsun, tartışılsın. O insanların katılımcılığı da teşvik edilsin ve uygun bir formül bulunsun. Sayın Arabacıoğlu'nun söylediği eğer buysa, katılmamak elde değil, ama tümünden kaldırılınsın şeklinde, istisnâ bertaraf edilsin şeklinde bir yaklaşım sergilediği için bu sözleri söyleme ihtiyacını duydum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, teşekkürler Sayın Akıncı.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S. SOYER
(Yerinden) - Sayın Başkan; ne yapacağız?

BAŞKAN - Evet, ben öyle anlıyorum ki, UBP Mecliste olsaydı, bu kadar uzun gitmeyecekti toplantılar. Çünkü onun bazı rollerini alıyoruz üstümüze.

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkan, ne yapacağız? Sayın Başkan; UBP'siz UBP Bütçesi bizi esir aldı. UBP bizi esir aldı.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, Mustafa Akıncı'nın dediği, gerçekten halkın katılımı, çok anlamlı olan bir konudur. Hele böylesine can alıcı projelerde çok daha da büyük anlam ifade etmektedir. Onu önce vurgulamak isterim. Nicosia Master Planını, biz özellikle bu planı ele geçirdikten sonra, özellikle bunu biz inceledik ve incelediğimiz zaman, açık hava parkları diye bir bölüm vardır. O açık hava parklarını güneyde, yani Rum kesiminde Atalasa Ormanlarına, bizim taraftaysa, yani kuzey kısımda ise Kanlıköy Barajı çevresine diye, yazılı ve çizilmiş bir şekilde ifadeleri vardır. Bunu ben buraya, Meclise de bunu sunacağım.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Gönyeli çevresinde hiçbir şey yoktu yani?

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Gönyeli Göleti çevresinde, artı...

BAŞKAN - Lütfen efendim. Teknik üzerinde tartışırsınız.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Artı, dere yatakları bölgesinde dar bir şerit şeklinde yeşillendirme alanları izlenmektedir. Fakat Gönyeli Göleti çevresinde belirlenen yeşil alan kapsamı oldukça dardır. Bunu da ben içeriye, buraya vereceğim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Ha, vardı.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Çok, zaten yalnız Gönyeli Göleti bölgesi için değil zaten bu yeşillendirmeler. Ada'da bulunan bütün göletlerin çevresine belli bir genişlikte yeşil ağaç fidanı dikilmesi gerekirdi.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Ama Lefkoşa Master Planında Ada'nın diğer tarafları yoktu. Yalnız Lefkoşa vardı.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Şimdi gene konu açılmışken bu proje ile ilgili o kadar çok eksikler vardı ki, bir kere Gönyeli Göletinin miyadı ne kadardır diye sorarsın, 30 yıl derler. E, zaten Gönyeli Göleti, miyadı dolmuş bir gölettir. Bu miyadı dolmuş olan bir göletin etrafına böylesine 2,000 dönüm, yeşillendirme amacı ile tapulu Türk malı istimlak etmesinin amacını ben anlamış değilim. Burada amaç kasıttır. Bunu ben özellikle burada vurgulamak isterim, bir.

İkincisi; su analizi ve bu su analizi ile ne tür bitkilerin yetişeceği bugün belirtilmemiştir. İkinci bir konu.

Üçüncüsü; siltasyon çalışması yoktur göletle ilgili. Hiç siltasyon çalışması yoktu ve göletin üzerine bir de artı sulama projesi eklendi. Yani Gönyeli Göleti 2,000 dönüm bir arazi istimlak ettiler. O kadar su, GAP Projesi Gönyeli Göleti, taşı döküldü sular, akar gider ve bu taşan dökülen suyu, biz 2000 dönüm de arazi sulamak için yine Gönyeli halkının rızası alınmaksızın dozerlerle gittiler tarlaları kazdılar ve mal sahibi tarlasına gittiği zaman, dozere ne yapıyorsun kardeşim dediği zaman, dozerciler taşıladı benim vatandaşımı. Tapu sahibini taşılamıştır. Bunların da burada kayda geçmesini, yani geçsin diye bunları ben söylüyorum. Gönyeli halkı bunları yaşamıştır Gönyeli'de. Ben onları vurguluyorum ve Gönyeli'de istimlak olayı kalkmadan, bak gene söylüyorum ben, yeşil ağaç dikmeyeceğiz. Onu da ben özellikle belirteyim. Ormanı koruyan sevgidir ve önce...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden)- Sayın Milletvekili,
kim yaptı bu zulmü Gönyeli Halkına?

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Ben önce...

BAŞKAN - Lütfen müdahale etmeyin efendim. Burda bütçenin geçmesini istiyoruz.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Biz önce yeşil sevgisini vatandaşımızın gönlüne ekeceğiz ki ondan sonra tarlasına ekebiliriz. Biz bunu başaramadık. Değildir yalnız Gönyeli'de ha, adanın hiç bir yerinde bu şekilde bir işlem yapamayız. Burda elimde bir de resim vardır. Bu resmi de burda göstermek isterim ben, geçenlerde Hürriyet'te çıkan bir resimdir. Bu havaalanının içerisinde 250 m²'lik bir alanı yansıtmaktadır. Her tarafını orda istimlâk etmiş, bu alanı devlet istimlâk edememiş, 250 m² arkadaşlar. Değil 2000 dönüm. Bir daire büyüklüğünde bir yer Japonya'da, uçak alanı, uçaklar etrafında duruyor bakın. Boingler de etrafında. Orasını istimlâk edemedi.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Niçin edememiş?

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Tapuya olan saygıdır bu.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S. SOYER (Yerinden) - Altını da bir oku, resmin altını.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Anladın? Tapuya olan saygıdır bu. Tapu sahibi rıza vermediği için istimlâk edilemedi.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - İstimlâk yapamazlar yani rıza olmayınca.

- 1947 -

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Yapamadılar, yapamadılar. İşte burda bunu görüyorum ben. Yapamadılar. Tabii istimlak devletlere mahsus olan bir şeydir. Yalnız sizin de dediğiniz gibi hep siz yasaların eksikliğinden bahsettiniz. Gerçekten bu istimlak olayında...

BAŞKAN - Bağlar mısınız Sayın Mustafa Bey.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Bağlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Çünkü çok teknik ayrıntıya, yani ayrı bir konuya girdik. Enteresan, güzel ama, bütçenin geçip geçmemesi konuyla indirek bağlantılı.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Evet bağlıyorum. Şimdi yasaların eksikliğinden bahsettik biz.

BAŞKAN - Çevre Bakanlığında tartışırız efendim bu konuyu.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Tartışacağız, orda tartışırız. Sırasıyla orda da tartışırız Sayın Başkan.

BAŞKAN - Çevre Bakanlığında daha detaylı girebilirsiniz.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Evet, bir de bu İmar Yasasında bir maddeyi daha ben belirtmek istiyorum, özellikle 89 İmar Yasasında istimlak olaylarının yalnız Resmi gazetede yayınlanması yeterli değildir diyor. Aynı zamanda bu istimlak olayının iki yerel gazetede de iki gün süreyle yayınlanmasını belirtiyor İmar Yasası. Bunlar da yapılmamıştır. Bu konuya göre halkın katılımı olmayan, basında konuyla ilgili mal sahipleri haberdar edilmeden kamulaştırma ihbarı ve kamulaştırma emri Resmi Gazete haricindeki yerel gazetede yayınlandıktan sonra hâlâ daha ben bu istimlak konusunu savunacak

olursam kendimize ve yasalarımıza ters düşeriz. Yasaları ters olan konunun da düzeltilmesi, yani baştan yapılanması gerekirse yöre halkının katılımlarıyla yeni bir şekillendirme yoluna gideriz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Çok teşekkürler. İçişleri Bakanlığı Bütçesi üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır arkadaşlar. Oylamaya sunuyorum Bütçeyi. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Oturuma saat 19.30'a kadar ara veriyorum. Meclisimiz aşağıda bir küçük akşam yemeği düzenlemiştir. Arzu eden arkadaşlar buyurabilirler.

Kapanış Saati: 18.45

Uçüncü Oturum
Açılış Saati: 19.50

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; bütçe görüşmelerine ara verdiğimiz yerden devam ediyoruz. Ad yoklama sureti ile bir değerlendirme yapalım.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

BAŞKAN - Evet, toplantı yeter sayısı var sayın arkadaşlar. Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 08; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığının Bütçesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 08; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı. Alt Program 01; Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri 960 Milyon 934 Bin. Cari Giderler; 296 Milyon. Yatırımlar; Yok. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 1 Milyar 256 Milyon 934 Bir.

Alt Program 02; Planlama ve İnşaat Dairesi. Personel Giderleri; 23 Milyar 864 Milyon 54 Bin. Cari Giderler; 290 Milyon. Yatırımlar; Yok. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 24 Milyar 154 Milyon 54 Bin.

Alt Program 03; Karayolları Dairesi. Personel Giderleri 43 Milyar 204 Milyon 98 Bin. Cari Giderler; 2 Milyar 9 Milyon 660 Bin. Yatırımlar; 113 Milyar 600 Milyon. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 158 Milyar 813 Milyon 698 Bin.

Alt Program 04; Posta Dairesi. Personel Giderleri; 11 Milyar 469 Milyon 489 Bin. Cari Giderler; 2 Milyar 569 Milyon 600 Bin. Yatırımlar; 147 Milyon 500 Bin. Transferler; 3 Milyon. Alt Program Toplamı 14 Milyar 189 Milyon 589 Bin.

Alt Program 05; Telekomünikasyon Dairesi. Personel Giderleri; 40 Milyar 930 Milyon 827 Bin. Cari Giderler; 2 Milyar 88 Milyon 350 Bin. Yatırımlar; 148 Milyar. Transferler; 80 Milyar. Alt Program Toplamı; 271 Milyar 19 Milyon 177 Bin.

Alt Program 06; Limanlar Dairesi. Personel Giderleri; 8 Milyar 465 Milyon 442 Bin. Cari Giderler; 1 Milyar 533 Milyon. Yatırımlar; 33 Milyar 650 Milyon. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 43 Milyar 648 Milyon 442 Bin.

- 1950 -

Alt Program 07; Sivil Havacılık Dairesi. Personel Giderleri; 19 Milyar 333 Milyon 420 Bin. Cari Giderler; 1 Milyar 157 Milyon 500 Bin. Yatırımlar; 20 Milyar 797 Milyon. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 41 Milyar 287 Milyon 920 Bin.

Alt Program 08; Meteoroloji Dairesi. Personel Giderleri; 4 Milyar 828 Milyon 802 Bin. Cari Giderler; 621 Milyon. Yatırımlar; 500 Milyon. Transferler; Yok. Alt Program Toplamı; 5 Milyar 949 Milyon 802 Bin. Program Toplamı; 560 Milyar 319 Milyon 616 Bin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyenler?...Buyurun Sayın Hüseyin Angolemlî.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan, eğitimi de konuşsun hiç olmazsa.

BAŞKAN - Usüle uygun değil efendim.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; saatler de ilerledi. Mümkün mertebe kısa ve öz olarak anlatmaya çalışacağım.

Tabii, ulaşım bir ülkenin herşeyi, her şeyine yansır. Turizmüne yansır, tarımına yansır. Dolayısıyla ulaşım konusu çok ayrı, ekonomimizin temeli de denebilir. Bu açıdan baktığımızda ilk akla gelen yollarımızdır. Maalesef bugün Lefkoşa-Mağusa Anayolu ve Mağusa'yı batıya bağlayan, Güzelyurt'a bağlayan ve Girne'ye bağlayan esas Anayolların dışında ülkemizde yola benzeyen bir yolun gerekliliklerini yerine getirecek şekilde bir yolumuz, gerçek anlamda yolumuz yok sayılır.

Yollar değerli arkadaşlar; yıllardır bakımsız kaldı, tabiri cayızse delik deşik oldu. Öyle köylerimiz vardır ki, yok geceleyin, gündüzün bile o köyle ulaşma şansınız çok azdır. Bir çukurdan kurtulayım derken, diğerine yakalanırsınız ve kazalar da meydana gelir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Be arkadaş ama, aydan mı geldi bu adam yahu? Nerden bahsediyorsun? Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden bahsediyorsun? Biz de gezeriz bu köyleri, öyle dediğin gibi bir manzara göremedik.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Ülkemizde sık sık kazalar olmaktadır ve daha sürücülerin dikkatsizliğine bağlanmaktadır.

Ama bir boyutu da budur değerli arkadaşlar kazaların. Yolların iyi olmamasıdır. Daha geçenlerde Komitede de anlattım, Morne- nekşe-Mutluyaka arasında seyahat eden, ailesiyle birlikte seyahat eden bir yurttaşımız biraz önce söylediğim gibi bir çukurdan kurtulup ötekine gittiğinde arabasını devirmiş değerli arkadaşlar.

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Acemi şoför.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Ne kadar usta olursa olsun, hiçbir şoför bu çukurlardan kurtulamaz. Dolayısıyla yağmurların da dindiği bu günlerde ben izlemekteyim, görmekteyim ki Ulaştırma Bakanının elinin altında yüzlerce personel vardır ve hemen yarından tezi yok, işbaşı yapmalıdır ve bu yollar tamir edilmelidir. Daha önce yapılan yamalama işleri değerli arkadaşlar on gün dayanmamıştır. Ya bu yolları tamir edeceksiniz tam anlamıyla...

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI M. FERDİ SOYER (Yerinden)- Ya bu diyardan gideceksiniz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Evet, veyahut da bu işten vazgeçeceksiniz değerli arkadaşlar. Ve gerçekten dikkatimi çekmektedir. Nedir Ulaştırma Bakanlığının düşüncesi? Elindeki personel yeterli midir? Bu elindeki personeli tutma niyeti var mıdır? Çünkü gerçekten elinde benim izlediğim kadarıyla yeterince personel vardır. Ama bu personelin bir kısmı da tedirgindir. Bu konuda bize bu kürsüden bilgi verirlerse memnun oluruz.

Yine değerli arkadaşlar; mektuplaşma da önemli bir konudur. Başka ülkede biraz sonra söyleyeceklerimi anlatsam Civa'nın tabiriyle acaba bu KKTC nerde diye soracaklar? Bu ülkede mektuplar yerine ulaşmamaktadır. Bu anlattıklarım

benim bugün değil, geçmiş döneme ait tesbitlerimdir. Bu ülkede mektuplar da açılmıştır. Bu ülkede muhalif parti üyeleri, partileri tarafından kendilerine mektup gönderilmesinden bile korkmuşlardır değerli arkadaşlar. Ki mektup çok özel bir konudur. Maalesef bu konuya dahi eski yönetim el atmıştır.

ALİ ÖZKÂN ALTINIŞIK (Girne)(Yerinden)- Telefonlar dinlenmedi mi telefonlar?...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Tabii bugün de yaşadığımız bazı olaylar vardır. Küçük bir ülke ama bugün yazılan mektubu ne zaman alacağımız da belli değildir. Özellikle bu Meclis çalışmalarında bize gelen, gerek komitelerin çağruları, gerek diğer konularda elimize de geç ulaşmaktadır. Bu ülkede artık çoğu yurttaşımız da özel çareler bulmuşlardır. Bir örnek vermek gerekirse Mağusa bölgesi İtimat taksilerinden posta olarak yararlanmakta, o taksi şirketi de bundan büyük faydalar elde etmektedir.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANİ M. FERDİ SOYER (Yerinden)- Haklısın Angolemlî bu konuda...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Gerekirse Ulaştırma Bakanı gündemine alsın ekspres postayı kursun ve ona göre ücretini de halletsin ve bir yurttaşımız bu küçük ülkede sabah atılan mektubu öğlen alabilsin. Bunu sağlamak durumundayız.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Çağdaşıktır bu.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Diğer bir konu telfgraf konusudur. Telgraf ya bütün yurttaşlar için olacak, veyahut da hiç olmasın değerli arkadaşlar. Eğer Cumartesiye ve küçük bir beldenize orda bir düşün, dernek varsa, herhangi bir şey veyahut önemli bir konu varsa

ve telgraf çekmek istiyorsanız, o telgraf mektup muamelesi görür ve bir mektup kaç günde ulaşırsa, o da o kadar zamanda ulaşır. Bu konuya mutlaka çare bulunmalıdır. Telgraf hizmetleri tam olacaktır, veyahutta kaldırın hiç olmasın, bizi de yanıltmayın değerli arkadaşlar.

Telefon konusunda da, her vesile ile Bakanlarımız övünmektedir, ama bugün oldu hala daha telefon hizmetleri yeterli değildir. Zaman zaman konuşamazsınız, zaman zaman telefonun içinden başka sesler gelir. Telefon konusunu da biran evvel uygar insanların haberleşebileceği bir cihaz haline gelmesi kaçınılmazdır değerli arkadaşlar.

Yollar konusu dedik, yolların sorunu hiç bitmez. Geçitkale Hava Limanı yapıldı, orada insanlara tuzak kuruldu. Gidiyorsunuz dümdüz bir yol. Kıbrıslıların dediği gibi, yumurtayı cirleseniz akacak, ama aniden çok bozuk bir yola girersiniz. Bu yolda Geçitkale Hava Limanı kavşağından itibaren başlamaktadır. Yolu yapmışlar, Geçitkale'ye giden yolu yapmışlar, Anayol gidiyor dümdüz, ama uçakalanına köşeye kadar. Ondan sonra kim yaşarmış ötede kimin umurunda. Yani işte dış Dünyaya bir gösteriş, gelen gidene bir gösteriş. Olmadı değerli arkadaşlar. Orada o Geçitkalelilere, ondan öteye kalan yurttaşlarımıza yapılan en büyük haksızlıktır. Bugün hala daha soruyorlar, acaba nedendir de bu yol burda bitti? Acaba bugünkü Koalisyonun dediği gibi para mı bitti? Bu gibi konular önemlidir değerli arkadaşlar.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) - Mektubu bize attın ha.

SAĞLIK BAKANI ERGİN ABDULLAH (Yerinden) - Çayönü'nden başladın Geçitkale'ye gittin. Şimdi Geçitköy'de yollar herhalde tamamdır.

- 1955 -

BAŞKAN - Ver mesajını hade.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Başkan, hiç üzülmem bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamam, dinleriz. Hade ver. Tamam devam et. Hiç ben üzülmem Sayın milletvekili, özgürlüğünüzde serbestsiniz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Şimdi bu sorunlar acil çözüm beklediği için dile getiriyorum ve bakıyorum Sayın Bakan da gözleri ile beni doğrulamaktadır. Herhalde bu arada da kollar sıvamaya...Evet.

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI AHMET KÂŞIF (Yerinden) - Eskiden bahseden de onun için doğruluyorum farkındaysan.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla)- Kurudere'nin yolundan bahsetmediniz. Amerikan asfaltı döşedik mesela. Her gün gidip geldiğin bir yol.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Hangisi?...

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Kurudere.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Kurudere. Evet Kurudere. Evet, biz yapılan güzel işleri arkadaşlar destekleriz, onu her zaman söyleriz.

Havalimanları konusunda değerli arkadaşlar; bir kere o havalimanı bugünün şartlarından artık uzaklaşmıştır, gereken hizmeti de verememektedir. Bu havalimanlarında girişler ve çıkışlar daha bir düzen yapılmalıdır. On kişi gelir de orada bekler değerli arkadaşlar. Halbuki bu hizmetlerin özellikle bu giriş kapısındaki hizmetlerin kusursuz olması gerekmektedir. Çünkü, turist veyahutta bir yabancı ayak basar basmaz, bize hiç olmazsa demesin, ne biçim ülke? Nedir bu zorluklar, bu tıkanıklık? Bu nedenle havalimanının da bugünün koşullarına göre yeterli hale getirilmesi kaçınılmazdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben konuşmamı daha fazla uzatmayacağım. Bu söylediğim, özet olarak söylediğim işlerin yapılmaması için de hiçbir neden yoktur.

ve bunlar değerli arkadaşlar, bunlar özellikle yollarımız vakit vakit de dediğim gibi kazaya neden olup, birçok canların yanmasını gündeme getirmektedir. Bu nedenle özellikle yollarımızı yağmurların dindiği bugünlerde hiç vakit kaybetmeden tamir etmek durumundayız. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Angolemliler. Buyurun Sayın Bakan.

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANİ Dr. AHMET KÂŞIF- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu ilerleyen saatinde Sayın Angolemliler'in söylediği Bakanlığım ile ilgili yapıcı sözlerine ben burda bizim de işe başlarken gözümüzde ve bilincimizde olan işlerdi, bir daha hatırladığı için teşekkür ederim. Yollarımızdan bahsetti. Hakikaten yollarımız ben Bakan olduğum zaman şöyle bir gezdim, anayollarımız haricinde haklıdır, yollarımız hakikaten perişandır. Biz geçici olarak bütün yollarımızı, imkânlarımız nisbetinde personel ve olanak nispetinde yamalamaya gittik. Şu an bahsettiğiniz Mutluyaka-Mormenekşe yolu geçen hafta yapılmıştır. Burdan size bunu söylemek istiyorum, ismen zikrettiğiniz için. Ayrıca diğer yollar. Bahsettiğiniz diğer yollar, Master Plân çerçevesinde bu yıl Master Plân dahilinde bütçe olanaklarımız elverdiğince tüm yollarımızı yapmak arzusundayız. Kazalar dediniz, doğrudur, olmaktadır, fakat kazalar yoldan çok hakikaten bir eğitimsizliğin de olduğunu burda vurgulamak isterim ben. Sürücü eğitimi şarttır. Yani yol bozuktur diye biz kaza yaparsak, yol bozuktur da kaza olur deyip de geçiştirmek bence yanlıştır.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bu eğitim sizin bölümünüz mü?...

AHMET KÂŞIF (Devamla)- Eğitim şarttır ve o da gündemimizdedir. Trafik Kazalarını Önleme Cemiyeti, Bakanlığım ve İçişleri olarak bir müşterek çalışma içerisindeyiz. Bunu da yakın zamanda, şuraya çevirip gerekli tedbirler alınacaktır.

Personel durumunu sordunuz. Şu anki personel durumumuz yeterlidir. Hatta bir ara burdan şu an Mecliste olmayan Ulusal Birlik partisinin saygıdeğer milletvekili Tansel Doratlı çıktı, nazi işkencesi yaptığımızdan bahsetti, otları temizlettiğimiz için vatandaşa. E bu memlekete bakmazsak, dediğim gibi yolların etrafını temizlemezsek, yol olduğunu nerden bileceğiz? Onun için biz elimizde olan personeli imkânlarımız nisbetinde ve gücü nisbetinde çalıştırıyoruz. Şu anki personelimiz de yeterlidir ve dediğiniz çalışmalar yapılacaktır.

Geçitkale yoluna gelince; hakikaten havaalanına kadar gayet güzel asfalt döşenmiştir, havaalanının ötesi yapılmamıştır. Artık tabii bunu bizden önceki Hükümet ne düşünerek yapmıştır? Master Plân çerçevesindeki o mali olanağı oraya kadar mıydı, onu bilemem. Ama inşallah nasip ederse ve Master Plân çerçevesi çalışmaları başlarsa biz o yolu Geçitkale'den oraya kadar birleştirmek azmindeyiz.

Postadan bahsettiniz. Postanın yanında esas bizim şu an çalışmaya başlattığımız telefonlarımızın adeti artmaktadır. Her köyde eskiden bir telefon vardı. Şu an birçok köyümüzde 100-150-200 telefon, hatta 300 telefonu geçmiştir. Telefon makbuzlarının dağıtımını da posta kadar önemlidir. Onun için biz Posta Dairesi ve Telefon Dairesini komple bir çalışmaya koyduk. Hem mektup dağıtımında, hem telefon makbuzlarının dağıtımında kollektif bir çalışma içine girdik. Belirli bölgeleri ayırdık. Merkez ve merkezin civarındaki küçük köyleri buna bağlantılı olmak üzere böyle bir çalışmaya girdik.

Mektuplar da bu şekilde posta torbalarıyla değil, elden dağıtılacaktır. Onun için mektuplar da herkesin evinin altından zamanında atılacaktır.

Ekspres postadan bahsettiniz, o mümkün olabilir onu da burda biz bir ikaz kabul ediyoruz ve onun da çalışmasını hemen başlatırız.

Telgraf konusunda haklısınız tatil günleri de dahil 24 saat çalışması gerekmektedir, hatta fono telgraf sistemi vardır bilmem evden telefonunuzu açtığınız zaman yazdırabilirsiniz anında ulaşabilir. Biz bozuk olan bu sistemleri iyileştirmek yönünde çalışmalara başladık ve kısa bir sürede de iyileştireceğiz.

Telefon konusuna gelince; şimdi hepimizin gündeminde tüm birimlerimize telefonlar yayılmaktadır, fiber-optik sisteme geçiş vardır, eski sistemle fiber-optiğin uyuşması, kanal atlaması teknik düzey olduğu için orda hatlarda bazı bölgelerde karışma olabilir o da kısa bir sürede fiber-optiğe tam geçiş olduktan sonra kesinlikle hiçbir hat karışması, hiçbir cızıltı dahi olmayacaktır.

Hava limanlarının giriş çıkış düzenlemesi muhakkak yapılmalıdır, hatta giriş çıkıştan önemli duvarlarının boyası, yerlerinin bakımı, yerlerinin temizliği hatta hava limanından şehre kadar girişimizin, yollarımızın da etrafının temiz olması, Kuzey Kıbrıs'ın bir yeşil ağaç, yeşil ada olmasını biz hedefliyoruz ve bu çalışmalarını da başlattık, bunları daha da hızlandıracacağız, bunun burda size müjdesini veriyorum.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Bir de 192'li şeye de bakınız.

AHMET KAŞIF (Devamla) - 192'de haklısınız orda 4 tane personel vardiya usulü çalışmaktadır gelen taleplere cevap verememektedirler, devamlı personel vardır, devamlı personel vardı onların da personel artırımını sağlayacağız ve o sıkıntı da giderilecektir.

Bu aşamada benim Bakanlığım ile ilgili söyleyeceklerim bu kadar, daha ileriki günlerde eleştiriler veyahut da temenniler, öneriler olursa her zaman açığız, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Evet teşekkür ederim Sayın Bakan. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmelerimiz sona ermiştir. Şimdi bu Bakanlığın Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri; şimdi Program 09 Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen Sevgili Karagil.

KATİP - Program 09: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. Alt Program 01-05 Yönetim Hizmetleri. Personel giderleri 4 milyar 316 milyon 641 bin. Cari giderler; 1 milyar 403 milyon 500 bin. Yatırımlar 51 milyar 85 milyon. Transferler 15 milyar 69 milyon. Alt Program Toplamı; 71 milyar 874 milyon 141 bin.

Alt Program 06; Talim ve Terbiye Dairesi. Personel Giderleri; 526 milyon 660 bin. Cari Giderler; 14 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı 541 milyon 160 bin.

Alt Program 07; Yüksek Öğrenim ve Dışilişkiler Dairesi. Personel Giderleri 1 milyar 592 milyon 517 bin. Cari Giderler 14 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı 1 milyar 607 milyon 17 bin.

Alt Program 09; Teftiş Dairesi. Personel Giderleri 4 milyar 621 milyon 267 bin. Cari Giderler 167 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı; 4 milyar 788 milyon 767 bin.

Alt Program 10-12. İlköğretim Dairesi. Personel Giderleri 137 milyar 603 milyon 279 bin. Cari giderler; 3 milyar 91 milyon. Transferler 2 milyar 739 milyon. Alt Program Toplamı; 143 milyar 433 milyon 279 bin.

Alt Program 13; Genel Ortaöğretim Dairesi. Personel Giderleri 166 milyar 12 milyon 728 bin. Cari Giderler 2 milyar 446 milyon 700 bin. Alt Program Toplamı; 168 milyar 459 milyon 428 bin.

Alt Program 14: Mesleki Teknik Öğretim Dairesi. Personel Giderleri 59 milyar 529 milyon 954 bin, Cari Giderler 1 milyar 181 milyon 420 bin, Yatırımlar yok, Transferler 281 milyon, Alt Program Toplamı 60 milyar, 992 milyon 374 bin.

Alt Program 15: Burslar. personel Giderleri yok, Cari Giderler yok. Yatırımlar yok, Transferler 37 milyar, 93 milyon, Alt Program Toplamı 37 milyar 93 milyon.

Alt Program 16-17: Kültür Dairesi. Personel Giderleri 7 milyar 317 milyon 598 bin, Cari Giderler 1 milyar 362 milyon, Yatırımlar yok, Transferler yok, Alt Program Toplamı 8 milyar 679 milyon 598 bin.

Alt Program 18: Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları. Personel Giderleri 3 milyar 998 milyon 924 bin. Cari Giderler 203 milyon 500 bin. Yatırımlar yok, Transferler yok, Alt Program Toplamı 4 milyar 202 milyon 424 bin.

Alt Program 19: Devlet Senfoni Orkestra ve Korosu. Personel Giderleri 346 milyon 123 bin, Cari Giderler 60 milyon, 500 bin, Yatırımlar yok, Transferler yok, Alt Program Toplamı 406 milyon 623 bin.

Alt Program 20: Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi. Personel Giderleri 185 milyon 545 bin, Cari Giderler 566 milyon 500 bin, Yatırımlar yok, Transferler yok, Alt Program Toplamı 752 milyon 45 bin, Program Toplamı 502 milyar 829 milyon, 856 bin.

BAŞKAN- Evet, sayın milletvekilleri; Milli Eğitim Kültür Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz almak isteyenler?... Evet. Buyurun Sayın Hüseyin Angolemlî. Sayın Mustafa Akıncı konuşacak.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine diğer konularda olduğu gibi, burada da uyarıcı olmaya çalışacağım. Çünkü bundan evvelki tutumlar, bugünkü hükümeti bağlamaz. Şimdi, Eğitim Bakanımız göreve başlar başlamaz korkunç şeyler söylemiş gibi eleştiriye uğradı. Ne demişti Eğitim Bakanımız? Yerellik demişti ki bunu hepimiz seve seve göğüsleyebileceğimiz, kabullenebileceğimiz bir konuydu. Ben de bugün yerellik diyorum . Mutlaka bu ülkenin çocukları önce bu ülkeyi öğrenmelidir. Bu ülkenin şartlarını, bu ülkenin herşeyini öğrenmelidir değerli arkadaşlar. Bu nedenle yerellik konusunda daha da etkili olmasını beklerim ben Sayın Bakandan. Yine, Sayın Bakan bazı konular deşti. Öğretmen Koleji, Maarif Koleji sınavlarından cesurca adımlar atmak için hevesli görünmektedir. Bu ülkede fırsat eşitliğini sağlamak boynumuzun borcudur. Bugün çok uzak bir köyde, bir beldede ilkokula giden bir öğrenciyle kentte oturan bir öğrencinin o sınavlarda yarışdırılması hiç de uygun değildir, hiç de adaletli değildir. Bu konuların çözümü için Eğitim Bakanından cesur adımlar ben bir yurttaş olarak da beklemekteyim.

Yine değerli arkadaşlar; son zamanlarda basında da yer aldı. Ben aynı zamanda öğretmen mesleğinden geldiğim için, okullarda olan bazı olaylar bana da yansımaktadır ve özellikle din dersi konusunda büyük şikâyetler vardır. Bu dersin bir öğrenci için sevimli hale getirileceğine, öğrenciler için zul olmaya başlamıştır.

Çünkü bunu veren öğretmenler maalesef çocuklarımızı bu derslerden itmektedirler.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Anayasaya aykırıdır Sayın Angolemlî Din dersi.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Bu nedenle bu konuların isteğe bağlı olması ve eskiden olduğu gibi çağdaş bir toplum olmak iddiasındaysak eğitime önem vermeliyiz ve çocukların kafasını çelişkilerle doldurmaya hiç hakkımız yoktur değerli arkadaşlar. Bu dersleri eskiden Sosyal Bilgiler öğretmenleri veriyordu ve isteğe bağlıydı. Bence bizim ülkemiz için de en geçerli durum budur. Bu konuda da Sayın Bakandan gayet olumlu adımlar bekliyoruz ve cesur adımlar bekliyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sanatsız okul olamaz. Sanatsız toplum da olamaz. Sanata önem vermek durumundayız ve bu küçük yaşta eğitimle başlatılmalıdır. Bugün kütüphaneler maalesef çekici yapılamadı. Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinde herkes okumaya meyilli, bizde toplumun büyük bir kesimi maalesef okumamaktadır. Okulunu bitiren, ben oldum deyip bir kenara çekilmekte ve bu okuma alışkanlığı küçük yaşta edinilemediği için insanlarımızın bir çoğu maalesef bugün toplumda okuma bakımından çok gerilerdeyiz. Öğünüyor insanlarımız toplumumuz okuma yazma bilir ama okuma alışkanlığı edinemediği için o okuma yazma da fazla bir işe yaramaz arkadaşlar. Bu nedenle kütüphaneler konusuna iğnilmeli ve öğrencileri okuma alışkanlığına sahip kılmak durumundayız.

Yine müzik konusunda bugün eğer maddi açıdan durumumuz iyiye evinize bir piyano alırsınız, bir müzik aleti alırsınız ve sizin çocuğunuz bir fırsat yakalar. Ama eğer maddi durumunuz iyi değilse bu fırsatı kaybeder. Bu nedenle okullarımızda müzik, resim gibi konuların da ciddiyeti gerek öğren-öğrencilere gerek velilere anlatılmalıdır sayın arkadaşlar. Bakarsınız bir veli çıkar karşınıza, bakınız şu okulun haline der müzikte dersmidir ki bizim çocuğa diyor müzikten 6 verdiler veya 4 verdiler. Gerçekten bu konuda da hem veliler hem çocuklar eğitilmelidir ve sanat konusunda küçük yaştan toplumumuz ilerisi için bu eğitime kavuşturulmalı ve baştan savma değil gerçekten bir matematik gibi, bir edebiyat gibi bu derslere de önem vermek durumundayız.

Spor eğitimi de okullarımızda yıllardır söylenmektedir, yazılıp çizilmektedir ama dışarda olduğu gibi, okul dışında olduğu gibi, okul içinde de spor ancak gösteri sporu yaygınlaşmıştır. Okullarda takımlar kurulu diğer öğrenciler de tribünlerden seyreder. Bunu da kaldırmak durumundayız ve sporu okullardan başlayarak giderek yaygınlaştırmak durumundayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yıllardır bu kürsüye çıkıp, eğitim konularında sık sık bir konuya işaret etmekteyim. Ama halâ daha o konuların çözüme kavuştuğunu görememekteyiz. Bu ülkede teknik araç gereç yığılması vardır. Herkesin evinde bir televizyon, bir radyo veyahut bir araba bulunmaktadır. Ama bugün bu teknik araçlarınızdan bir tanesi bozulduğunda, tamirciye vermekten çekinirsiniz. Çünkü gerçekten, daha çok bozulacağından korkarsınız, güvenmiyorsunuz. Ama, öte yandan ülkemizde de işsizlik hüküm sürmektedir. Bunun çözümü için, ara insan için ülkemizde söyleye söyleye teknik liselere, meslek liselerine önem verilmiş, bu konuda okullar çoğaltılmıştır. Ama, halâ daha bu okulları seçerken öğrenciler, diğer okullarda, klâsik liselerde veyahut kolejlerde başarısız oldukları için bu okullara yönelmektedirler. Çok az sayıda öğrenci, bilecek, bilinçli olarak bu okulları seçmektedir. Bu okulları özendirme durumundayız. Bu okulları özendireceğiz ki, ara insan ihtiyacımız giderilsin, bu okulları özendireceğiz ki ülkemizin her gün bu araçlardan dolayı, bakımsızlığından dolayı zayıf olan milli gelir korunsun. Nasıl ki bugün öğrenciler Öğretmen Koleji için kazanmış oldukları nice üniversiteleri terkedip Öğretmen Kolejine gidiyorlar. Çünkü, adlarını bildikleri kadar emindirler ki, Öğretmen Kolejinden mezun olduklarında mutlaka bir yere öğretmen olacaklardır.

Meslek okullarını da değerli arkadaşlar, bir öğrencimiz meslek okulunu bitirdiği zaman mutlaka bir iş sahibi olabileceğine güvenmelidir. Bu nedenle meslek okulu çıkışlılarını korumak durumundayız. Kendilerine iş veremezsek, kredi yardımı yaparak, onların iş sahibi olmalarını sağlamalıyız ki bunu yaparsak hem o gençlerimiz bu ülkede kalacaklar, iş sahibi olacaklar, hem

de ÷lkemizin büyük bir ihtiyacı olan ara insan ihtiyacını, teknik eleman ihtiyacı da giderilmiş olacaktır. Yoksa meslek okullarını özendirmezsek, bu okullar değerli arkadaşlar diğer klâsik liseler gibi, işte işsizlik ordusuna eleman yetiştirmekten öteye bir iş yapmayacaklardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; üç aylık bir hükümet, tabii ki sınıflardaki kalabalığı giderme şansları yoktur. Bu uzun vadeli bir iştir. Birtakım araç gereç eksikliğini üç ay zarfında giderme olanakları yoktur. Ama bunların da giderilmesi, sınıfların gerçek düzeyde olması sayı bakımından, kütüphanelerin, dediğim gibi zenginleştirilmesi ve öğrencilerimizin istekli olarak o kütüphanelere gidebilmeleri sağlanmalıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüksek öğrenime baktığımızda önce ÷lkemizde yüksek okullar vardır. Gerçekten bir Doğu Akdeniz günden güne gelişmektedir. Ama burada okuyan öğrenciler, bizim öğrencilerimiz çok yüksek rakamlarda para ödemek durumundadır.

Bir aile iki tane öğrencisi varsa bu okula ikisini birden koyamaz çünkü bir tanesine bağışlanacaktır diye okul ücretleri öyle bir kıstas da yoktur. Bir kere okuma isteği bizim ülkemiz için okumak isteyen gençlerimizin önünü açmalıyız. Bir gencimiz okuyabildiği kadar okumalıdır, o gencimizi maddi sıkıntılar nedeniyle okumaktan alıkoymak bize yakışmaz. Bu nedenle Devlet Doğu Akdenizde ve diğer üniversitelerde okuyan öğrencilerimize katkıda bulunmak durumundadır. Onların okumalarını sağlamalıdır.

Burslar, gerek burda gerek diğer ülkelerde okuyan öğrenciler, burslar maalesef adaletli değildir. Bir kere bursa alması gereken ve alamayan öğrencilerimiz vardır. Bu konuda şikayetler vardır. Bu nedenle Eğitim Bakanlığının burs alan öğrencileri ve almak için başvurup da alamayanları tekrar gözden geçirilmelidir. Mevcut olan adaletsizliği ivedilikle gidermelidir. Bu konuda daha geçenlerde telefonlar gelmiştir. Ne olur burslar konusunu da gündeme getirin çünkü benim evladım, benim durumum, maddi durumum zayıf olmasına rağmen, diğerlerinin iyi olmasına rağmen onlar alıyor ben alamıyorum diye bir değil, iki değil epeyce şikayetler vardır. Bu nedenle ben Sayın Bakanı uyarıyorum bu konularda bir kere daha gözden geçirsin bu adaletsizlikleri gidersin. Ölçüleri de, kıstasları da tekrar gözden geçirelim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimiz bu öğrencilik sıralarından geçtik ve hepimiz okurken tek takıldığımız engelimiz maddi durumdu. Bugün burs alan öğrencilerin sık sık şikayetleri gelmektedir. Burslar yetersizdir ve zamanın hükümetleri ara sıra kulak verip burslara yeterli olmamasına karşın az miktarlarda

artış vermişlerdir. Biz bu öğrencilerimizi böyle ezmeyelim, geliniz burs verdiğimiz yüksek tahsil gençlerini memurlara, diğer kamu görevlilerine yaptığımız gibi eşel-mobile bağlayalım ve onlar da değerli arkadaşlar ne yapacaklarını bilsinler. Bunun başka bir yolu yoktur. Hele bugünlerdeki şok tesir yaratan devalüasyonlarla öğrencilerimiz ezilmektedir. Bu nedenle bu konunun da formülü budur. Başka bir formül de böyle her gün düşen bir para için de başka bir formül de şu anda düşünemeyiz tabii formüllerin en güzeli endekslemedir. Onu başardığınız gün zaten bu sorun da kendiliğinden çözümlenmiş olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi Meclisin ilk açıldığı günler Sayın Bakan buradan Doğu Akdeniz'de bazı hareketlerde bulunduğunu söyledi. Bazı milletvekilleri kalktı kıyım yapıyorsunuz dedi. O da bir yana, Doğu Akdeniz bugün rahat değildir. Belkide Bakana da bu şikayet gitmiştir, Doğu Akdeniz'de bir taraftan bastırdınız bazı şeyleri ama başka taraftan filizlenmiştir. Bunun çaresi vardır. Bunun da çaresi Doğu Akdeniz gibi yüksek okullarımıza her konuda özerklik vermek durumundayız değerli arkadaşlar. Gerek idari bakımdan gerek özlük hakları bakımından. O okulda öğretmenlerin tümü hemen hemen özerklik istiyor ve haklarıdır da arkadaşlar. Doğu Akdeniz Üniversitesine özerklik verdiğimiz gün sorunlar kendiliğinden çözülecektir. Kendi içinde kalacaktır. Ama bugün ben görmekteyim ki yeni Bakanımız bir harekette bulundu ama bu defa başka taraftan şikayet gelmeye başladı.

Ve çözüm de dediğim gibi özerkliktir. Bu konuda vakit kaybetmeden, gereken yasal düzenlemeleri hazırlayıp bu Meclise sunmanız gerekir Sayın Bakan. Bu büyük bir beklentidir. Ben de bu beklenti içerisinde hepinizi saygıyla selâmlarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Angolemliler. Sayın Akıncı buyurun.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğitim ve Eğitim Bakanlığı konusu herhalde toplumumuzu en çok ilgilendirmesi gereken konuların bir tanesidir. Eğitimin, insanın düşünce, kişilik ve yeteneklerini geliştiren, ona bilgi, beceri ve dünya görüşünü kazandıran, toplum düzeyinin genişletilerek sürdürülmesini sağlayan işlevini hepimiz biliyoruz ve bu işlev kuşkusuz ki sadece okullarda kazanılan bir işlev değildir. Aileden başlayarak meslek kuruluşlarına kadar, çeşitli kurumlar içerisinde gelişir ve gerçekleşir. Nedir eğitimden güdülen amaç? Bize göre, Toplumcu Kurtuluş Partisine göre, eğitimin temel amacı evrensel değerleri, evrensel değer yargılarını ve ulusal kültürünü benimsemiş, özgür düşünceli ve teknolojik gelişmeleri de yakından izleyebilen bireyler olmalıdır. Dünya insanının karşılaştığı, gerçi bugünlerde uzaklaşmış gibi görünse de, yıllarca dünya insanlığını iki kampta meşgul eden ve yarın meşgul etmeyeceği garanti olmayan nükleer, kimyasal, biyolojik ve tabii bugünün şartlarında çeşitli yörelerde devam eden konvansiyonel her türlü savaş değerlerini eğitim yoluyla genç kuşaklara aktarmak, bunların getireceği kötü sonuçları açısından onları bilinçli ve bilgili kılmak ve bu yöndeki bilgi aktarımını da müfredatın bir parçası haline getirmek gerekir inancındayız. Ekolojik dengenin bozulmasına nede olan unsurlara karşı mücadele edebilen, çevre konusunda, çevre sorunlarına duyarlı insanlar yetiştirmek de eğitimin önemli amaçlarından, hedeflerinden

birisi olmalıdır. Yani sıra, çağdaş bir düzen, demokrasinin kurumlaşması ve toplumun tüm katmanlarına yayılmasıyla olacaktır. Çağdaş olmak da, demokrat olmakla eş anlamlıdır. O halde insan haklarına saygılı, demokrat bireyler yetiştirmek de eğitimin temel hedeflerinden biri olmalıdır. Okul kitaplarımızda bulunan yanlış ve eskimiş bilgilerin ayıklanması, hem kendi ülkemizin, hem de değişik ülkelerin tanınması amacıyla yönelik, müfredatın yenilenmesi, iletişim teknolojisinin en gelişmiş araçlarının hizmete sokulması ve özellikle altını çizerek vurgulamak isterim. Dil eğitimine gereken önemiyetin verilmesi önemli hedeflerden biri olmalıdır.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden)- Yabancı dil de dahil.

MUSTAFA AKINCI (Devamla)- Yabancı dili kasteddim zaten. Kendi dilimizi öğrenmek elbette, onu söylemeye bile gerek duymadım. O kaçınılmaz. Kastım, dil derken yabancı dildir elbette.

Yine önemli bir hedef çağdaş bir toplum için; özgür düşünme yeteneğine sahip araştırmayı alışkanlık haline getiren, birlikte çalışmayı bilen, birlikte hareket edebilen bir kuşak yetiştirmek olmalıdır ve eğitimde tek yanlı öğretim yerine, çoğulcu, insancıl, barışçıl, demokratik, özgür, hoşgörülü, yapıcı, yaratıcı, üretici, araştırmacı, katılımcı, biraz uzun oldu ama her birisi teker teker son derece önemli nitelikler arzeden bu hususları belirtmeden edemedim. Bu anlayışın daha çocukluktan başlayarak gençlerimize kazandırılması önemli bir amaç olmalıdır. Bir ek daha; barışçılığın yanı sıra olası bir çözüme kendini adapte etme yeteneğine sahip, daha bir açıklıkla ifade etmek gerekirse yarın olası iki kesimli bir federal bünyede yaşayabilecek, Avrupa Birliği bünyesinde de yabancılık çekmeden yarışarak yaşayabilecek donanımlara sahip bir kuşak yetiştirmek eğitimin başlıca amaçlarından olmalıdır. Şimdi bütün bunları sıraladıktan sonra tabii ki Eğitim Bakanlığının işinin ne kadar zor olduğu da çıkar ortaya. Tabii bugünlerde Hükümetimiz yeni olmanın avantajlarını kullanmaktadır. Biraz önce Sayın Angolemliyi dinlerken, oh dedim, böyle muhalefet çok güzel. Böyle yapıcı muhalefet, Eğitim Bakanının olumluluklarını da en başta söyleyen, attığı adımları takdir eden ve uyarıcı, eleştiren bir muhalefet anlayışı bu hükümetin zannederim bir de avantajıdır bunu değerlendirmesini bilirse ve bu uyarılardan yararlanmasını bilirse. Şimdi bu çerçevede olaya yaklaştığımızda Eğitim Bakanının ilk icraatlarından birinin müfredat kısaltması olduğunu gördük. Müfredat değişikliği diye takdim edildi ama eleştiri getirmek isteyenler tarafından, aslında bunun biraz araştırması yapıldıktan sonra ve Sayın Bakanın da bir vesile ile bu kürsüden verdiği bilgileri de dinledikten sonra görüldü ki bu bir özetlemeydi. Herhangi bir konuyu dışarıya atma değil, bir özetleme idi. Bir kısaltma yönünde bir çabaydı. Belki bu çabanın yöntemi konusu tartışılabilirdi. Yani Eğitim Şuraları toplanarak bunlar yapılabilirdi, daha katılımcı olurdu denebilir. Ancak işin özü

herhalde doğrudur. Bizim çocuklarımız dünyayı da öğrenecekler. Elbette Türkiye'yi de öğrenecekler ama en başta kendi ülkelerini öğrenecekler. Bizim çocuklarımız bu ülkede Trodos diye bir dağın olduğunu ve bu dağda kar yağdığını bilecekler, bilmeleri lâzım. Yoksa Yeşil Hattın ötesinde apayrı bir dünyanın olduğunu, Yeşil Hattın ötesinde bu Adanın bir diğer yarısının olmadığını, bambaşka bir alemin olduğunu ve o konu hakkında bilgi bile edinmek gerekmediğini düşünersek bundan daha yanlış birşey olamaz. Yıllar önce gerek Rum toplumu, gerek Türk toplumu çok ciddi bir hata yaptı. 1960-1963 arasında okullara Rumca dersleri konmuştu. Ondan sonra 1963 olayları ile beraber Türkler Rumlar Türkçe öğrenmekten vazgeçti, Türkler de Rumca öğrenmekten vazgeçtiler. Ne kadar yanlış birşeydi bu. Yıllar geçtikten sonra bunu daha iyi anlamak mümkün. Çünkü o tarihten bu tarafa yetişen kuşakların Rumca bilmeden yetiştiklerini gördük bizde, o tarafta da Türkçe bilmeden yetiştiklerini gördük. Halbuki düşman bile olsa, düşmanınızın lisanını bilmek kadar iyi birşey olamaz. Eğer olay bir düşmanlık açısından bakılacaksa niye lisan öğrenilmesin? Kaldı ki bu bizim adamız, bu bizim yerimiz, doğduğumuz topraklar, yaşadığımız topraklar ama 1974'ten bu yana doğan ve büyüyen çocuklarımız Kıbrıs'ın öteki yarısı hakkında bilgi sahibi değil.

Bırakınız öteki yarısını, kendi yaşadıkları toprakları Türkiye kadar bilmiyorlar. Türkiye'nin dağlarını, ovalarını Mesarya'dan Beşparmak'tan daha iyi biliyorlar. Böyle şey olmaz. Önu da bilecekler, ama öncelikle kendi topraklarını bilecekler. Ansızın çocuklar bize sorar, baba der, il genel meclisi nedir? Şimdi herhalde bu seçimler vardır daha iyi öğrendi çocuklar, e, il genel meclisi nedir? Biz biliyoruz da çocuklar bunları kitaplarda görür. İl genel meclisinin ne olduğunu aslında bilme de olur. Çünkü bizim idari teşkilatımızda böyle bir organ yoktur. Türkiye koşullarında vardır il genel meclisi bizde yoktur. Bu türden öncelikli konular yerine daha başka konuların yer aldığı müfredat programlarının, bunların örneklerini artırmak mümkün, ayıklanması lazımdır, kısaltılması lazımdır. Genç beyinlerin hem yerel, hem evrensel boyutlarda çağdaş bilgilerle donatılmaları lazımdır. Ancak gereksiz şişirmelerden de, şişkinliklerden de vazgeçilmesi lazımdır. Bu bakımdan müfredat olayına getirilen yaklaşım doğrudur. Sayın Eğitim Bakanının getirdiği doğrudur. Yanlışıları bu kürsüden dile getirdiğimiz gibi, doğruları da dile getirmek bizim görevimizdir, bizim anlayışımızın bir gereğidir.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; değinmek istediğim bir diğer konu yüksek öğretimle ilgilidir. Sayın Angolemlideğindi, ben altını çizerek geçmek istiyorum. Özerk üniversite kaçınılmazdır. Üniversite konusunda tabii ki söylenecek bir husus daha vardır. O da bir tek Doğu Akdeniz Üniversitesi yok. Diğer üniversiteler de vardır. Bunların dünya standartlarına doğru yönlendirilmesi ve geliştirilmesi lazımdır.

Bunların işte parayı ödeyen diploma alır mentalitesi çerçevesinden, para ile diploma veren kurumlar olmaktan çıkarılmaları, kurtarılmaları lazımdır ve bu yerlerin tabiri caizse, işte Türkiye'de şu veya bu nedenle okuyamamış varlıklı çocukların geldiği yerler halinden buraların kurtarılması lazımdır. Bu yerlerin belli standartlarda iyi eğitim veren yerler haline getirilmesi lazımdır. Kıbrıs'ın geleceğinde önemli bir alan olacağına ben yürekten inanıyorum bu yüksek öğretim kurumlarının. Ortadoğu'ya da bugünkünden daha fazla açılabilir, elbette

Türkiye'ye de, ve kendi çocuklarımıza da hizmet verebilecek düzeyde standartları gelişmiş kurumlar haline gelebileceklerine ben inanıyorum. Ama bunun temel koşullarından birinin de özerklik meselesinin olduğuna inanıyorum. Şimdi yapılan nedir? Doğu Akdeniz Üniversitesinde bir Vakıf Yönetim Kurulu vardı. Onlar görevden alındı, yerine yeni bir vakıf yönetimi atandı. Olay budur. Bu özerklikle yakından uzaktan ilgisi olmayan bir olaydır. Şimdi birtakım iddialara göre Sayın Angolemlî de üstü kapalı geçti, ama değindi. Orada sendikayı da rahatsız eden bazı gelişmeler olduğu bilgimize geldi bir süre önce. Bu vakıf olayının dışında daha başka sorunlar doğmuş. Bu iddialar vardır. Bunların tabii çok ayrıntısı yok elimizde, ancak bu şikayetler bize kadar ulaşmıştır. Hali ile üniversite özerkliği konusu üzerine ivedilikle gidilmesi gereken ve çözümlenmesi gereken bir olay olarak önümüzde durmaktadır. Yani bu iş sadece Vakıf Yönetim Kurulunun el değiştirmesi ile çözümlenecek bir olay değildir. Eğitim Bakanlığımızın bünyesinde kültür de vardır. Eski eserlerden yoksun bir kültür nasıl olur onu ben bilmem, ama herhalde Hükümet pazarlıkları içerisinde Eski Eserler Dairesi gümeye gitti. Ben onu öyle algıladım.

Tabii eski eserler olayının çevre ile de ilgisi yok mu? Vardır ama kültür olayı ile eski eserler olayı sanki böyle daha berabermiş gibi bir izlenim insanda doğuyor. Ancak eski eserler konusu kültürün altında olmasa da, onun altında olan bir sürü daha başka önemli konular vardır ve o konularda yapılacak daha bir sürü iş vardır. Bunlardan bir tanesi de kültür sanat yaşamında kurumlaşma ihtiyacıdır. Özerk bir üniversiteden bahsettik, özerk bir kültür sanat kurumuna yönetiminde sanatçıların ağırlıkta olacağı ve tabii ki devletin yardımcı olacağı, hükümetin yardımcı olacağı bir kurumlaşmaya ihtiyaç vardır. Toplumsal gelişme değerli arkadaşlar sadece ekonomik gelişme anlamında algılanamaz. Toplumsal gelişme ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel bir bütün teşkil eder. Eğer kültürel anlamda bir bütünleşme sağlanmadıkça da o ekonomik gelişme işi boş halde kalır. Sanatı her türlü baskıdan uzak, özgürce gelişmesi için de devletin her türlü destekleyici önlemleri, yönlendirici önlemleri, ödüllendirici önlemleri alması lâzım. Ama birşeyden sakınması lâzım devletin. Yönlendiricilik iddiasında bulunmaması lâzım. Sanatı, kültürü, sanatçıyı ben bilirim, ben yönlendiririm, işte tarih bunun çok olumsuz örnekleri ile doludur. Sanatçıları belli şartlanmalarla, belli yönlendirmelerle resmi kalıplar içerisine sokma gayreti geçmiş yıllarda çok yaşandı değişik ülkelerde, değişik kültürlerde. Bunların çok yanlış örnekleri vardır. O nedenle bu yanlışların tekrarlanması herhalde yanlış olur ve bizde de böyle birşey olamaz. Ben sözlerimi bu şekilde sona erdirmek isterim. Ancak bir temennimi daha ifade ederek sözlerimi bitirmek istiyorum. O da iki gündür burada bulunan BRT aygıtından da kültür alanında en iyi şekilde yararlanmaya bakalım. BRT'yi Kıbrıs Türk insanının kültürel yaşamında önemli, etkili bir araç haline getirmenin yollarını bulalım. Hepinize saygılar sunarım.

- 1975 -

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akıncı. Buyurun Sayın Karagil.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben iki küçük konuda özellikle eğitim konusunda önemli olan iki küçük konuda düşüncelerimi söylemek için söz aldım. Tabii ki ekonomisi, sağlığı, ulaşımı, herşeyi geri gitmiş bir toplumda eğitimin iyi olmasını beklemiyoruz ama en azından düzeltilmesi için başlatılan çabaların emeğimizi ve ekonomik imkânlarımızı boşa harcamadan bir plânlı şekilde düzeltilmesi gerekmektedir ve o umutla bakıyoruz bu hükümete. İnşallah bundan öncekiler gibi boşa çıkarmaz.

Köy okullarından bahsetmek istiyorum ben. 1965'e kadar Kurtuluş ilkokulunda okudum ve 7 öğrenciydik. 7 tane öğrenciydik. Bir öğretmenimiz, bir okulumuz, bir öğretmen evimiz vardı. 1963'teki, 1964'teki koşulları bu ülkenin tamamen yokluk içinde, parasız, bütçesi olmayan, tamamen dış, Türkiye'nin yardımı ile ayakta duran bir ülkede 7 kişilik bir sınıfta dediğim gibi bir köy öğretmeni, öğretmen evinde kalan bir öğretmeni ve 7 tane de öğrencisi gayet ahenk içinde okuyorduk. Türkiye'den eğitimden döndükten sonra tespit ettim ki bu bollukta, bu zenginlikte, bu Cumhuriyette üç köyün öğrencisi toplanmış Ergazi ilkokuluna taşınıyor çocuklar her gün sabahleyin.

Öğleyin de alınıyor. Arkasından okul yaşı küçültüldü. Altı yaşındaki bir çocuk annesinden , babasından koparılıyor ilkokula götürülüyor. Kimisi üstünü ıslatıyor, kimisi acıkıyor, kimisinin rahatsızlığı oluyor. Öğleye kadar bu çocuk annesine, babasına ulaştırılamıyor. Annesinin, babasının haberi olmuyor. Tabii bir merkezi köyde toplanırken hiç olmazsa kasabadaki veya büyük köylerdeki olanaklardan yararlınsa bu çocuklar insan kabul edebilir. Yani beş sınıflık bir ilkokuldaki bir öğretmen ve üç değişik köyden toplanan öğrenciler. Ne olacak? devletin tasarruf yapması için düşünülmüş bu önlem. Biraz daha araştırınca görüyoruz ki bir köyden öteki köye çocukları taşınmak için otobüs kirası ödeniyor. Milli Eğitim Bakanlığı orta üçe kadar zorunlu eğitimde çocukların yol kiralarını ödüyor. Bir bakıyorsunuz ki bu öğrencileri taşıyan otobüs öğretmene verilecek olan maaşı çekiyor zaten. Dolayısıyla bu tip bir uygulamaya devam edilecekse, hiç olmazsa o üç köyün öğretmenin bir okulda toplanması, her öğretmene bir sınıf, iki sınıf verilmesi ve çocukların daha iyi eğitimi için faydalanılması bu öğretmenlerden daha faydalı olur düşüncesindeyim. Çünkü özellikle şehirlerde, büyük köylerde çocuklar okulda öğrendikleri ile de yetinmemekte, özel derslerle kolejlere hazırlık imtihanları ile hazırlanıyor, ondan sonra da bu köy çocukları ile yarıştırlıp kolejlere girme veya , orta okullara, fen liselerine girmek için imtihanlara sokuluyorlar. Gerçi işte kontenjan veriliyor denilebilir. Ama ben bunların yetersiz olduğu düşüncesindeyim. Yani bugünkü imkanlardan eğitimden daha azami şekilde faydalanmamız gerektiği düşüncesindeyim ve bu konuda olanakların sağlanması gerektiği düşüncesindeyim. Gerçi şu anda köylerimizde okuma yazma oranı yüksektir ama ilkokul öğretmenin de bir köyde bir muhtardan, bir kır bekçisinden, şehirde çalışan bir memurdan daha yararlı olarak o köyde bulunabileceği, köylünün derdine çare bulabileceği, araştıracağı, onları aydınlatacağı düşüncesindeyim. Bizim zamanımızda gelen öğretmenler köye voleybolu da getiriyordu, futbolu da getiriyordu, okuma alışkanlığını da getiriyordu, günlük gazeteyi de getiriyordu. Bence bu olanaklardan, tiyatroyu

- 1977 -

da getiriyordu, bazı öğretmenler meraklı olanlar folklörü de getiriyordu. Yani bu olanaklardan özellikle küçük köylerimizi mahrum bırakmamak gerektiği kanaatindeyim.

Bir diğer değinmek istediğim konu; 2 Ocak 1994 günü saat 14.00'te Topçu köye üç kişilik bir grup gidiyor ve bunlardan biri inzibat albayı, birisi Milli Eğitim Bakanlığının, bilmiyorum şu anda hâlâ görevde mi bu müfettiş, bir müfettişi, İnönü'den bir vatandaş gidiyorlar ve ordaki köylüye ve köyde ...

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Müfettiş ise görevde değil şu anda.

MEMEH EMİN KARAGİL (Devamla) - İzgiliz Teşkilatına benzer bir teşkilat kurmak istediklerini, amaçlarının da köylüye milliyetçilik aşılama olduğunu söylüyorlar. 2 Ocak 1994 Pazar günü Ö.S. saat 14.00'te oluyor bu olay.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - O müfettişin adı nedir?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Mehmet Şefket bana aksedilen isim.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Müfettiş değil.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - İlkokul eğitimimiz var orta üçe kadar eğitim hem mecburi, hem bedavadır. Arkasından bu gençler askere gidiyorlar 18 yaşından 20 yaşına kadar 24 ay askeri kışlalarda eğitilme olanakları var.

- 1978 -

Bu 8 yıllık öğrenim süresi arkasından, 2 yıllık askerlik süresi bize yetmiyor da milliyetçilik aşılması için ayrı teşkilâtlar kurmak zorunda kalıyoruz. Özellikle bu iki şahsın yani inzibat albayı ile Milli Eğitim Bakanlığında giden müfettişin devlet tarafından mı, yoksa kendi kişisel gayretleri ile mi bu çalışmalarını yürüttüğü konusunda bilgi almak istiyorum. Saygılar sunarım.

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden) - Musolini Teşkilâtıdır o.

BAŞKAN - Evet buyurun Sayın Bakan.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI MEHMET ALİ TALÂT - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten Eğitim Bakanlığı ile ilgili olarak dile getirilen yapıcı görüşlere teşekkür ederim. Bunlar bizim için her zaman yol gösterici olacaktır. Bunu, bundan sonraki çalışmalarımızda da izleyeceksiniz. Öncelikle en sondan başlamak istiyorum. Tabii bu arada bu konudaki görüşlerimi de Eğitim Bakanı olarak eğitimin yeniden yapılandırılması, yönlendirilmesi konusunda ortaya koyacağım ama bir iki noktayı vurgulamak bakımından öncelikle en sondan başlamak istiyorum. En son bahsedilen olay benim bilgim dışındadır ve Bakanlığım bünyesinde gerçekleşmiş bir olay değildir. Bahsettiğiniz isim şu anda Bakanlığımızda görevli değildir zaten. O bakımdan ne amaçla gittiğini, resmi bir görevle mi gittiğini bilebilmeyorum. Öyle bir durum...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Araştırılsın efendim.

MEHMET ALİ TALÂT (Devamla) - Benim için bilgim dışındadır en azından.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Neymiş bu teşkilât bir görelim bakalım.

- 1979 -

MEHMET ALI TALÂT (Devamla) - Onu bilmiyorum.

Evet şimdi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ikinci nokta zaten konuşmamın içinde değineceğim bir nokta olacağı için merkezileştirme konusu ilkokulların, o noktaya değinmek istemiyorum şu anda Sayın Karagil'in değindiği. Ancak önemli konulardan bir tanesi Doğu Akdeniz Üniversitesi ve özerklik konusunda söylenenlerdir.

Bu konuda zaten bizim görüşümüz gerçekten üniversitelerin özerkliğinin sağlanmasıdır, bu doğru. Bunu zaten bu kürsüden ilk günlerde de dile getirdik, Hükümetimizin görüşü de budur. Özel olarak Eğitim Bakanlığımızda yaptığımız çalışmalarda bu bir tavır içine girme yönündedir. Değiştirdiğimiz Vakıf Yöneticiler Kurulu doğrudur, üniversite özerkliği ile bağdaşan bir kurum değildir. O bir gerçek. Zaten bu kürsüden yine söyledim. Üniversite özerkliğini sağlayana kadar geçici bir dönem için yine üniversite özerkliğine inandığımıza inandığımız kişilerden oluşturduğumuz bir kuruldur şu andaki Vakıf Yöneticiler Kurulu. Bu konuda çalışmalar yapıyorlar. Son zamanlara kadar uyumlu bir çalışma içindeydiler üniversite yönetimi ile. Zaman zaman ve son zamanlarda bazı pürüzler ortaya çıkmıştır ama bunun da nedeni zamanında Ulusal Birlik Partisinin bu üniversiteyi bir çiftlik olarak kullanması sonucu o kalıntıların, o birikintilerin yarattığı bozukluk nedeni ile olmaktadır. Ben öyle izliyorum. Ona da bir çözüm bulunacaktır. Nitekim bu akşam bu Meclis toplantısı olmasaydı burada, ben Vakıf Yöneticiler Kurulu ile Üniversite Rektörlüğü ile birlikte ortak bir toplantı çağırıştım, bugün saat 17.00'de toplanacaktı. Ancak bu Meclis birleşimi olduğu için erteledim bunu. Bu uyumu sağlamak için üniversite yönetimi ile Vakıf Yöneticiler Kurulu arasında bir kısım girişimler yapmak durumunda kalacağım. Görünen o. Tabii bunun bir yere oturması ve özerkliğin en geniş demokrasi plâtföründe katılımçılıkla da iç içe yürümesi temel hedeflerimizden bir tanesi olacaktır.

Efendim özellikle yüksek öğrenim konusunda değinilen noktalar son derece önemlidir. Bugüne kadar yüksek öğrenim ne yazık ki toplumun ihtiyaçlarına göre yönlendirilmemiştir. Burda toplumun ihtiyaçlarına göre eğitim savunulmuş olmasına karşın Sayın Angolemlilerin örneğinin okumak isteyen herkesin sonuna kadar okutulması gerektiğini vurgulamıştır. Okumak isteyen herkesin toplumun ihtiyaçlarına yönelik olarak sonuna kadar okutulması deseydi bunu alkışlardım. Benim ve Eğitim Bakanlığımın ve sanıyorum bütün toplumun en fazla üzerinde titizlikle durduğu ve durması gereken konulardan bir tanesi budur. Bu Meclis kürsüsünden çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. Bu yıl sonu mezun olanlarla birlikte 100 tane beden eğitimi öğretmeni işsiz olarak işsizler ordusuna katılacaktır.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Serdar Beye iş düşecek.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Evet, Serdar Beye epeyce iş düşecek beden eğitimi öğretmeni konusunda.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; bu da toplumun ihtiyaçlarına yönelik bir eğitimin genel olarak, sadece yüksek öğretimde değil, eğitimin toplumun ihtiyaçlarına yönelik, çağın koşullarına uygun bir biçime getirilmesi lazımdır. Bu sadece yüksek öğrenimin değil, ilk okuldan, hatta daha önceden başlayarak üniversite ve üniversite sonuna kadar yönlendirilecek bir çalışma ile yürütülmesi gerekir. O bakımdan ben Devlet Planlama Örgütü ile de işbirliği içinde gerekli yüksek öğrenim oranlarının saptanarak o alanların özellikle özendirilmesi gerektiğine inanıyorum. Örneğin benim eğitim kadromun içinde Edebiyat öğretmeni, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni, Tarih öğretmeni, Coğrafya öğretmeni eksikliği vardır. Bunları karşılamakta zorluk çekiyorum. Esentepe'de beden eğitimi öğretmeni Türkçe dersi veriyordu. Bulduk birisini değiştirdik ama, beden eğitimi öğretmeni Türkçe dersi veriyordu. Tabii soruşturduk çok başarılı veriyormuş, o onun özel yeteneği, özel becerisi belki ama, olacak şey değildi. Eğer bu eksiklikleri

giderebilecek, en azından bu basit örnekteki gibi giderebilecek bir eğitim politikası gütmemiz gerekecek ve bursları gerçekten günümüz koşullarına uygun düzeye çıkarmak, ama bu koşulla toplumun ihtiyaçlarına yönelik olması koşulu ile gerçek burs anlamına yükseltmemiz gerekecektir.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; bu noktada vurgulamak istediğim gerçekten Sayın Akıncı da vurgulamıştı başka bir konuşmasında, yapılacak her türlü değişiklik, atılacak her türlü adım, her türlü ileriye yönelik hareket, toplum yararına olacak her türlü tavır bundan etkilenecek insanları ikna etmekle başlanmalıdır. O nedenle işte eğitimi biz tartışmaya açmaya çalıştık ve özellikle de eğitimin, toplumun her kesimini ilgilendirmesi nedeni ile bu da tuttu ve toplumda tartışılır oldu eğitim, her yönü ile. Önce Okul Aile Birliklerini topladık. Sonra okul yönetimlerini topladık. Bugünlerde öğretmenleri topluyoruz. Zaten sendikalarla her zaman diyalogumuz oldu, anlaşsak da, anlaşmasak da. Ama bu çalışmayı hep birlikte yürütüyoruz. Önemli olan katılımcı bir birimde, katılımcı bir çerçevede ikna edilerek ve toplumun en geniş kesimlerine mal edilerek eğitimin sorunlarını birer birer çözmek. Eğitimi yeniden yapılandırmak için adımlar atmak. Bunun için çalışıyoruz. Özellikle alt yapının durumu gerçekten tam bir feciattır. Yapılan tamiratlarda daha yapan içinden çıkar çıkmaz bazı fireler veriyor.

Bunun nedenlerini, kaynaklarını ve çözümlerini bulmaya çalışıyoruz. Daha sıkı, daha dengeli bir denetimle belki bunların üzerinden geleceğiz. Ancak şu andaki mekanizmamız buna el vermiyordu en azından başlangıçta. Eğitimin kalitesini yükseltmek, birçok noktadan geçer. Birincisi Sayın Karagil karşı çıktı ama okulların merkezileştirilmesinin nedeni özellikle ilkokulların, eğitimin kalitesinin yükseltilmeye yöneliktir. Yoksa taşımacılığa ödenen para, bir öğretmen daha veya iki öğretmen daha tutmaya yeter diyerek daha çok sayıda küçük okulun bulundurulması olarak düşünülmemelidir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 3 köye bir öğretmen veriyorsunuz Sayın Bakan.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Önemli olan öğrencilerin bir araya toplayıp 6 sınıflı, 7 sınıflı ve öğretmenlerin her sınıf öğrencisine 45 dakikalık ders saatinde 45 dakika ayırabileceği bir biçime getirmek, artı burada branş öğretmenlerini de vermektir. Yani okulların merkezileştirilmesi bu bakımdan önemlidir. Hatta belkide daha masraflı, daha ucuz değildir o doğrudur. Hatta belki de daha masraflıdır. Çünkü belli bir sayıya ulaştığı zaman öğretmen sayısı bütün sınıflar ayrıldığı zaman oralara branş öğretmeni vermek gerekir. Dolayısıyla da daha da masraflıdır. Ama eğitimin kalitesini çok yükseltir.

Değerli milletvekilleri; Karpaz'a yaptığım ziyarette gördüm ki ve ordan da soruşturdum, tabii önceden de biliyorduk, hepimiz de biliyoruz ki o bölgeden bırakın koleje, hiçbir yüksek öğrenim kurumuna bile öğrenci giremiyor o bölgede yetişen insanlar. Bunun nedeni eğitimin kalitesinin iyice düşük oluşudur. Örneğin öğretmen Kolejinde hemen hemen hiç öğrenci sokamıyorlar. Hiçbir Karpazlı yurttaş nerede ise öğretmen olamıyor ve özellikle ilkokul öğretmenlerimiz de mecburi hizmet gibi ile tayin yerleri Karpaz oluyor ve gittikleri gün de dilekçelerini merkezlere aktarmak üzere veriyorlar Bakanlığa ve eğer fırsat bulurlar, imkân bulurlarsa rapor da uydurarak

veya başka yöntemler de deneyerek ve eğer bulurlarsa ki çok kolay buluyorlardı şimdiye kadar, torpil da kullanarak aktarıyorlar. Dolayısıyla öğretmenimiz için o bölgeyi çekiçi kılmak ve o bölge insanının bize önerisi olan bu bölgeden insanların da öğretmen olarak yetiştirilmelerini gündeme getirebilmek için özellikle tek öğretmenli veya 3 öğretmenli, 4 öğretmenli okullarımızın da merkezileştirme kapsamına alınarak branş öğretmenleri ile de takviye edilen ilköğretim kurumları haline dönüştürülmeleri gerekmektedir. Bu eğitimin kalitesi bakımından son derece önemlidir. Bunun için projemiz de hazırdır, gerekli girişimleri de yaptık finansman açısından. Finansman gerektirmeyen bazı tedbirler de almak mümkündür ilk etapta. Bazı ilk olarak bazı okulların merkezileştirilmesi mümkün olabilecektir daha bu yıldan. Evet bu noktada üzerinde önemle durulması gereken bir başka konu da, eğitim sistemimizin ezberci niteliğidir. Eğitim sistemimiz gözleme, deneye dayalı bir sistem olmaktan son derece uzaktır. Bunun nedeni müfredatlar yanında özellikle son zamanlarda eğitimimizi iyice sarsan özel ders, sınav yarışı, ilkokulda öğrencilerimizin yarış atı haline dönüştürülmesi olayıdır. Kolejlere öğrenci yetiştireceğim diye malesef öğretmenlerimiz tüm sınıfa hitap edeceklerine, 3-5 tane koleji kazanmaya aday öğrenci ile çalışmakta ve artı bunların özel dersten özel derse koşmalarının ortamı da yaratılarak ne yazık ki okuma, yazma bilmeden ilkokulu bazı öğrencilerimiz tarafından bitirilmektedir.

Okuma yazma bilmeden ortaokullara geçme oranı özellikle tek öğretmenli, yani merkezileştirilmemiş okullar yöresinde de olmak üzere, son derece yüksektir. O bakımdan biz eğitimi, dedim ya toplumun ihtiyaçlarına göre, en yaygın bir biçimde ve vurgulandığı gibi, fırsat eşitliğini yaratacak bir çerçevede yaygınlaştırmalıyız ve eğitimi, ilk eğitimi özellikle kolejlere kurban etmemeliyiz. Bunun...

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S. SOYER
(Yerinden) - Yani okuma yazma bilmeden mezun olan mı var ilkokulda

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Evet, tabii var. Hem de az değil efendim. Hatta daha ileri birşey söyleyeyim, dilekçe yazmasını bilmeyen lise mezunları var. Öyle yazılar gösteriyor bana müdürler, müdürler toplantılarında, ki yani liseye giden bir çocuğun yazısı, ilkokul üç, dört düzeyindedir. Bunların nedeni, alabileceği kapasitenin çok üstünde çocukları yükleme yanında, müfredat bakımından, gerçekten seçkin, okuyabilecek, erken kavrayan çocuklara göre eğitimin pompalanmasıdır. Bunu ortadan kaldırma da bizim boynumuzun borcudur. Biz, genel eğitim veriyoruz. Beş tane, on tane, elli tane öğrencinin çok iyi yetişmesi için ayrı okullar açabiliriz belki, ama esas hedefimiz Eğitim Bakanlığı olarak bizim, toplumun tümünü eğitmektir. Yaygınlaştırmaktır eğitimi. O bakımdan bunun üzerinde çok duruyoruz ve teşhis, kolej sınavlarının korkunç derecede zararlı olduğudur. Bütün eğitim çevrelerinde. Bu, partilere göre de değil, tüm eğitim çevrelerinde kolej sınavlarının son derece zararlı olduğu saptanmıştır. O nedenle ben, bu yıl değil, buna yetiştiremeyiz, zamanımız yoktur, ama gelecek yıldan itibaren bu biçimdeki kolej sınavlarını kaldıracağımızı söyledim. Yerine ne koyacağız? Çok şey var. Tartışılıyor, değerlendiriliyor, yerine konacak şeyler var. Çok daha güzel şeyler var veya en azından sistemleri, seçme sistemlerini değiştirmek var ve bu mümkündür. Böylece öğrencilerimizin gerçekten eğitilmeleri ve kaldırabilecekleri ve yavaş yavaş, adım adım eğitilmelerini de sağlamış olacağız inancındayız. Böylece özel dersleri, en azından ilkokul düzeyinde ortadan kaldırmış olacağız ve o küçük çocukların üzerinde yarattığı o korkunç stresi de bu yarışın ortadan kaldırmış olacağız.

- 1985 -

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Bir eğitimci olarak Adaoğlu destekliyor seni. Bakışından anladım.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Eminim.

Bizce, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütün dersler önemlidir. Biz, müzik veya resim dersini veya beden eğitimi dersini başka derslerin altında veya üstünde görmüyoruz. Kimisi özel yetenek dersi olabilir, ama o da bir derstir. Genel kültür açısından da olsa, bir derstir. O bakımdan bu derslerinde en yaygın bir biçimde okullarımızda ciddiyetle ele alınmasından yanayız.

Özellikle spor konusunda bir, iki söz söylemem gerekiyor sanıyorum. Ne yazık ki okullarımızda spor yaygın değil. Spor değil, beden eğitimi öğretmenleri yarışıyor. Hangi okulun basketbol veya voleybol takımı veya futbol takımı şampiyon olacak ve o okul müdürü yönetimi ile beden eğitimi öğretmeni bundan gurur duyacak, yarış bu çerçevededir.

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Ve Türkiye'ye gidecek.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Ve Türkiye'ye gidecek sonuçta.

Bir okulda beden eğitimi saatinde voleybol ve basketbol takımları çalışırsa eğer ve geriye kalan öğrenciler okul avlusunda veya ormanda oyuna gönderilirse, bu, zannedirim ki en kesin kanıtıdır bu söylediklerimin. O bakımdan biz sporu okullarda yaygınlaştırmak eğilimindeyiz. Bu konuda ayrıntılı ve sanıyorum ki çözümleyici olarak geniş ve yaygın bir organizasyonla bir toplantı yapmak eğilimindeyiz. Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı ile de bu konuda bazı ilişkilerimiz olacaktır.

Özellikle yarışma kısmı ile ilgili bir kısım işbirliklerimiz olacaktır ve sanıyorum yaygınlaştırma konusunda sporu bazı adımlar atmış olacağız.

Çok önemli, gerçekten bu toplumun belki de bize gelecekte minnettar kalacak en önemli adımlardan bir tanesi eğitimde sanıyorum ki mesleki teknik eğitimin bu topluma gerçekten kazandırılması olacaktır. Bu işte hem Üniversitelere yönelik yarış, aman ne olursa olsun Üniversiteye gideyim yarışını ortadan kaldıracaktır, hem de bu toplumun ara eleman deniyor pek güzel bir sözcük olarak görmüyorum ben bunu ama yine de kullanmak.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Teknik eleman.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Yine de kullanmak durumundayız. Ara eleman yani arada kalmış eleman gibi.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Teknik eleman.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Teknik eleman.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Teknik elemanlar bakımından takviye edilmesi ve bu toplumun ihtiyaçlarının kendi eğitimimizle karşılanması gibi bir görevle karşı karşıyayız. Dün özellikle mesleki teknik okullara Güzelyurt Bölgesinde bir ziyarette bulundum. Gerçekten durum son derece ilkeldir. Cengiz Topel Meslek Lisesi örneğin 45 yıl önce yapıldığı gibi durmaktadır. Motor atelyesindeki araba motorları bile 45 yıl öncesinin motorlarıdır.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Eşber Serakıncı düzeltti bu işleri.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Yani yapılacak çok iş varken hem bunların teknik-tehizat bakımından yenilenmesi gerekmektedir, hem de bundan önemlisi tembel öğrenci meslek okullarına gider izlenimini ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Bu bir reklamdır, propagandadır, toplumun bilinçlendirilmesidir. Bu konuda da bazı girişimlerimiz olacaktır. Örneğin Tarım Meslek Lisesi Güzelyurt'ta ki belki de bu toplumun en önemli eğitilmesi gereken, eleman yetiştirilmesi gereken alanlardan bir tanesidir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
15 öğrenci var Sayın Bakan.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Evet şu anda 15 öğrenci var ve geçen yıl öğrenci alınmadı, o yörede örneğin bu okulun kapatılacağı söylenmektedir.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Eşber'in acizliği o.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Bu ülkede değerli milletvekilleri; budayıcı bulmakta zorluk çekiliyor. Varımcımız, narenciye üreticimiz. İşte nedeni budur ve bu ülkenin en önemli ihtiyaçlarından bir tanesidir tarım konusunda eğitilmiş insanlar. Örneğin Yeşil Barış Harekâtı beni ziyaretinde, bu ülkede hurmacı kalmadı dedi. Hurmacı yetiştirin.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Hurma mı kaldı?

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Hurmacı yetiştirene kadar hurma kalmadı.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Evet. Yani değerli milletvekilleri; toplumun ihtiyaçlarına göre bir eğitimi yönlendirme ve özellikle mesleki teknik eğitimi son derece büyük bir ağırlık vermek gerekmektedir. Bunun için hem özendirici olmak yönünde, toplumun bilincinde bunun yerleştirilmesi gerekmektedir, beceriksiz, akı almayan, zayıf öğrenci mesleki teknik okullara gider izlenimini kesinlikle yıkmamız gerekmektedir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kaldı ki meslekle uğraşmak becerikli insanın işidir.

MEHMET ALİ TALAT (Devmla) - Elbette, elbette. Tam tersidir, doğrudur. Hayata biran önce atılması gerekiyor. Eğer daha becerikli, daha yetenekli olması gerekmektedir. Şimdi önemli olan nedir değerli milletvekilleri; bu konuda mesleki teknik okul çıkışlıların özendirilmesi gerekmektedir. Mesleki teknik okulların özendirilebilmesi için çıkanın iş bulma garantilerinin veya olanaklarının artırılması gerekmektedir. Örneğin...Efendim?

KENAN AKIN (Yerinden) (Devmla) - Sayın Bakan, Doğu Akdeniz'deki emekli öğretmenler....

SAĞLIK BAKANMI ERGİN ABDULLAH (Yerinden) - Köy kadın kursu hocaları, bayan özellikle, ne zamandan beri tarım meslek liselerine müdür oldu?

ÖZKAN MURAT (Yerinden) (Devmla) - Görevden aldı kendisini Bakan.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devmla) - Ferdi aldı onları.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Değerli milletvekilleri; gerçekten Tarım Bakanlığı, santrale, elektrik santralına teknik eleman ararken mesleki teknik okul mezunlarını tercih edeceğini belirtmesi son derece olumlu bir adımdır. Ve bundan böyle konu elbette Bakanlar Kurulunun gündemine de gelecektir. Meclisimize de gelecektir. Yasalarda yapacağımız bir kısım değişikliklerle, özellikle mesleki teknik eğitimi gerektiren alanlarda mesleki teknik okul mezunlarının tercih edilmesini sağlamak durumundayız ve bu okulları bu yönü ile de özendirici hale getirmek zorundayız. Ancak o zaman işte toplumun gerçek ihtiyaçlarına yönelik bir eğitimi sağlamış olacağız.

BAŞKAN - Evet Sayın Bakan. Uygulamaya da iştahınızı bırakınız yalnız.

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Efendim, öncelikle vurgulamak istediğimiz, hükümet olarak belirttiğimiz, eğitime bütçeden ayrılan pay, son derece düşüktür. %10 civarında bir pay ayrılmıştır eğitime bütçeden ve bunun bir miktarı da Doğu Akdeniz Üniversite'sini Bilişirme Projesi için ayrılan para da bunun içindedir. O için ayrı bir yanı. Eskiden...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yarından) - Şimdi Sayın Bakan; bu Doğu Akdeniz nasıl gelişecek...

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Ondan bahsettim biraz önce. O Üniversite özerkliği ile halledilecek.

Efendim, eğitime ayrılan pay böylesine düşük ama, bir gerçek daha var. Eskiden eğitim demek, öğrenci, artı öğretmen, bir de kara tahtaydı. Biraz da tebeşir işte.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
Şimdi yeşil tahta oldular.

MEHMET ALI TALAT (Devamla) - Yeşil tahta oldu. Halbuki şimdi eğitim o değil. Eğitim, teknolojinin ürettiklerini de bünyesine aldığı için, son derece önemli, hızlı gelişen ve ayrıca pahalı bir sektör haline de dönüştü. Artık bilgisayarlar var. Artık onu da geçtiler. Multi medya denen sistemlere girdiler. Dünyanın birçok yerinde ilkokullarda bilgisayar kullanılırken, ki biz çok geri değiliz o bakımdan. Bizde ilkokullarda bilgisayar yoktur. Ancak orta lise düzeyinde bunlar yer, yer, yer almıştır. O bakımdan eğitimi artık komple bir olay olarak görmek lazım. Eğitim eskisi gibi, işte öğretmen ve öğrenci ve tebeşirle ve bir de okul binası ile olacak iş değil. Laboratuvarı vardır, kütüphanesi vardır, haberleşmesi . . . vardır, faksı vardır, efendime söyleyeyim fotokopisinden . . . tutun, kopiprinteri . . . vardır. Eğitim artık öyle ucuz bir iş değildir, pahalı bir iştir ve finansmanı da son derece önemlidir. Bütçeye takviye olacak başka kaynakları zorlamak gerekmektedir. Bunun için de Bakanlığımız bir kısım çalışmalar yapmaktadır, bir malî kaynak yaratmak açısından.

Evet, bu arada bir de kültür konusunda çok kısa bir, iki cümle sıralayıp kapatabilirim. Sayın Akıncı'nın vurguladığı gibi yönlendirmek, kültürü yönlendirmek gibi bir görüşümüz olmadığını daha ilk günden söyledik. Kültürü yönlendirmek olmaz çünkü. Kültürün önündeki engelleri açma olur. Onları ortadan kaldırıp bu kültürel birikimin, kültürel gelişimin önünün açılması ve evrensel kültürel bütünleşmesinin sağlanması Bakanlığın görevi. Bu konuda tiyatro alanında yeni, çağdaş bir tiyatro yasası için çalışmalarımızı başlatmış bulunuyoruz. Yine bu tiyatro alanında biliyorsunuz, özellikle 1980 yılında Devlet Tiyatrosundan dışlanan, sonra da Belediye Tiyatrosu bünyesinde toplanan Sayın Akıncı'nın

döneminde kurulan ve bugüne kadar gelen ve gerçekten Kıbrıs Türk Tiyatrosunun namusunu kurtaran ve bugünlere gelmesini sağlayan Belediye Tiyatrosuna demokratik ve katılımcı ve teşvik edici yanımızı da ispat etmek için gerekli değeri verdiğimizizi Dünya Tiyatrolar GÜNÜNDE açıkladık. Bizim için demokrasi ve katılımcılık mutlaka gerçekleştirilmelidir ve savunulmalıdır. Tiyatrolarımızın daha fazla oyun sergileyebilmelerini sağlamak ve turne-lerle başka ülkelerle de ve özellikle Türkiye ile de ilişkiler içine girmesini sağlamamız gerekmektedir.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S. SOYER
(Yerinden) - Sayın Akıncı'ya da hakkını verdik mi?

MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Elbette efendim. Her zaman veriyoruz. Özel ve amatör tiyatrolara da destek vermek için çabalar içindeyiz. Kültür-Sanat Danışma Kurulu oluşturmak, Kültür Dairemiz bünyesi içinde şu an için ve bunun Sayın Akıncı'nın da vurguladığı gibi özleştirilmesini ve hatta kendi bağımsız gelir kaynaklarını da yaratacak bir biçimde örgütlenmesini, yani çağdaş dünya normlarına yükseltilmesini böyle bir kurulun, böyle bir organizasyonun yükseltilmesini sağlamak için de çabalarımız vardır. Ama henüz başlangıç aşamasındadır. Bu konuda ilk girişim, eski Kültür Bakanı Sayın İsmail Bozkurt başlatmıştır. Ancak, sonra kesintiye uğradı. Biz bunu daha ileri noktalara götürme kararlılığındaız. Bu arada bazı çalışmalarımız oldu, biliyorsunuz. Bu Türkiye, Türksoy etkinlikleri çerçevesinde burada da bir opera günleri, Beylerbeyi'nde bir opera günleri düzenlemek gibi bir girişimimiz var, bu da uluslararası bir etkinlik olacaktır.

Kütüphanelerimizin, özellikle bu Kütüphaneler Haftasında kütüphanelerimizin daha çekici kılınması ve okuma alışkanlığının geliştirilmesi için de çalışmalar yapmak eğilimindeyiz. Bu konuda söz söylemek, derdini anlatmak, konuşulana anlamak ve söyleyeceğini

anlatabilme yeteneklerini gençlerimizin, çocuklarımızın kazana-
bilmesi için bir kısım teşvik edici unsurları da gündeme getiri-
yoruz. Örneğin, uzun zamandır unutulmuş, liselerimizde aytışmaları
tekrar gündeme getirdik. Bir öykü yazma yarışması açıyoruz
ortaokul ve liselere yönelik olarak. Ödüllü bir yarışma...

**FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Birlik'e manşet
olacaksınız gene.**

**MEHMET ALİ TALAT (Devamla) - Olabilir. Olumlu bir manşet
olur.**

Okuma alışkanlığının bu toplumun en büyük zaaflarından
biri olduğuna gerçekten inanıyorum ve bunu ortadan kaldırabilmek
için müfredatta da nasıl bir biçim getirebileceğimiz konusunda
değerlendirme yapıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısaca bunları
vurgulamak istiyorum. Bundan sonra da eleştirilerinizi ve öneri-
lerinizi bekliyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri; Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı
Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.
Hayırlı, uğurlu olsun.

Arkadaşlar; gündem gereği görüşmeler tamamlanmıştır. Program gereğince, yarınki birleşimimizde Bütçe üzerindeki görüşmeler tamamlanacak, müteakiben iki yasa tasarısı ve bir ret raporu görüşülecektir. Gündemimiz oldukça yüküldür. Onüç Bakanlık ve müstakil daire ile iki yasa tasarısı ve bir ret raporu vardır. Bu nedenle arkadaşlarımızın Bütçe görüşmelerinde, özellikle zaman faktörü üzerinde düşünce özgürlüklerini bir sentez içerisinde değerlendirmelerini istirham ederim.

İyi akşamlar dilerim ve teşekkürlerimi sunarım. Yarın saat 10.00'da Yüce Meclisimizde buluşmak üzere toplantıyı kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 21.45

- 1994 -

DÖNEM : III

YIL : 1

CUMHURİYET MECLİSİ

GÜNDEMİ

20'nci Birleşim

29 Mart 1994, Salı

Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

- (1) Program 03; Başbakanlık Bütçesinin görüşülmesi.
- (2) Program 04; Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesinin görüşülmesi.
- (3) Program 05; Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesi.
- (4) Program 07; İçişleri Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (5) Program 08; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (6) Program 09; Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.